

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Arviointikertomus 2023

LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA 22.5.2024

LAPPEENRANNAN KAUPUNGINVALTUUSTO 3.6.2024

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan toiminta.....	3
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen havaintojen käsittely	5
3. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden analyysi	9
Investointien toteutuminen	12
4. Lappeenranta 2037 -strategian toteutuminen vuonna 2023.....	14
5. Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen.....	18
Yhteiset palvelut	18
<i>Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet</i>	<i>18</i>
Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut	25
<i>Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet</i>	<i>25</i>
<i>Lasten ja nuorten palvelut</i>	<i>26</i>
<i>Kulttuuri- ja liikuntapalvelut.....</i>	<i>33</i>
Kulttuuripalvelut.....	34
Liikuntapalvelut	40
Elinvoima ja kaupunkikehitys	44
<i>Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet</i>	<i>44</i>
6. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi	56
7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	59
8. Konsernivalvonta	62
9. Henkilöstö.....	64
10. Yhteenveto	67

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan päätehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi lautakunta arvioi, onko toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Muita tehtäviä ovat tilintarkastuksen järjestäminen, hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä sidonnaisuuksien valvonta.

Valtuusto hyväksyy kuntalain 110 §:n mukaan toiminnan ja talouden tavoitteet talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tarkastuslautakunnan arvioinnissa korostuu kuntalaisen näkökulma. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninään ovat kertomusvuonna olleet:

JÄSENET	VARAJÄSENET
Järvenpää Heikki, pj.	Kälviäinen Heikki
Arminen Antti, vpj.	Rikkinen Jaana
Hannikainen Kirsi	Seppälä Tarja
Havukainen Jouni	Auranen Johanna
Huotarinen Markku	Suutarinen Arto
Jutila Lasse	Kokkala Antti
Korhonen Pauliina	Nironen Arto
Saareks Tara	Huovinen Risto
Vahtokari Tarja	Arminen Larisa

Tarkastuslautakunnan esittelijänä ja sihteerinä on toiminut tarkastuspäällikkö Anitta Vilkkö 6.12.2023 asti ja sen jälkeen vs. tarkastuspäällikkö Eija Tella-Pätäri 7.12.2023 alkaen. Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut BDO Auditor Oy ja päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut arviointivuonna 14 kertaa. Tarkastuslautakunnan työ on tapahtunut suunnitelmallisesti vuosille 2021–2025 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaan. Arviointisuunnitelma on saatettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Vuoden 2023 arviointia varten on laadittu erillinen työohjelma.

Arviointikohteet ja niistä tilikauden aikana tehdyt tarkastushavainnot ja johtopäätökset on dokumentoitu tarkastuslautakunnan omissa sisäisissä työmuistioissa. Arviointikohteita koskevat keskeiset havainnot on nostettu tiivistetysti esille tässä arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet sen toimialan, lautakunnan tai konserniyhteisön arviointiin, jonka jäseniä tai varajäseniä he ovat tai johon he ovat työ- tai virkasuhteessa. Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Heikki Järvenpää ei ole osallistunut Saimaan lentoasema säätiö sr -konsernin ja Lappeenrannan Lentoasema Oy:n arviointiin.

Tilintarkastajan toiminta

Tilintarkastusta on suoritettu ennalta laaditun työsuunnitelman mukaan. Tarkastuslautakunnalle on annettu raportteja tilikauden aikaisen tarkastuksen havainnoista. Tarkastuslautakunnalle tehdään vuosittain kirjallinen yhteenvetoraportti myös sisäisen tarkastuksen toteutumisesta. Sisäinen tarkastus on toteuttanut kaupunginjohtajan vahvistaman työsuunnitelman mukaiset tarkastukset sekä yksittäisinä toimeksiantoina pyydetty tarkastukset ja selvitykset.

Arviointiprosessi ja tietolähteet

Tarkastuslautakunnan niin tilikauden aikaisessa arviointityössä kuin tässä arviointikertomuksessaakin olevat havainnot, johtopäätökset ja kehittämis ehdotukset perustuvat tarkastuslautakunnan arviointityössään käyttämiin tietolähteisiin. Tietolähteitä ja tausta-aineistoja ovat muun muassa

- Lappeenranta 2037 -strategia
- Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025
- Tilinpäätös 2023
- Strategian toteutumisraportointi
- Osavuosikatsaukset
- Tarkastuslautakunnan tilikauteen 2023 kohdistuvat haastattelut, haastatteluihin liittyvät arviointimuistiot ja muu haastattelujen yhteydessä saatu arviointimateriaali
- Arviointikertomus 2022: keskeisimpien havaintojen ja niiden pohjalta tehtyjen kehittämis ehdotusten toteutuminen tilikauden 2023 aikana

Valtuuston asettamat sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat kuntalain 121 §:n mukaisesti arvioinnin ensisijaisena lähtökohtana. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointityö on suunnitelmallista ja jatkuvaa, mikä mahdollistaa kokonaisvaltaisen arvioinnin tekemisen ja lisäksi tilikausittaisiin painopistealueisiin syventymisen ja niiden esille nostamisen arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta myös valvoo, että edellisinä vuosina arviointikertomuksessa esille tulleet havainnot ja niihin liittyvät kehittämis ehdotukset on reagoitu ja tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Kaupungin hallitus on antanut selvityksen valtuustolle arviointikertomuksen 2022 johdosta tehdyistä toimenpiteistä 4.9.2023.

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjä. Sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset käsiteltiin lautakunnassa 22.11.2023 ja ne toimitettiin edelleen valtuustolle tiedoksi 11.12.2023.

Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan kaupungin hallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupungin hallitus, lautakunnat ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittävät lokakuun 2024 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden vuoksi on ryhdytty.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen havaintojen käsittely

Kaupunginhallitus antoi vastineen vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin. Kysymykset ja niihin saadut vastaukset on tiivistetysti kerätty taulukkoon. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaikkiin kysymyksiin on saatu asianmukainen vastine.**

Havainto/kysymys	Hallituksen vastine keskeisiltä osin
Kaupungin toiminta ja rahoituspohja muuttui merkittävästi vuoden 2023 alusta sote- ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueille. Samalla tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita verotulojen koko maan tasoa selvästi alhaisempaan kehitykseen. Huomioitaessa koronan ja Ukrainan sodan vaikutukset kaupungin talouteen sekä kustannustason nousu, tarkastuslautakunta esittää huolen kaupungin rahoituksen riittävydestä palveluiden tuottamiseen ja investointeihin tulevina vuosina ja kysyy kaupunginhallitukselta, miten kaupungin talous saadaan pidettyä kestävällä pohjalla?	Verotulojen kehitys (erityisesti yhteisöverotulojen) koko maan tasolla on viime vuosina ollut yllättävänkin hyvä, kun otetaan huomioon covid19-pandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Lappeenrannan kunnallisverotulot kasvoivat 0,9 %:a vuodesta 2021 vuoteen 2022. Edellisten verovuosien maksuunpanotilityksistä oikaistu vertailukelpoinen kunnallisverotilitysten kasvu vuonna 2022 oli kuitenkin 4,5 %. Vuoden 2022 verotuloihin vaikutti myös merkittävän työnantajan toimintaan vaikuttanut lakko alkuvuodesta. Tarkastuslautakunnan huoli kustannusten noususta ja tulopohjan kehittymisestä yhdistettynä suureen investointiohjelmaan on aiheellinen. Talouden kestävällä pohjalla säilymisen mahdollistaa parhaiten ennakoiva taloussuunnittelu, missä kaupunki päivittää säännöllisesti pitkän aikavälin tulos- ja rahoitussuunnitelmaa sekä investointiohjelmaansa. Tämä mahdollistaa asioihin vaikuttamisen ennakoivasti.
Lappeenrannan kaupungin lainasalkku on kattavasti suojattu vaihtuvakorkoisten velkakirjojen osalta, eikä yleinen korkotason nousu näkynyt vuonna 2022 kaupungin rahoituskulujen kasvuna. Tarkastuslautakunta kysyy, miten korkotason nousuun on varauduttu kaupunkikonserniin kuuluvissa yhteisöissä ja millainen riski korkotason noususta aiheutuu konserniyhteisöjen taloudelle ja toiminnalle?	Kaupungin lainasalkku jälleenrahoituksen osalta on suojattu vuoden 2024 osalta. Tästä eteenpäin jälleenrahoitettavat lainat ja investointien takia tapahtuva nettovelkaantumisen nostavat emokaupunginkin korkokuluja nykyisen näkymän mukaan selvästi. Tämä on pyritty huomioimaan pitkän aikavälin taloussuunnittelussa. Kaupungin tytäryhtiöissä ei lainoja ole suojattu koronavaihtosopimuksilla, vaan lainaa otettaessa on valittu kiinteä- tai vaihtuvakorkoinen laina tilanteen mukaan. Korkotason nousun aiheuttama riski vaihtelee yhtiöittäin. Joillakin yhtiöillä lainasalkku koostuu lähes kokonaan kiinteäkorkoisista lainoista ja joillakin yhtiöillä vaihtuvakorkoisten lainojen osuus on suuri. Myös voimassa olevien lainojen pituus vaihtelee yhtiöittäin. Se, minkälaisen riskin yhtiön toiminnalle korkotason nousu aiheuttaa, vaihtelee lainasalkun suojausasteen lisäksi toimialan mukaan.
Keskeisessä roolissa kaupungin ja hyvinvointialueen osalta tulee jatkossa olemaan yhdyspintatyö. Lappeenrannan kaupunki on osallistunut yhdyspintatyön selvittämiseen ja organisointiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tulee tehdä jatkossakin aktiivisessa yhteistyössä hyvinvointialueen, muiden alueen kuntien, kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Tarkastuslautakunta kysyy, miten yhdyspintatyön vaikuttavuutta kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen seurataan?	Lappeenrannan kaupunki on mukana maakunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä ja sen teemakohtaisissa alatyöryhmissä, joita hyvinvointialue koordinoi. Kaupunki on sitoutunut omassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössään edistämään maakunnallisesti sovittuja teemoja mielen hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja työllisyyden vahvistamista. Työtä yhteisesti valittujen teemojen eteen tehdään sekä kuntien ja hyvinvointialueen että kolmannen sektorin ja muiden sidosryhmien palveluissa. Kaupunki raportoi vuosittain tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista valtuustolle, samoin hyvinvointialue. Kaupunki ja myös alueen muut kunnat käyvät vuosittain neuvottelut hyvinvointialueen kanssa ja neuvotteluissa sovitaan yhteistyöstä ja sen muodoista. Käytännössä yhteistyön ja yhdyspinnoilla tehtävän työn vaikuttavuus näkyy pitkällä tähtäyksellä väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistymisenä, jota seurataan valtuustokausittaisessa ja vuosittaisessa hyvinvointiraportissa. Muutoksista ja tehdyistä toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Raportin kokoa kaupungin monialainen hyvinvointityöryhmä. Väestötasolla muutokset vaativat pitkäjänteistä ja eri toimijoiden samaan suuntaan tähtääviä toimenpiteitä.
Uudessa LPR 2037 kaupunkistrategiassa on seitsemän päätavoitetta ja koko kaupunkikonsernin toiminta tähtää näiden päätavoitteiden saavuttamiseen kolmen kärkiohjelman kautta: kasvun kaupunki, kestävä kaupunki ja koulutuksen	LPR2037 -strategiaa valmisteltaessa Lappeenrannan kaupungin demografinen väestökehitys oli tiedossa. Lappeenrannan väkiluvun lasku on pysynyt viime vuosina kohtuullisen pienenä maahanmuutosta johtuen. Strategian päätavoitteita ja -mittareita määriteltäessä keskusteltiin paljon myös väkilukutavoitteesta. Viime vuosien kehitys ja tiedossa olevat ennusteet huomioiden väkiluvun kasvutavoite määriteltiin hyvin maltilliseksi. Tavoitteeksi vuosille 2025 ja 2037 asetettiin 73.000 asukasta, kun lähtöarvo oli 72.697. Väkiluvun

kaupunki. Jos esimerkiksi peruskoulujen oppilasmäärä vähenee noin 1.300 oppilaalla vuosikymmenen loppuun mennessä, ja väheneminen ei pysähdy vuoteen 2030 mennessä, vaan jatkunee sen jälkeenkin ja oppilasmäärä voi pudota ehkä jopa 4.500 oppilaan määrään, niin tarkastuslautakunta kysyy, onko Lappeenranta kasvun kaupunki?	säilyttäminen nykytasolla tai lievä kasvu on myös viesti kaupungin uskosta alueen mahdollisuuksiin ja vetovoimaan myös tulevaisuudessa. Strategiaa toteutetaan kolmen kärkiohjelman kautta, joista yksi on Kasvun kaupunki. Kasvu nähdään strategiassa laajempaan asiana kuin vain väkiluvun kasvuna. Kasvun kaupungissa haemme kasvua yrityksistä luomalla yrityksille kilpailukykyisen toimintaympäristön. Menestyvät yritykset kasvattavat liiketoimintaansa, luovat uusia työpaikkoja ja houkuttelevat uusia yrityksiä sijoittautumaan alueelle. Kasvun kaupungissa tuetaan myös nuorten ja työttömien kasvupolkua kohti työelämää sekä pyritään uudistamaan työllisyyspalveluja vastaamaan yhä paremmin yritysten osaamistarpeisiin. Kasvu nähdään myös asukkaiden hyvinvoinnin ja osaamisen kasvuna. Matkailu-, kulttuuri- ja muiden palvelujen vahvistaminen lisää alueen elinvoimaa ja sitä kautta asukkaiden hyvinvointia. Laadukkaita peruspalvelut ja monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet mahdollistavat perheille sujuvan arjen. Viihtyisä, turvallinen ja saavutettava kaupunki luo edellytykset kasvuille. Uskomme vahvasti siihen, että Lappeenranta on tulevaisuudessakin kasvun kaupunki.
Kaupunginvaltuuston 6.2.2023 hyväksymässä elinvoimaohjelmassa todetaan muun muassa, että "Elinvoimaohjelman seuranta ja toimintaympäristön muutokset käsitellään "Elinvoimaryhmässä" vuosittain ja raportoidaan osana strategian raportointia kaupungin raportointiaikataulun mukaan." Tarkastuslautakunta kysyy elinvoimaohjelman toimeenpanon osalta, onko elinvoimaohjelman seuranta säännöllistä ja riittävää?	Lappeenrannan kaupunki ei ole pärjännyt yritysmayönteisyyttä mittaavissa tutkimuksissa. Osittain tästäkin syystä kaupunki on laatinut elinvoimaohjelman, jonka valmisteluun yritykset ja yrittäjäjärjestöt ovat osallistuneet. Ohjelma kattaa koko kaupunkiorganisaation ja sen tavoitteena on parantaa palveluja ja prosesseja niin, että yritykset ja yrittäjäksi aikovat saavat entistä parempaa lisäarvoa kaupungilta. Ohjelmassa kuvataan toimet, jotka tähtäävät yritysmayönteisempään Lappeenrantaan sekä työpaikkojen säilyttämiseen tai syntymiseen. Asiakokonaisuuksia ovat yritysvaikeutusten arviointi, hankintojen kehittäminen, henkilöstön valmennus, viranomaispalvelujen kehittäminen sekä tiiviimpi vuoropuhelu elinkeinoelämän ja koulutusorganisaatioiden kanssa. Elinvoimaohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa helmikuussa, jonka jälkeen toimialat määrittivät vuoden 2023 toimenpiteet ja vastuut. Elinvoimaohjelman toimeenpano käynnistyi keväällä, joten toimenpiteiden ensimmäinen raportointi tapahtuu tilinpäätöksen 2023 yhteydessä. Jatkossa raportointi tehdään kaksi kertaa vuodessa puolivuosisatsumuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Elinvoimaohjelman seuranta on jatkuvaa. Kaupungin työryhmissä tapahtuvan sisäisen seurannan lisäksi elinvoimaohjelmaa ja sen toteutumista käsitellään sidosryhmätapaamisissa ja kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa, jolloin yrityksillä on mahdollisuus ottaa kantaa ja vaikuttaa. Itse ohjelmaan sisältyy myös osallistaminen ja vuoropuhelu päätöksenteon prosesseissa.
Lappeenrannan Energia Oy -konserni on ottamassa käyttöön tulospalkkiojärjestelmää. Tarkastuslautakunta kysyy omistajaohjaukselta, onko tälle riittävät perusteet?	Lappeenrannan Energia Oy-konsernin hallitus on päättänyt 23.03.2022 tekemällään päätöksellä pyytää tulospalkkiojärjestelmän käyttöönottoon liittyvää, kaupungin konserniohjeen mukaista omistajaohjausta kaupunginhallitukselta. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 28.03.2022 (12/2022 §136) puoltanut tulospalkkiojärjestelmän käyttöönottoa äänin 8–3. Valmistelussa on arvioitu riittävien perusteiden olemassaoloa, sekä Energia-konsernin asemaa suhteessa muihin saman toimialan yhtiöihin ja muihin kaupunkikonsernin yhtiöihin. Päätökseen on sisällytetty tarpeelliset tavoitetasojen ja mittareiden määrittelyä ohjaavat reunaehdot omistajan näkökulmasta.
Tarkastuslautakunta toteaa, että vastaajamäärät monien yrittäjille tehtyjen kyselyiden osalta olivat pieniä, joten vastausprosenttia on jatkossa hyvä pyrkiä nostamaan, jotta saadaan yrittäjien mielipiteitä enemmän kuuluviin kaupunkikeskustan alueen elinvoiman kehittämisen osalta. Pelkkä kysely ei riitä, tarvitaan myös johtopäätöksiä. Tarkastuslautakunta kysyy, miten yrittäjäkyselyihin saadut vastaukset otetaan huomioon?	Yrittäjille suunnatut kyselyt ovat yksi keino kerätä yrityspalautetta ja kehittämisehdotuksia. Kyselyjen lisäksi yrittäjien mielipiteitä kerätään erilaisissa tilaisuuksissa ja asiakastapaamisten yhteydessä. Yrittäjäkyselyiden tulosten perusteella palveluja suunnataan toivotusti. Esimerkiksi rahoitus- ja omistajavaihdospalveluihin on panostettu palautteen pohjalta. Keskustan kehittämiseen liittyen toimiala käy jatkuvaa vuoropuhelua kiinteistön omistajien kanssa kiinteistökehityshankkeiden yhteydessä. Toimiala on teettänyt keväällä 2023 selvityksen "Lappeenrannan keskustan kehittämisen lähtökohdista sisältäen nykytila-analyysin ja markkinatoimijoiden näkemykset". Markkinavuoropuhelussa haastateltiin 11 keskustan kaupallisen kehittämisen kannalta olennaisia toimijaa. Markkinavuoropuhelun perusteella kaupallisten toimijoiden näkemyksistä on koostettu tiivistelmä. Lähtökohdiksi keskustan kehittämiseksi nousivat seuraavat asiakohdat: - keskustan tiivistämiselle jatkoa - kehityskohteita on priorisoitava - eri alueiden roolia on tarkennettava - sataman kehittämiseen panoksia - liikenteellinen perusratkaisu ja pysäköinti

- areenahanke keskustaan?
- yliopistolle roolia keskustassa
- yhteiskehittämiselle nostetta

Etelä-Karjalan yrittäjät teettävät vuosittain verkkokyselyn Wirman, Business Millin ja kaupungin palveluista yrittäjille. Tutkimustuloksia käsitellään kaupungin johdon, elinvoimatiimin, yrittäjäjärjestöjen ja elinkeinoelämän edustajien kanssa ja yhdessä sovitaan kehittämistoimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta. Tässä kyselyssä vastaajia on melko vähän ja kyselyn viestintää onkin laajennettu muillekin kuin yrittäjien jäsenille. Kaupungin osalta viestimme kyselystä laajasti eri kanavissa.

Kyselyssä nousi muun muassa tarve kaupungin palveluiden paremmalle näkyvyydelle, lisäksi muissa yhteyksissä on noussut elinvoimatekojen näkyväksi tekeminen. Tähän tarpeeseen onkin palkattu elinvoimaviestinnän asiantuntija kahden vuoden määräaikaan työsuhteeseen. Vuoden 2022 kyselyssä toivottiin myös jalkautumista yrityksiin, siten kaupungin johdolle ja päättäjille on esitetty lista yritysvierailukohteista ja tavoitteeksi vuoden 2023 aikana vierailla 100 yrityksessä. Tämän lisäksi Elinvoimapalveluissa on tavoitteena tehdä 200 yrityskäyntiä.

Elinvoimapalveluiden toteuttama avainasiakaskartoitus tehdään puhelimitse tai yrityskäynnin yhteydessä. Kartoituksessa kerätään tietoa yritysten liiketoiminnan kehittämistarpeista ja yhteistyöstä kaupungin kanssa. Vastaukset on käsitelty Elinvoima ja kaupunkikehityksen johtoryhmässä. Yrityksillä on pulaa osaavasta työvoimasta ja tähän tarpeeseen on toteutettu kolme yhteisrekrytointikampanjaa yritysten kanssa. Samoin huoli väestön kehityksestä on suuri, johon on vastattu houkuttelemalla paluumuuttajia takaisin alueelle sekä nyt suunnitteilla on puolisolite töitä -konsepti. Yhtenä suurena teemana nousi myös huoli opiskelijoiden poismuuttamisesta, kun opinnot päättyvät. Tähän lanseerattiin Wirman johdolla Uraseteli keväällä 2023, jolla tuetaan opiskelijan työllistymistä lappeenrantalaisiin yrityksiin. Kartoituksessa toivottiin myös hankintojen pilkkomista ja avaamista paikallisille. Hankintayksikkö kartoittaa paikallisten osuuden hankinnoissa sekä lisää edelleen markkinavuoropuhelujen määrää. Avainasiakaskartoituksessa myös toimitila- ja tonttipalvelut nostetaan usein keskusteluun. Tonttien osalta yritystontit on julkaistu verkkopalvelussa ja helpotettu sitä kautta niiden löydettävyyttä.

Tulokset ja johtopäätökset otetaan huomioon toiminnassa, mutta tässä on parantamisen varaa. Avainasiakaskartoitus ja suunnittelutalkoot kulkevat käsikädessä ja täydentävät toisiaan. Syksyllä 2023 käynnistyy vuosittainen avainasiakkaiden tapaaminen, samassa yhteydessä parannetaan johtopäätösten käytäntöön viemistä ja näkyvämmäksi tuloa kaupunkiorganisaatiossa.

Eräänlaisena yrittäjäkyselyinä voidaan myös pitää Wirman järjestämiä suunnittelutalokkoita, joissa ideoidaan yhdessä yrittäjien kanssa ratkaisuja tulevaisuuden menestykselle sekä rakennetaan pohjaa avoimelle ja ratkaisukeskeiselle yhteistyölle alueen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi ja kasvun esteiden purkamiseksi. Syksyn 2022 suunnittelutalkoot sisälsivät seitsemän työpajaa, joihin osallistui yhteensä reilut 200 yrittäjää, yrityksen tai sidosryhmän edustajaa. Suunnittelutalkoot ovat läsnä pidettäviä työpajoja, joissa keskitytään eri toimialojen haasteisiin ja toimialan yritysten huomioihin. Keskustelun kautta pyritään löytämään yhteisiä kehittämisen aiheita, joista voidaan valita seuraavan vuoden kehittämiskokonaisuudet. Talkoissa haettiin yhteiset kehittämistavoitteet eli yhteinen tahtotila, yhteisiä kehittämistavoitteita saatiin 20, joihin ideoitui konkreettisia toimenpiteitä, joilla tavoitteet viedään käytäntöön. Kehittämistoimenpide-ehdotuksia kentältä saatiin yli 200. Vuoden 2023 aikana näitä viedään eteenpäin konkreettisin keinoin. Etenemistä seurataan keskimäärin joka toinen kuukausi ja jokainen kehittämistoimenpide on vastuutettu henkilötasolle, jolla varmistetaan asioiden eteneminen. Kehittämistoimenpiteet on jaoteltu liiketoiminnan toimitaloittain, viime kädessä niin sanottu toimialavastaava vastaa, että asiat menevät eteenpäin.

Lähes poikkeuksetta aina nousee esille uusien yritysten houkuttelu maakuntaan, kuten myös yllä mainituissa kyselyissäkin ja työpajoissa. Toive on, että kunnissa tehtäisiin pitkäjänteisiä elinvoimapanostuksia sekä sujuvoitettaisiin yritysten palveluprosesseja muun muassa laajentumistarpeiden tai sijoittautumisen osalta. Kaupungin tavoitteena on luoda aidosti uusi maakunnallinen toimintatapa, joka tuottaa tuloksia sekä rakentaa oikeat työkalut yli organisaatorajojen. Yritysten houkutteluun liittyy oleellisesti myyntiä tukevat digitaaliset toimintamallit, joiden edellytyksenä on verkossa ja keskustelualustoilla näkyvillä oleminen. Digitaalisten toimintamallien osalta on kehitettävää eikä tuloksellinen myyntityö onnistu ilman myynnin automaatiotyökalujen tuntemusta ja oikeanlaista käyttöä. Digitaalista toimintamallia on viety eteenpäin kevään 2023 aikana ja kesällä konseptia pilotoidaan.

	Konseptiin kuuluu myös alueen vahvuuksien kirkastaminen ja niihin liittyvien myyntiargumenttien näkyväksi tuominen sekä Business Lappeenranta Region -somekanavan perustaminen. Kanava keskittyy alueen toimintaympäristön elinvoimatekojen esille tuomiseen sekä viestimiseen maakunnan ulkopuolelle. Tavoitteena on herättää kiinnostusta maakunnan ulkopuolisten yritysten ja sidosryhmien kesken. Toiminta tähtää uusien yritysten houkutteluun alueelle. Wirma yrityspalveluiden palvelun laatua kysytään sähköisellä kyselyllä jokaisen palvelutapahtuman jälkeen, harmillisesti kyllä vastauksia saadaan vähän. Palautteet käydään tiimipalaverissa läpi. Kriittistä palautetta antanut asiakas kontaktoidaan ja neuvontatilanne käydään läpi. Tämän jälkeen mietitään, miten voisimme tehdä paremmin. Yhteenvetona voidaan todeta, että kentältä tulleita toiveita kuunnellaan herkillä korvalla. Saadun palautteen perusteella toimintaa kehitetään jatkuvasti.
--	---

3. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden analyysi

Vuosi 2023 toteutui Lappeenrannan kaupungin talouden osalta selkeästi ylijäämäisenä. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoeron muutoksen jälkeen 29,3 miljoonaa euroa. Tulos oli noin 12,7 miljoonaa euroa edellisvuotta suurempi ja toteutui alkuperäistä talousarviota heikompana, mutta lopullista talousarviota parempana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (sote-uudistus) muutti merkittävästi sekä kuntien menoja että tuloja vuonna 2023, joten toimintatuottojen ja toimintakulujen muutos ei ole sellaisenaan vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden. Lappeenrannan kaupungin tuloista ja menoista jäivät vuonna 2023 pois Eksoten maksuosuus, pelastuslaitoksen tulot ja menot, lisäksi uutena toimintona aloitti maahanmuuttopalvelut. Sote-uudistuksen vuoksi toimintatuotot vähenivät vuonna noin 6 miljoonaa euroa ja toimintakulut noin 287 miljoonaa euroa vuoteen 2022 nähden, eli nettomenojen vähennys sote-uudistuksen vuoksi oli noin 281 miljoonaa euroa.

Toimintatuottoja vuonna 2023 kertyi 42 miljoonaa euroa. Lipputulot kasvoivat selvästi, sen sijaan tonttikauppa hiljeni ja rakennuslupien määrä väheni. **Toimintakuluja** oli noin 207 miljoonaa euroa ja kunta-alan palkkatarkistuksen myötä kasvua oli palkkakuluissa, kun taas polttoaineeseen ja sähköön kului edellisvuotta vähemmän. Vuoteen 2022 nähden kaupungin kaikkien toimintojen toimintatuotot vähenivät 7,8 %, toimintakulut vähenivät 57,4 % ja toimintakate pieneni 62,6 %. Kun sote-uudistuksen vuoksi vertailukelvottomuutta aiheuttavat erät jätetään huomioimatta, kasvoivat sekä toimintatuotot että toimintakulut 3,7 %.

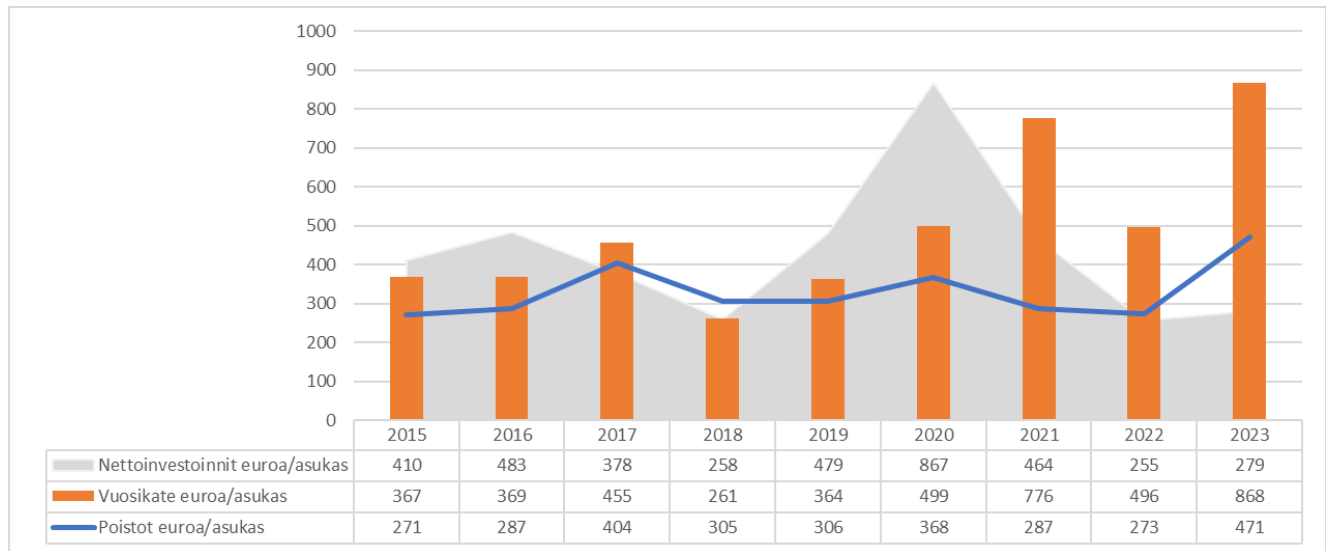
Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkkinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Vuonna 2023 toimintakate oli -164 miljoonaa euroa.

Sote-uudistuksen vuoksi myöskään verorahoitusta ei voida verrata vuosien 2022 ja 2023 välillä. Verorahoitus eli verotulot ja valtionosuudet yhteensä putosi 248 miljoonaa euroa eli 53,4 % vuoteen 2022 nähden. Sote-uudistuksen vaikutus verotuloihin oli noin 170 miljoonaa euroa ja valtionosuuksiin noin 98 miljoonaa euroa. **Verotulojen** kertymä oli 189,5 miljoonaa euroa (43,1 % vähemmän kuin vuonna 2022). Vuoden 2023 verokertymässä oli vielä vuoden 2022 ja aiempien vuosien verotuloja korkeamman veroprosentin ja yhteisövero-osuuden mukaan ja tämän niin sanotun verohännän osuus vuoden 2023 verokertymässä on 20 miljoonaa euroa. **Valtionosuuksia** kertyi 27,1 miljoonaa euroa (79,5 % vähemmän kuin vuonna 2022). Peruspalvelujen valtionosuus laski 86,0 % edelliseen vuoteen nähden, verotuloihin perustuva tasaus aleni 39 % ja verotulomenetysten kompensatio 69,1 %. Vähennykset johtuvat sote-uudistuksesta. Opetus- ja kulttuuritoimen negatiivinen erä oli 2,3 % edellistä vuotta pienempi.

Asukasmäärä oli vuoden lopussa 73.016, joten vuonna 2023 väestö kasvoi 341 asukkaalla.

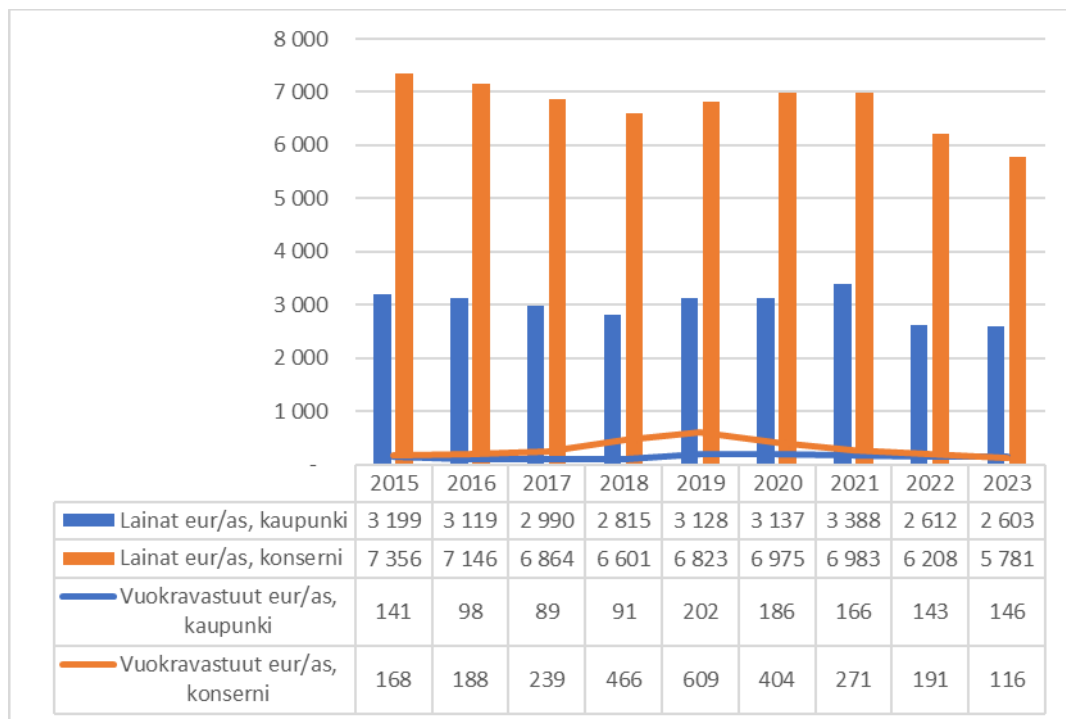
Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikate oli 63,4 miljoonaa euroa, joka on noin 27,4 miljoonaa euroa parempi kuin edellisenä vuonna. Ilman sote-uudistuksesta johtuvia verorahoituksen poikkeamia ja lisäpoistoja vuosikate olisi noin 39 miljoonaa euroa, joka on noin 3 miljoonaa euroa edellistä vuotta parempi. Vuonna 2023 vuosikate asukasta kohden oli 868 euroa. Vuosikate suhteessa poistoihin oli 183,6 % (2022: 181,7 %) eli tulorahoitusta voidaan tästä näkökulmasta pitää riittävänä. Vuosikate suhteessa poistoihin pysyi lähes ennallaan, koska vuoden 2023 poistoihin ja arvonalentumisiin sisältyy rakennusten alaskirjauksia ja kertaluonteisia poistoja 14,5 miljoonaa euroa.

Investointimenot kasvoivat edellisestä vuodesta. Investointeihin käytettiin 279 euroa/asukas, mikä oli 24 euroa/asukas enemmän kuin edellisellä tilikaudella. Vuonna 2023 nettoinvestoinnit kasvoivat noin 1,8 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna ja olivat kokonaisuudessaan 20,4 miljoonaa euroa.

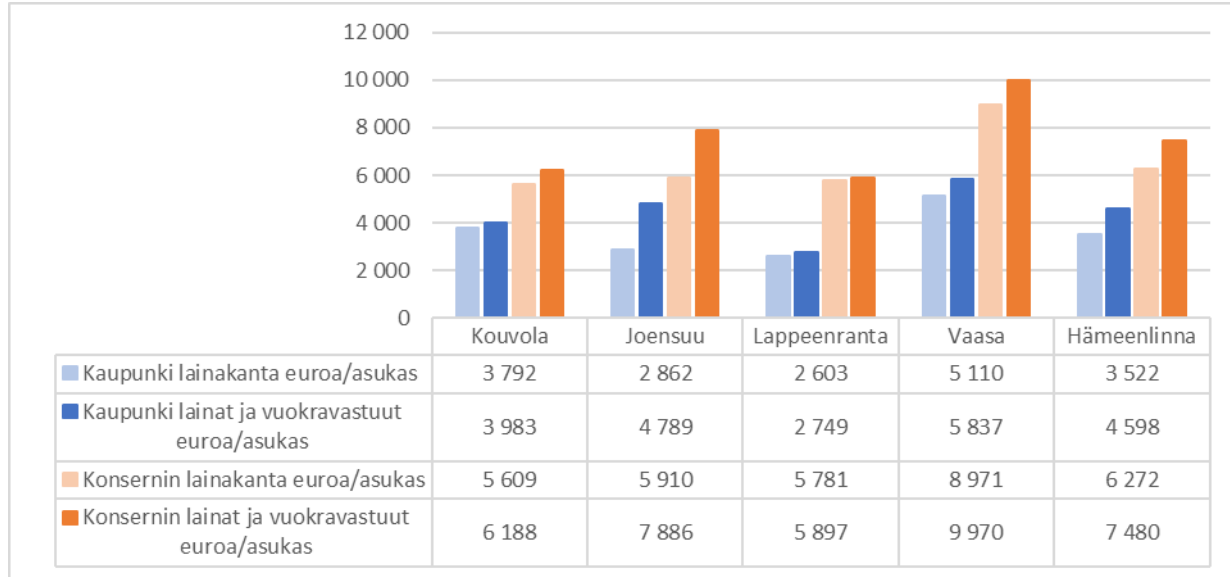
Kuva 1: Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot 2015–2023, euroa/asukas

Lainakanta pysyi edellisen vuoden tasolla. Konsernitilin sisältävä lainakanta kasvoi 0,3 miljoonaa euroa, mutta lainakanta ilman konsernitiliä oli sama kuin edellisenä vuonna eli 180 miljoonaa euroa. Konsernitilin sisältävä lainakanta oli 31.12.2023 yhteensä noin 190,1 miljoonaa euroa eli 2.603 euroa/asukas ja ilman konsernitiliä 180 miljoonaa euroa eli 2.465 euroa/asukas. Vuokravastuut ovat kasvaneet hieman edellisestä vuodesta. Konsernin puolella sekä lainakanta (422,1 miljoonaa euroa, viimeksi 451,1 miljoonaa euroa) että vuokravastuut (8,5 miljoonaa euroa, viimeksi 13,8 miljoonaa euroa) ovat pienentyneet. Konsernin lainakannan väheneminen johtuu sote-uudistuksesta, kun osuus Eksoten lainakannasta on poistunut. Seuraavasta kuviosta voidaan havaita, että kaupungin lainat asukasta kohti laskettuna laskivat koko tarkastelujakson 2015–2023 alimmalle tasolle.

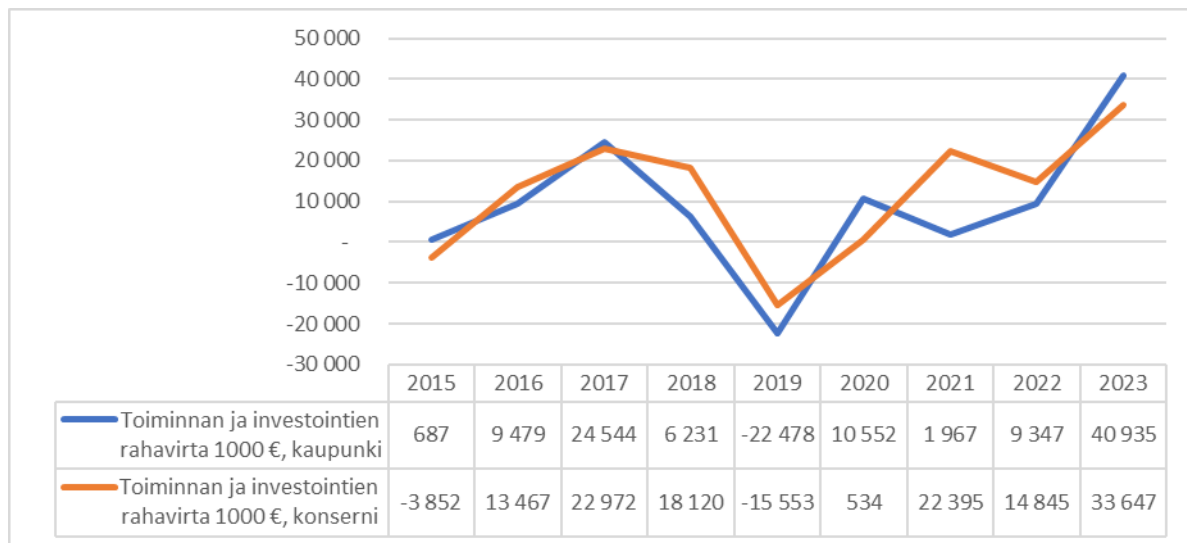
Kuva 2: Lainat (sis. kaupungin osalta konsernitilin) ja vuokravastuut kaupungissa ja konsernissa 2015–2023

Muihin saman kokoluokan kaupunkeihin verratessa Lappeenrannan asukaskohtainen lainamäärä ja asukaskohtainen lainojen ja vastuiden määrä on sekä kaupungin että kaupunkikonsernin osalta selvästi matalampi. Koko maan tasolla kuntien asukasta kohti lasketun lainakannan keskiarvo on ennakkotietojen mukaan 3.300 euroa/asukas.

Kuva 3: Lainat ja vuokravastuut kaupungissa ja konsernissa verrokkitarkastelu

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Seuraava kuvio osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirta on kaupungin osalta jatkanut nousuaan ja konsernin osalta kääntynyt viime vuoden laskun jälkeen taas nousuun. Molemmat tunnusluvut ovat selvästi positiivisia ja koko tarkastelujakson 2015–2023 korkeimmalla tasolla. Vahvan vuosikatteen ansiosta kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli peräti 40,9 miljoonaa euroa ja investointien tulorahoitusprosentti oli 240,8.

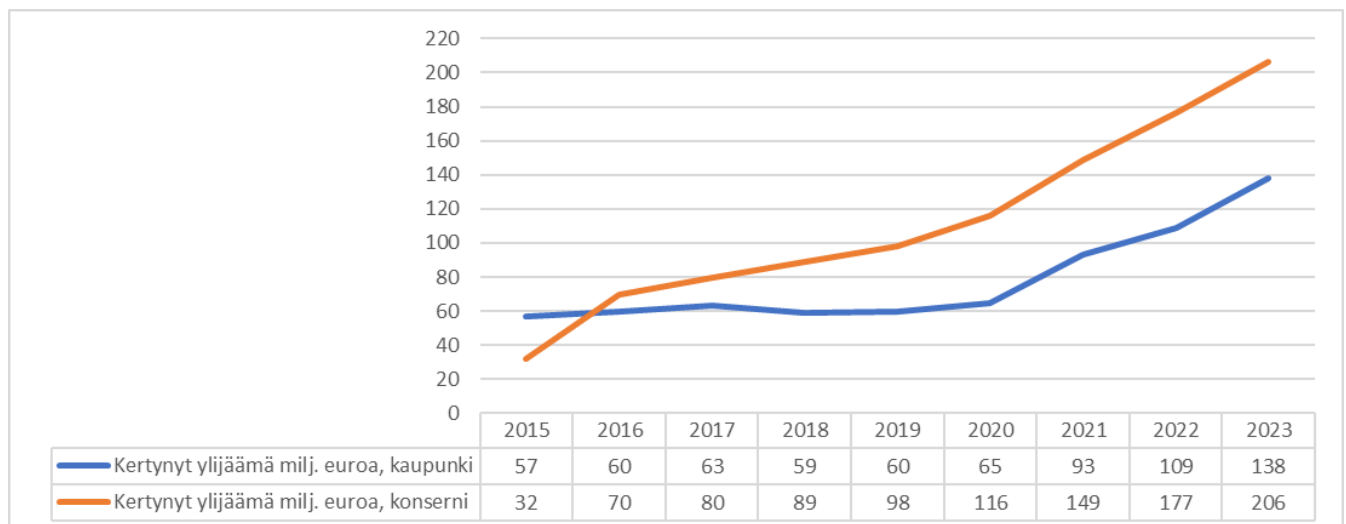

Kuva 4: Toiminnan ja investointien rahavirta ja lainakanta

Talousarvio ylittyi toimintakatteen osalta 3,6 miljoonaa euroa alkuperäiseen talousarvioon ja alittui 5,5 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden. Valtuustoon nähden sitovista kehyksistä (toimintakatteen ja irtaimen omaisuuden poistojen summa) ylittyi lasten ja nuorten palveluiden kehys 0,5 miljoonaa euroa, kulttuuripalveluiden kehys 0,2 miljoonaa euroa, rakennusvalvonnan kehys 0,3 miljoonaa euroa ja maaomaisuuden tuottojen kehys 1,3 miljoonaa euroa. Kaupunkikehityksen talousarvion alittumista 1,1 miljoonalla eurolla selittää mm. indeksisidonnaisten vuokratuottojen kasvu. Poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin 14,0 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän, mikä johtuu tilinpäätöksen yhteydessä tehdyistä eräiden rakennusten tasearvojen kuluksi kirjaamisesta ja kahden rakennuksen osalta lisäpoiston kirjaamisesta. Investointeja oli talonrakennuksessa 9,3 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän.

Vuonna 2023 kaupungin **omavaraisuusaste** parani 2,6 %-yksikköä ja nousi 57,9 prosenttiin, kun se edellisenä vuonna oli 55,3 %. Konsernin omavaraisuusaste parani myös edellisestä vuodesta 4,4 %-yksikköä ja nousi 46,3 prosenttiin. Omavaraisuusasteen ollessa alle 50 prosenttia, katsotaan velkarasitteen olevan merkittävän suuri. Tunnusluku **suhteellinen velkaantuneisuus** taas kertoo velkojen ja käyttötulojen suhteen. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus heikkeni ja on nyt 94,2 %, kun se edellisenä vuonna oli 50,7 %. Heikentymistä selittää se, että sote-uudistuksen myötä kaupungin käyttötuloista väheni verotuloja ja valtionosuuksia. Myös konsernitasolla suhteellinen velkaantuneisuus heikkeni ollen 130 %, kun edellisvuoden luku on 75,7 %.

Kertynyttä ylijäämää kaupungilla on taseessaan yhteensä 138,2 miljoonaa euroa. Konsernilla kertynyttä ylijäämää on noin 206,2 miljoonaa euroa.

Kuva 5: Ylijäämien kertymä tilikausilla 2015–2023

Investointien toteutuminen

Kaupunki investoi tilikaudella yhteensä 26,3 miljoonalla eurolla (20,3 miljoonalla eurolla vuonna 2022). Investointimenot kasvoivat kuudella miljoonalla eurolla vuoden 2022 tasosta, jolloin talonrakennusinvestointeja lykkääntyi tuleville vuosille. Vuonna 2023 investointimäärärahat talousarviolisäyksen jälkeen olivat 41,9 miljoonaa euroa, joten toteuma alittui 15,6 miljoonalla eurolla.

Investointihankkeista 17,6 miljoonaa euroa kohdistui talonrakennusinvestointeihin. Vuonna 2023 ei valmistunut yhtään isompaa uudisrakennus- tai peruskorjaushanketta. Sammontalon rakennustyöt käynnistyivät ja niihin käytettiin 11,4 miljoonaa euroa. Korvenkylän kouluun investoitiin 2,3 miljoonaa euroa. Yhteensä talonrakennuksessa käytettiin uudisrakentamiseen 15,6 miljoonaa euroa ja korjausinvestointeihin 2,2 miljoonaa

euroa. Yhdyskuntatekniikassa uudisrakentamiseen käytettiin 1,3 miljoonaa euroa ja korjausinvestointeihin 4,7 miljoonaa euroa.

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen palveluverkkoesityksen valmistuminen siirtyi vuoden 2024 puolelle, minkä vuoksi siihen kytkeytyvä talonrakennushankkeiden pitkän tähtäimen suunnitelman päivittäminen myös lyk-
kääntyi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 6.5.2024 palveluverkkoesityksen ja samalla hyväksyttiin päivitetty investointien puiteohjelma. Seuraavan kerran palveluverkkoa tarkastellaan vuosien 2027–2028 ai-
kana.

Johtopäätökset ja suositukset

Kaupungin tilinpäätös 2023 antaa tilikauden tuloksen, muiden talouden tunnuslukujen ja tilinpäätök-
sessä selostetun perusteella positiivisen kuvan Lappeenrannan kaupungin ja kaupunkikonsernin talou-
dellisesta tilanteesta. Poikkeuksellisen korkeaa vuosikatetta ja ylijäämää selittää kuitenkin sote-uudis-
tuksen vaikutus verokertymään. Myös ilman verorahoituksen poikkeamia ja kertaluonteisia lisäpoistoja
vuosikate ja tulos olisivat olleet edellistä vuotta paremmalla tasolla.

Syntyvyyden lasku yhdistettynä väestön ikääntymiseen on merkittävä taloudellinen riski koko Suomelle
ja erityisesti Etelä-Karjalan kaltaisille maakunnille. Investointipaine yhdistettynä mahdollisen väestöke-
hityksen aiheuttamiin taloudellisiin vaikutuksiin sisältää talouden tasapainon kannalta erittäin suuren
riskin. Palveluverkkoesityksellä pyritään pienentämään riskiä. Palveluverkkoesityksen yhteydessä päivi-
tetty investointien puiteohjelma on edelleen mittava, ja kaupungin on jatkossakin saavutettava asetta-
mansa vuosikatetavoite, jotta investointien aiheuttama velkaantuminen pysyisi hallittuna.

Kaupungin pitkän tähtäimen investointiohjelman toteuttaminen tulee kasvattamaan selvästi kaupunki-
konsernin lainakantaa. Velkaantumisen hallinnan merkitys korostuu korkotason nousun myötä. Lap-
peenrannan lainasalkku on ollut kattavasti suojattu vaihtuvakorkoisten velkakirjojen osalta, mutta osa
suojauksista päättyi viime vuoden aikana. Investointiohjelman edetessä tulee myös rahoitustarpeita, jo-
ten tulevien vuosien korkotasolla on merkittävä vaikutus rahoituskuluihin.

4. Lappeenranta 2037 -strategian toteutuminen vuonna 2023

Lappeenrannan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lappeenranta 2037 -strategian (1.11.2021, 148 §). Lappeenrannan kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin strategian päälinjaukset (4.10.2011, 148 §) ja toisessa käsittelyssä hyväksyttiin strategian toimialoja koskevat valtuustoon nähden sitovat tavoitteet.

Kuva 6: Lappeenranta 2037 -strategian visio, arvot ja kärkiohjelmat

Lappeenrannan kaupungin vuoteen 2037 ulottuvan strategian **visio** on *Kestäviä menestystarinoita*. Strategian mukaan kaupungin toimintaa kohti visiossa asetettua päämäärää ohjaavat **arvot rohkeasti, yhdessä ja eteenpäin katsoen**. Valtuustoon nähden sitoviksi tavoitteiksi on asetettu seitsemän strategian **pää tavoitetta** ja niille **mittarit**, lähtötasot ja tavoitearvot vuosille 2025 ja 2037. Lisäksi pää tavoitteiden mittareille asetetaan tavoitearvot vuosittain jokaiselle valtuustokauden talousarviovuodelle. Koko kaupunkikonsernin toiminta tähtää seitsemän pää tavoitteen saavuttamiseen kolmen **kärkiohjelman** kautta: *Kasvun kaupunki*, *Kestävä kaupunki* ja *Koulutuksen kaupunki*. Lautakunnat ovat asettaneet jokaisessa kolmessa strategian kärkiohjelmassa valtuustoon nähden sitovat tavoitteet niin, että tavoitteissa on huomioitu **näkökulmat hyvinvoivat asukkaat** ja **elinvoimainen kaupunki** ja jokaiselle tavoitteelle on asetettu mittari.

Strategia on ohjannut vuoden 2023 talouden ja toiminnan suunnittelua. Lappeenrannan kaupungin talousarviossa valtuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet on johdettu kaupungin strategiasta. Strategian ohjausvaikutuksen kannalta on tärkeää, että toimialat esittävät käyttösuunnitelmansa yhteydessä lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteensa. Toimialat ovat asettaneet lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteensa niin, että jokainen vastuualue on esittänyt jokaisessa kolmessa kärkiohjelmassa vähintään yhden tavoitteen, ja tavoitteet on tullut esittää siten, että niiden avulla saadaan kattava kuva vastuualueiden toiminnan onnistumisesta näkökulmat *hyvinvoivat asukkaat* ja *elinvoimainen kaupunki* huomioiden.

Toimintaympäristön muutosten seurauksena vuoden 2022 aikana tehtiin strategian päivitysprosessi, jonka seurauksena todettiin, että strategian visio, arvot, pää tavoitteet ja -mittarit on määriteltä siten, että toimintaympäristön muutoksella ei ole niihin merkittäviä vaikutuksia. Valtuustoon ja lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet kuitenkin tarkasteltiin talousarvioprosessin yhteydessä ja niihin tehtiin tarvittavat muutokset.

Strategian kärkiohjelmien toimeenpanoa seurataan keskeisten toimeenpano-ohjelmien avulla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2023 kolme keskeistä Lappeenranta 2037 -strategian toimeenpanoon liittyvää toimenpideohjelmää: elinvoimaohjelma, kaupungin edunvalvontaohjelma sekä kansainvälisyysohjelma (KV 6.2.2023 9–11 §). Lisäksi strategiaa toteuttavat muun muassa pitkän tähtäimen investointiohjelma ja palveluverkkoselvitys sekä muu ohjelmatyö, kuten Lappeenrannan kaupungin palvelujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, Lappeenrannan kaupungin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025, Lappeenrannan Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma sekä Lappeenrannan kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian päämittareiden osalta on edetty kuluvan valtuustokauden aikana pääosin tavoiteltuun suuntaan. Valittujen mittarien perusteella strategian seitsemästä päätaavoitteesta **kolme (3)** on saavuttanut vuodelle 2023 asetetun tavoitteen ja **yksi (1)** on kehittynyt tavoiteltuun suuntaan. **Kolmen (3)** tavoitteen osalta mittarit eivät ole kehittyneet tavoiteltuun suuntaan.

Toiminnan tavoitteiden raportointi tehdään Lappeenranta 2037 -strategian mukaisesti kahdella tasolla: valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta. **Toimialojen valtuuston nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu ao. toimialan kohdalla.**

LPR 2037-strategian päätavoitteet, mittarit ja toteutuminen

Strategian päätavoitteet	Mittari	Lähde Päivittyminen	Lähtötaso	Tavoite 2023	Toteuma 2023*
Kaupunki on muutto-voittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Tilastokeskus 1 krt/kk	72.697 (12/2020)	72.700	73.016 (12/2023)
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä	Tilastokeskus 1 krt/v	29.152 (2018)	30.000	29.602 (2022)
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Tilastokeskus/ Sotkanet 1 krt/v	370,2 (2019)	380	381,7 (2022)
Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)	Oma laskelma 1 krt/v	-48 % (2020)	-53 %	-44 % (2022)
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava	Kaupan, matkailu-ravintolien, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan alueella	Tilastokeskus/ Suhdannetilasto 1 krt/v	1.412**	1.470 **	1.320 (6/2023)
Kaupungin turvallisuus paranee	Poliisin katuturvallisuusindeksi	Poliisi 1 krt/v	108,7 (2020)	110	97,7 (2023)
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Tilinpäätös 1 krt/v	36,3 M€ (12/2020)	52 M€	63 M€ (12/2023)

* Viimeisin käytävissä oleva tieto

**** Vuoden 2023 talousarviossa mittarille asetettu tavoite on 1.470 (lähtötaso 1.412).** Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan vuoden 2024 talousarvion yhteydessä suhdannetilastoon perustuva mittaritieto on päivittynyt, minkä vuoksi **vuoden 2023 tilinpäätökseen mittarin kohdalle on merkitty tavoitteeksi 1.370 (lähtötaso 1.310).** Tarkastuslautakunta arvioi vuodelle 2023 asetettujen tavoitteiden toteutumista, joten tarkastuslautakunta on arvioinnissaan verrannut toteumaa talousarviossa 2023 asetettuun tavoitteeseen. Tarkastuslautakunta edelleen toteaa, että vertaamalla toteumaa kumpaan tahansa tavoitearvoon voitaisiin todeta, että tavoitetta ei saavutettu.

Tarkastuslautakunnan arviointitaulukko

Strategian päätavoitteet	Mittari	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei muutosta lähtötasoon	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei voida arvioida
Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan			
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan			
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan			
Kaupunki etenee kohti hiili-neutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)			Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava	Kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan alueella			Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	
Kaupungin turvallisuus paranee	Poliisin katuturvallisuusindeksi			Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa vedenhoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan			

5. Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta on arvioinut tässä luvussa talousarviossa esitettyjen toimialan perustehtävän ja strategian mukaisten talousarviotavoitteiden toteutumista sekä talousarvion euromääräistä noudattamista. Arvioinnissa on hyödynnetty tilinpäätöksessä raportoituja toteumatietoja.

Yhteiset palvelut

Yhteisiin palveluihin kuuluu konsernijohto sekä kaupungin tasolla keskitetysti järjestettävät palvelut. Talousarviossa yhteiset palvelut jakautuu kolmeen osaan: **Konsernijohdossa** sisältyvät valtuuston, hallituksen, vaikuttamistoimielinten ja vaalien menot sekä strateginen viranhaltijajohto ja **konsernipalveluihin** on keskitetty hallinto- ja toimistohenkilöstöresurssit. Lisäksi **konsernin yhteisiin** sisältyy koko kaupunkia palvelevien toimintojen määrärahoja, kuten esimerkiksi ICT-budjetti, työllisyysmääräraha sisältäen kunnan rahoitusosuuden työmarkkinatuesta, elinkeinoelämän edistämisen budjetti sisältäen lentoliikenteen tuen, työterveyshuolto ja eläkejärjestelmän tasausmaksu. Yhteisten palvelujen loppusummaan sisältyy myös tarkastustoimen vastuualueen määräraha (vuonna 2023 tarkastustoimeen kuului ulkoinen ja sisäinen tarkastus).

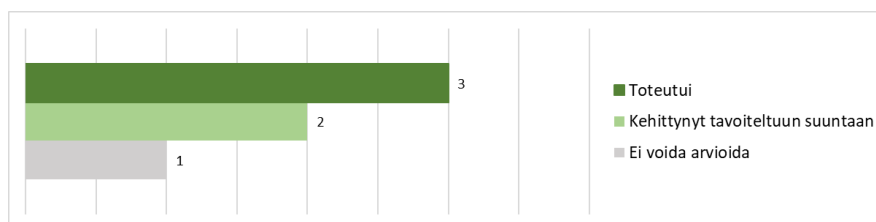
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	
Yhteiset palvelut	
Toimintakate bud.	-34,0 milj. euroa
Toimintakate tot.	-31,5 milj. euroa
Toteuma	92,6 %

Yhteisten palvelujen talousarvio toteutui 2,5 miljoonaa euroa budjetoitua parempana. Alitus tulee pääosin konsernin yhteisistä menoista, joissa on varauksia odottamattomiin menoeriin. Vuonna 2023 kaupunkikehityksen ja liikuntatoimen energiakulujen kasvua varten tehdystä miljoonan euron kasvuvarauksesta tarvittiin 64.000 euroa ja joukkoliikenteen nettomenojen lisäystä varten tehdystä 1,5 miljoonan euron varauksesta tarvittiin 1,14 miljoonaa euroa.

Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat yhteiset palvelut sekä maakunnalliset yksiköt Lappeenrannan hankintapalvelut ja vuoden 2023 alusta lukien Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut. Kaupunginhallitukselle oli asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit. Kaupunginhallituksella on yhteensä **kuusi (6)** valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta. Tilinpäätösraportoinnin perusteella tavoitteista toteutui **kolme (3)** ja **kaksi (2)** tavoitteista on kehittynyt tavoiteltuun suuntaan. **Yhtä (1)** tavoitetta ei voitu arvioida.

Kuva 7: Kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginhallitukseen nähden sitovat tavoitteet

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus hyväksyy talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Yhteiset palvelut on esittänyt käyttösuunnitelmansa yhteydessä kaupunginhallitukseen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteensa. Yhteisten palvelujen tavoitteet on johdettu strategian päätavoitteista ja kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovista tavoitteista. Yhteiset palvelut ovat esittäneet kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita jokaisessa kolmessa kärkiohjelmassa (kasvun kaupunki, kestävä kaupunki ja koulutuksen kaupunki). Tavoitteet on tullut esittää siten, niiden avulla saadaan kattava kuva yksikön toiminnan onnistumisesta hyvinvoivien asukkaiden ja elinvoimaisen kaupungin näkökulmat huomioiden.

Kaupunginhallitus asetti vuoden 2022 käyttösuunnitelmassa tehtäväalueelleen yhteisten palveluiden osalta yhteensä **17** kaupunginhallitukseen nähden sitovaa tavoitetta. Vuoden 2023 käyttösuunnitelmavaiheessa edellisen vuoden alussa määritellyt tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet on käyty läpi ja kaupunginhallitus on päättänyt asettaa yhden uuden kaupunginhallitukseen nähden sitovan tavoitteen maahanmuuttopalveluille, joka siirtyi kaupungin toiminnaksi vuoden 2023 alussa. Muilta osin kaupunginhallitus päätti pitää sitovat tavoitteet ennallaan. Jokaisen tavoitteen mittarille määriteltiin tavoitearvo ja keskeiset toimenpiteet vuodelle 2023.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopiste

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2023 arvioinnissa oli yhteisten palvelujen ja konsernihallinnon osalta **lakiasiat, hankinnat ja kilpailuttaminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä työllisyys ja kumppanuudet.**

Yhteiset palvelut / kaupunginhallitus – valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden arviointi							
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtötaso	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Mittarin arviointi	Tavoitteen arviointi
Kasvun kaupunki	Edistämme työllisyyden suotuisaa kehittymistä	Työttömyysaste (%) Tilastokeskus	14,1 (12/20)	11	12,5	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan
	Vahvistamme Lappeenrannan asemaa Saimaan ympärivuotisena matkailualueena	Rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet Tilastokeskus	332.000 (2020)	420.000	382.151	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan
Kestävä kaupunki	Lisäämme asukkaiden luottamusta kaupungin päätöksentekoon	Luottamus-indeksi Kuntaliiton kuntalaiskysely, 1x/valtuustokausi	2,94 (2020)	3,15	2,94 (2020)	Ei voida arvioida	Ei voida arvioida
	Hoidamme taloutta kestävästi ja vastuullisesti	Kaupungin lainat/asukas, euroa Tilinpäätös	2.783 (2020)	2.800	2.465	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui
Koulutuksen kaupunki	Huolehdimme henkilöstön osaamisen ajantasaisuudesta	Osaamisen kehittämisen yleisarvosana <i>Asteikko muuttui v. 2022 välille 1–6, kun se oli aiemmin 1–5. Aiemmat tavoite- tasot skaalattu.</i> Henkilöstökysely	4,10 (1–6) 3,42 (1–5) (2021)	4,32 (1–6) 3,6 (1–5)	5 <	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui
	Turvaamme yliopiston mahdollisuudet toimia kasvun moottorina	LUT ja LAB opiskelijamäärä Lappeenrannan kampuksella LUT-konsernin antama tieto	8.490 (2021)	8.790	9.370	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui

Konsernihallinto

Lappeenrannan kaupungin konsernihallinnon toimintasäännön (kaupunginhallitus hyväksynyt 2.5.2023) mukaan konsernihallinto jakautuu kahteen toimintatasoon: strategiseen ohjaukseen ja kehittämiseen sekä operatiiviseen tasoon. **Strategista ohjausta** ja kaupungin elinvoiman ja kilpailukyvyn kehittämistä johtaa kaupunginjohtaja ja hänen alaisuudessaan muut johtavat viranhaltijat ja toimihenkilöt. Strategiseen ohjaukseen kuuluvat apulaiskaupunginjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, elinvoimajohtaja, henkilöstöjohtaja, kaupunginlakimies sekä muita virkoja ja työsuhteita. **Operatiivinen taso** jakautuu tiimeihin ja tuottaa keskitetysti järjestettävät palvelut. Tiimejä on 11: Asiakaspalvelutiimi, Asiakirjahallintotiimi, Assistenttitiimi, Hankinta- ja kilpailutamiitiimi, Matkailu- ja tapahtumatiimi, Elinvoimatiimi, Talous- ja rahoitustiimi, Tietohallintotiimi, Työllisyys-, hyvinvointi ja terveyden edistämistiimi, Maahanmuuttopalvelujen tiimi sekä Viestintä- ja markkinointitiimi.

Konsernihallinnon toimialaa johtaa kaupunginjohtaja. Kaupunginjohtaja Kimmo Jarva irtisanoutui virastaan 20.11.2023 ja valtuusto myönsi hänelle eron 27.11.2023. Kaupunginjohtajan sijaisena toimi apulaiskaupunginjohtaja Tuomo Sallinen. Kaupunginhallitus julisti kaupunginjohtajan viran haettavaksi 15.1.2024 ja kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 8.4.2024 Lappeenrannan kaupunginjohtajaksi Tuomo Sallisen.

Lakiasiat/lakipalvelut

Lakipalveluiden tehtävänä on tuottaa Lappeenranta-konsernin toimijoille oikeudellisia palveluita ja hoitaa konsernin muita lakiasioita. Konsernihallinnossa osana strategista ohjausta on toiminut kaupunginlakimies, ja elinvoima ja kaupunkikehitys toimialalla on toiminut toimialan oma lakimies. Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen (pl. nuorisotoimi, kulttuuritoimi ja liikuntatoimi) lakimiehenä on toiminut henkilöstöjohtaja. Vuoden 2023 aikana toimittiin osin tilapäisjärjestelyin, kun elinvoima ja kaupunkikehitys toimialan lakimies oli virkavapaalla ja henkilöstöjohtaja hoiti toimialan lakimiehen keskeiset virkatehtävät omien tehtäviensä ohella. Toimialan lakimiehen irtisanouduttua avoimeksi tullut virka siirrettiin konsernihallintoon osaksi strategista ohjausta, nimike päätettiin muuttaa konsernihallinnon lakimieheksi ja virka päätettiin täyttää julkisella hakumenettelyllä (KH 9.10.2023). Konsernihallinnon lakimiehen virka täytettiin 29.12.2023.

Kahden kokoaikaisen lakimiehen työpanos on katsottu riittäväksi, kun apulaiskaupunginjohtaja ja henkilöstöjohtaja ovat olleet myös lakimiehiä. Vuonna 2023 ei ole ollut isoja valitusprosesseja tai muitakaan laajoja asioita, jotka olisi vienyt paljon aikaa. Lakiasioissa on lähinnä perinteisiä oikeudellisia selvittely-, neuvonta ja valmistelutehtäviä liittyen muun muassa hallintomenettelyyn ja sopimuksiin. Pienillä resursseilla on päästy eteenpäin. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lakiasioissa on myös jatkossa riittävät resurssit.**

Hankinnat ja kilpailuttaminen

Lappeenrannan kaupungin hankintapalvelut kilpailuttaa Lappeenrannan kaupunkikonsernin hankintoja ja lisäksi toimii Etelä-Karjalan maakunnallisten hankintojen yhteishankintayksikkönä. **Yhteishankintojen** osalta hankintapalvelut vastaa maakunnallisten yhteishankintojen kilpailuttamisesta, sopimustenhallinnasta sekä konsultoi julkisiin hankintoihin liittyvissä kysymyksissä. Maakunnalliset toimijat maksavat 57,68 % hankintapalvelun kustannuksista ja loput kustannukset jakautuvat Lappeenrannan kaupungin ja kaupunkikonserniin kuuluvien Lappeenrannan Toimitilat Oy:n ja Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy:n kesken.

Lappeenrannan kaupungin **erillishankintojen** osalta hankintapalvelut tekee yhteistyössä organisaation kanssa tarjouspyyntöasiakirjat, julkaisee tarjouspyynnöt ja tekee alustavan tarjousten vertailun sekä valmistelee yhteistyössä organisaation kanssa päätösasiakirjat. Lappeenrannan kaupunki vastaa kuitenkin rakennusurakoiden ja konsulttipalveluiden kilpailuttamisesta ja hankintapalvelut voi osoittaa muidenkin erityisosaamista edellyttävien hankintojen toteuttamisen hankintayksikön itsensä suoritettavaksi. Myös kansallisen (60.000 euroa) kynnysarvon alittavien erillishankintojen osalta voidaan sopia, että hankintapalvelut ottaa hankintamennettelyn vastatakseen samalla tavoin kuin kynnysarvon ylittävissä erillishankinnoissa.

Hankintapalvelut on osa Lappeenrannan kaupungin konsernihallintoa ja viranhaltijat ja työntekijät ovat palvelussuhteessa Lappeenrannan kaupunkiin. Konsernihallinnossa toimii hankinta- ja kilpailuttamistiimi, jossa on kuusi henkilöä: hankintajohtaja, viisi hankinta-asiantuntijaa ja lisäksi hankinta-asiamies, joka toimii osittain myös yrityspalveluissa. Lähivuosina on ollut useita rekrytointeja ja riskinä on ollut henkilökunnan pysyvyys. Vuonna 2023 rekrytoitiin kaksi hankinta-asiantuntijaa toisten työnantajien palvelukseen siirtyneiden tilalle.

Hankintapalveluiden tavoitteena on edistää toimenpiteillään kaupungin strategiaa. Yksi strategiasta johdettu kaupunginhallitukseen nähden sitova tavoite vuonna 2023 oli lisätä hankintojen houkuttelevuutta erilaisille tarjoajille. Tavoitteen mittari on tarjousten määrä/kilpailutus. Vuonna 2023 saatiin 3,5 tarjousta kilpailutusta kohden (6 tarjousta/kilpailutus vuonna 2022). Tarjousten määrää seurataan, jotta tiedetään, kilpailutetaanko esimerkiksi liian suuria kokonaisuuksia. Toinen tavoite on kehittää hankinnoilla palveluprosessien tuottavuutta ja ympäristövaikutusten pienentämistä ja mittari tavoitteelle on innovatiivisten hankintojen prosenttiosuus Lappeenrannan kaupungin hankinnoista. Innovatiiviset hankinnat sisältävät mm. sosiaalisia ja kestävyyskriteerejä sekä muita innovatiivisia elementtejä, ja innovatiivisten hankintojen osuus Lappeenrannan kaupungin hankinnoista oli 15 % vuonna 2023 (15 % myös vuonna 2022, lähtötaso 10 %). Innovatiivisten hankintojen osuutta kehitetään, että saadaan tuottavuutta lisättyä ja hankinnat tulee tehtyä kokonaistaloudellisesti.

Lappeenrannan kaupungin vuonna 2023 hyväksytyssä elinvoimaohjelmassa on hankintojen osalta elinkeinoelämään liittyviksi painopistealueiksi/tavoitteiksi määritelty, että *hankintaosaamista kehitetään ja hankintojen valmistelun osalta hankintojen suunnitteluun, ennakointiin ja viestintään panostetaan*. Suunnitteluun kuuluu yritysvaikutusten arviointi sekä aktiivisesti toteutettavat markkinavuoropuhelut. Lisäksi painopistealueeksi on määritelty *hankintojen jakaminen osiin*; Vuoropuhelun kautta saatujen näkemysten avulla arvioidaan, miten kyseinen hankinta on järkevintä toteuttaa ja millaisiin osiin hankinta voidaan jakaa. Lisäksi varmistetaan, että *hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys*, joka vaikuttaa osaltaan yritysten elinvoimaisuuteen.

Sosiaalisen kestävyysnäkökulmasta hankintapalvelujen toimenpiteenä on hankinnoilla työllistäminen. Kilpailutuksissa voidaan ehtojen tai pisteytyksien avulla huomioida pitkäaikaistyöttömien työllistyminen, oppisopimuskoulutukset tai opiskelijoiden harjoittelupaikat.

Hankintapalvelujen toiminnan painopisteenä on ollut sopimuksen mukaisen toiminnan lisäksi hankintojen aikaistaminen ja vuoropuhelu toimijoiden kanssa siten, että hankinnan suunnittelussa huomioidaan innovatiivisuus, kestävä kehitys, vastuullisuus, työllistäminen ja elinkeinoelämä tavalla, joka lisää kustannustehokkuutta ja tuottavuutta sekä elinvoimaisuutta. Hankintapalvelut ylläpitää kaupungin verkkosivuilta löytyvää **hankintakalenteria**, jossa ilmoitetaan ennakkoon tulevista tarjouskilpailuista. Hankintakalenteriin on merkitty jo vuosien 2025 ja 2026 hankintoja. Tavoitteena on edelleen tiedottamisen lisääminen, että yritykset näkisivät, miten pystyvät valmistautumaan tuleviin kilpailutuksiin. Hankintapalveluissa 50 prosentin työpanoksella työskentelevä **hankinta-asiamies** tarjoaa yrityksille neuvontaa tarjousten laadintaan ja ilmoittaa tulevista hankinnoista mm. sähköpostitse ja Wirman uutisissa.

Hankintojen suunnitelmallisuutta on lisätty myös pitämällä **markkinavuoropuheluja**, joissa potentiaalisia palveluiden ja tuotteiden toimittajia kuullaan ennen varsinaista tarjouskilpailun aloittamista. Markkinavuoropuhelun pitäminen on Lappeenrannan hankintapalveluissa toimintatapa, ja harvoin enää aloitetaan kilpailutusta ilman markkinavuoropuhelua. Kuulemalla tarjoajia saadaan tietoa siitä, mitä kilpailutuksessa on otettava huomioon, ettei ole liian suuria vaatimuksia eikä suljeta ulos mahdollisia kilpailuun mukaan tulijoita. Markkinavuoropuhelu ei ole yksipuolista, vaan kartoituksen aikana tai sen osana hankintayksikkö voi antaa tietoa toimittajille hankintaa koskevista suunnitelmistaan ja vaatimuksistaan.

Hankintapalveluissa on selvitetty omalta alueelta tehtyjen hankintojen osuutta analysoimalla hankintojen dataa vuodelta 2022. Hankintoja oli kaikkiaan 370 miljoonalla eurolla ja 58 miljoonaa euroa siitä oli kilpailutettavaa (ilman in-house -toimijoita) ja hankintoja oli yli 2.000 eri toimittajalta. Selvityksen mukaan noin 60 %

hankinnoista kohdentuu Etelä-Karjalaan. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hankintoja analysoidaan ja paikallisten yritysten osuutta kaikista hankinnoista seurataan.**

Työllisyyden edistäminen

Konsernihallinnossa toimii Työllisyys-, hyvinvointi ja terveyden edistämistiimi, jota johtaa hyvinvointipalvelujen kehittämispäällikkö. Tiimi sijoittuu elinvoimajohtajan alaisuuteen ja on osa kaupungin konsernihallintoa.

Työllisyyden edistämisen määrärahalla katetaan mm. kaupungin työllisyyskoordinaattorin palkkakustannukset, puolet Ohjaamon työllisyyskoordinaattorin kustannuksista ja kaupungin maksuosuus TYP-johtajan palkkakustannuksista. Nuorten työllistämisessä Ohjaamon työllisyyskoordinaattori tukee kaupungin työllisyystavoitteiden toteutumista ja verkostotyötä.

Kaupungin työllisyysmäärärahoista (1,1 miljoonaa euroa) suuri osa käytetään palkkatukityöllistämiseen (80 htv/v). Palkkatuella saadaan työllistettyä pitkäaikaistyöttömiä, nuoria ja osatyökykyisiä. Järjestöjen, yhdistysten ja säätiöiden kanssa tehdään kumppanuusyhteistyötä ja lisäksi on nuorten kesätyöllistäminen (kesätyösetelit 370 kpl, unelmaduuni 5 kpl ja duuniseteli 10 kpl), korkeakouluopiskelijalle kohdistettu urasetelikeilu sekä uudenlainen yritysliisä, jossa yrityspalveluille siirretään 50.000 euron määräraha, joka kattaa yritysliisän ja urasetelin.

Työmarkkinatuen kuntaosuus siirtyi vuoden 2023 alusta kaupungin budjettiin. Kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen on varattu 5,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 toteutui 5,4 miljoonaa euroa (5,2 miljoonaa euroa vuonna 2022).

Lappeenranta 2037 -strategian yksi päätavoitteista on kaupungin elinvoiman vahvistaminen ja tavoitteen mittariksi on asetettu työssäkäyvien määrä. Kaupunginhallitukselle asetetun tavoitteen ”edistämme työllisyyden suotuisaa kehittymistä” mittarina on puolestaan työttömyysaste. Molemmat mittarit kehittyivät vuonna 2023 tavoiteltuun suuntaan, mutta eivät täysin saavuttaneet asetettua tavoitetta.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Lappeenrannassa lisääntyi loppuvuotta 2023 kohden. Joulukuussa 2023 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Lappeenrannassa 12,5 % eli 1,3 prosenttiyksikköä maan keskiarvoa (11,2 %) korkeampi. **Pitkäaikaistyöttömien määrä on myös kasvanut, kun joulukuussa 2023 pitkäaikaistyöttömiä oli 993 (joulukuussa 2022 pitkäaikaistyöttömiä oli 820)¹.** Alle 25-vuotiaiden työttömien määrässä on ollut hyvä kehitys viime vuosien aikana, mutta yleinen taloustilanne on luonut negatiivista trendiä ylöspäin. Joulukuussa 2023 luku oli 515 (vuonna 2022 joulukuussa oli 449). Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt.

Kumppanuudet

Lappeenrannan kaupunki myöntää tukea lappeenrantalaisille kolmannen sektorin toimijoille, jotka työllistävät määrääjäksi palkkatuella lappeenrantalaisia ensisijaisesti Etelä-Karjalan työvoiman palvelukeskuksen asiakkaita. Yhteistyömuodosta käytetään nimitystä kumppanuusyhteistyö. Kaupungilla on yhteensä 25 erilaista kumppanuussopimusta. Yhteistyökumppaneille maksetaan kuukausitukea (6 sopimusta, 2 työllistettyä), hyvitetään työvoimakustannusten ja palkkatuen välinen erotus (16 sopimusta, 25 työllistettyä) ja osan kanssa on

¹ Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa otsikon Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa alla pitkäaikaistyöttömien määräksi joulukuussa 2023 on kerrottu 828 henkilöä, mutta tarkastuslautakunnan keväällä 2024 saaman tiedon mukaan oikea luku on 993 henkilöä.

molemmat mallit käytössä (3 yhdistystä, 11 työllistettyä). Tuki maksetaan kuukausittain jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella.

Etelä-Karjalan työllisyysalue

Vuoden 2023 aikana valmisteltiin TE-uudistusta, jonka myötä lakisäteiset työvoima- ja yrityspalvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle. Lappeenrannassa tämä tarkoittaa sitä, että vuoden 2025 alusta on yhtenäinen Etelä-Karjalan työllisyysalue, jossa Lappeenrannan kaupungilla on vastuukunnan rooli. Myös kotoutumisen edistämiseen annetun lain mukaiset kuntien lakisäteiset tehtävät yhdistetään hallinnollisesti tulevaan työllisyysalueeseen. Lappeenrannan kaupunki toimii vastuukuntana, ja järjestämisvastuu on Lappeenrannan kaupungin organisaatioon kuuluvalla yhteisellä toimielimellä Etelä-Karjalan työvoima- ja maahanmuuttopalvelujen lautakunnalla, joka aloittaa toimintansa 21.2.2024. Lautakunnan ensimmäisiä tehtäviä on käynnistää työllisyysjohtajan rekrytointi. Lautakunnan alaisena työvoimaviranomaisena toimii 1.1.2025 lähtien Etelä-Karjalan työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa ja 37 §:n mukaan kuntastrategiassa tulee huomioida kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021, 6 §) mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet, raportoitava vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä valtuustolle (vuosittainen hyvinvointiraportti) sekä valmistettava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valtuustolle (valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma). Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tehtävä yhteistyötä myös muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Lappeenrannan kaupungilla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu on hyvinvointipalvelujen kehittämispäälliköllä ja apuna tiimissä on työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori. Lisäksi on monialainen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä, jossa on edustettuina kaupungin eri vastuualueet sekä Ekhva, kolmas sektori ja muut toimijat. Työryhmä vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen poikkihallinnollisesta kehittämisestä ja toimii toimialojen ohjausryhmän ohjauksessa. Kaupunki on myös aktiivisesti mukana maakunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä ja eri alatyöryhmissä. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yhdyspintatyö hyvinvointialueen ja muiden sidosryhmien kanssa on aktiivista ja toimivaa.**

Lappeenrannan kaupungin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ”Kestävää hyvinvointia yhdessä” valtuustokaudelle 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 6.2.2023. Valtuustokaudelle 2021–2025 laadittu laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tukee kaupungin strategian päätavoitteiden toteutumista väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta. Kaupungin hyvinvointikertomus pohjaa kaupungin strategiaan tavoitteisiin ja toimenpiteet on luokiteltu maakunnallisen laajan hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 päätavoitteiden alle eri ikäryhmät huomioiden.

Laajaan suunnitelmaan pohjautuva ensimmäinen vuosittainen hyvinvointiraportti ja -suunnitelma 2022–2023 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 4.9.2023. Tavoitteet vuodelle 2023 jaoteltiin ikäryhmittäin sekä maakunnallisesti yhteisesti valittuihin pääteemoihin *terveelliset elintavat, mielen hyvinvointi ja työllisyyden edistäminen*. **Vuoden 2023 aikana tehdyt toimenpiteet raportoidaan vuoden 2024 aikana valmistuvassa hyvinvointiraportissa 2023–2024, joka sisältää myös analyysin kouluterveyskyselyn tuloksista.** Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan vuonna 2023 on tehty paljon toimenpiteitä suunnitelmassa asetettujen

tavoitteiden saavuttamiseksi ja kaikkien ikäryhmien osalta on tullut onnistumisia. Haasteita kuitenkin on ja vuoden 2022–2023 hyvinvointiraportissa esiin tuodut haasteet ovat pääosin edelleen ajankohtaisia.

Vuoden 2023 alusta alkaen kunnille otettiin käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuudenlisäosa eli HYTE-kerroin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin on kirjattu laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuuden 15 §:ssä ”hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa” (618/2021). Kannustin on yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtionosuuteen ja kunta voi käyttää saamansa summan valtionosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kerroin esitetään asteikolla 0–100, joka on indikaattoreiden keskiarvo. **Vuonna 2023 Lappeenrannan kaupungin HYTE-kerroin oli 79 (22,3 euroa/asukas eli noin 1,6 miljonnaa euroa).**

Kuva 8: Kuntien HYTE-kertoimen indikaattorit

Lappeenranta 2037 -strategiassa ja talousarviossa on asetettu useita hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyviä tavoitteita. Kaikissa valtuustoon nähden sitovissa tavoitteissa on huomioitu näkökulmat hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimainen kaupunki. Asukkaiden hyvinvoinnin näkökulmasta asetettuja tavoitteita on yhteensä 14 ja niitä on kaikilla toimialoilla. Tarkastuslautakunta on arvioinut toimialojen tavoitteiden toteutumista ao. toimialan kohdalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tällä oikeutuksella tarkastuslautakunta voi ottaa aktiivisesti kantaa myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja kunnan asettamien tavoitteiden toteutumiseen kunnassa.

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen toimialalla on kaksi lautakuntaa: lasten ja nuorten lautakunta sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunta. Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut toimiala luo perustaa lappeenrantalaisten hyvinvoinnille ja sivistykselle sekä kaupungin elinvoimalle ja uudistumiselle.

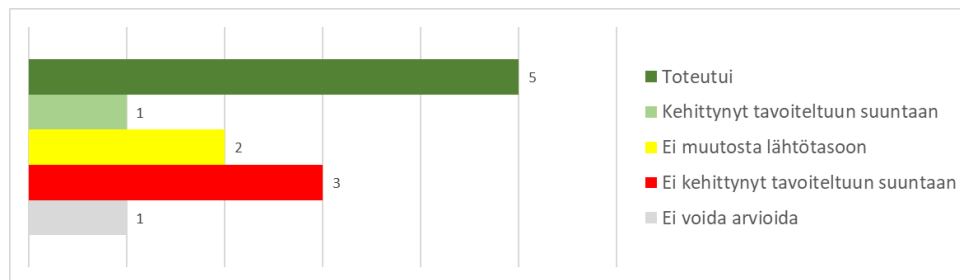
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut	
Toimintakate bud.	-133,9 milj. euroa
Toimintakate tot.	-134,0 milj. euroa
Toteuma	100,1 %

Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet

Toiminnan tavoitteiden raportointi tehdään Lappeenranta 2037 -strategian mukaisesti kahdella tasolla: valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut toimialalle oli talousarviossa asetettu valtuustoon nähden yhteensä **12** sitovaa tavoitetta. Tilinpäätösraportoinnin perusteella **viisi (5)** tavoitetta toteutui ja **yksi (1)** tavoite kehittyi tavoiteltuun suuntaan. **Kahden (2)** tavoitteen osalta ei tapahtunut muutosta lähtötasoon ja **kolme (3)** tavoitetta ei kehittänyt tavoiteltuun suuntaan. **Yhtä (1)** tavoitetta ei voitu arvioida.

Kuva 9: Hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet

Strategian ohjausvaikutuksen kannalta on tärkeää, että toimialat esittävät käyttösuunnitelman yhteydessä myös lautakuntaan nähden sitovat tavoitteensa. Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut toimialalla oli toimialan kahden lautakunnan käyttösuunnitelmissa asetettu yhteensä **32** lautakuntiin nähden sitovaa tavoitetta, joista lasten ja nuorten lautakunnan käyttösuunnitelmassa **18** sitovaa tavoitetta ja kulttuuri- ja liikuntalautakunnan käyttösuunnitelmassa **14** sitovaa tavoitetta.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopiste

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2023 arvioinnissa oli lasten ja nuorten lautakunnan osalta **lukiokoulutus** ja kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osalta **liikuntatoimi** ja **museot**.

Lasten ja nuorten palvelut

Lasten ja nuorten palveluiden laadukas toteuttaminen luo hyvinvointia lapsille, nuorille ja perheille sekä antaa valmiuksia toimia yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä sekä kehittää ratkaisuja tulevaisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin. Lasten ja nuorten lautakunnan alaisuuteen kuuluu varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus ja nuorisotoimi.

Lasten ja nuorten palvelut – valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden arviointi							
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Mittarin arviointi	Tavoit- teen ar- viointi
Kasvun kaupunki	Kasvatamme ja koulu- tamme jokaisen nuoren työelämään	Opiskelevat tai tutkinnon suorittaneet 17–24-vuoti- aat (%) Sotkanet	94,9 (2019)	95,5	95,0 (2021)	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan
	Vahvistamme oppilaiden ja opiskelijoiden työelämätai- toja ja yrittäjyyttä	Ysimittari: voisin toimia yrittäjänä (9-lk) LUT	3,21/5	3,25	3,2	Ei muu- tosta lähtöta- soon	Ei muu- tosta lähtöta- soon
Kestävä kaupunki	Takaamme turvallisen kasvu- ja oppimisympäris- tön	Koulukiusattuna vähin- tään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet/ Kouluterveys	4,1	3,8	7,6 (2023)	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Mahdollistamme laaduk- kaat ja kustannustehokkaat lasten ja nuorten palvelut	Palvelujen nettomenot euroa (deflatoitu)/ 0–17- vuotias	8.010	8.010	7.824	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
Koulutuk- sen kaupunki	Järjestämme laadukkaat ja vetovoimaiset opetuspalve- lut yhteistyössä alueen muiden oppilaitosten kanssa.	Lukioiden tiedelinjan ha- kijoiden määrä	50	70	50	Ei muu- tosta lähtöta- soon	Ei muu- tosta lähtöta- soon
	Luomme edellytyksiä lap- sen kehitykselle ja oppimi- selle varhaiskasvatukseen osallistumisen kautta	Varhaiskasvatuksen osal- listumisaste (%) 1–6 v	80,6	83	85,8	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui

Lukiokoulutus

Lukiokoulutus vastuualueena vastaa lukiokoulutuksen järjestämisestä. Toimintaa ohjaa lukiolaki, lukioasetus sekä muut lait, joihin sisältyy lukiokoulutusta koskevia määräyksiä, esimerkiksi uusimpana opiskeluhoitolaki. Lisäksi opetushallitus on antanut määräyksen opetussuunnitelman perusteista ja paikallisesti on tehty mää-
räykset, miten niitä Lappeenrannan kaupungissa toteutetaan.

Lukiokoulutuksen vastuualue ylläpitää 31.7.2024 saakka kahta lukiota, joissa opiskelee lukuvuonna 2023–2024 yhteensä 1.247 oppilasta. Opettajia on yhteensä 78, lisäksi on kaksi rehtoria ja yksi määräaikainen virka-apu-
laisrehtori.

Opetustoimeen kuuluu perusopetus ja lukiokoulutus. Opetustoimen hallinnossa on opetustoimenjohtajan li-
säksi määräaikaisessa virassa perusopetuksen opetuspäällikkö, lisäksi hankerahoilla perusopetuksessa ja lukio-
koulutuksessa projektipäälliköt. Opetustoimenjohtajan välittömässä alaisuudessa on kaikki virkarehtorit ja
kumpikin lukion rehtori. Yksinkertaistettuna opetustoimenjohtajan toimenkuva painottuu hallinnollisiin

tehtäviin ja perusopetuksen opetuspäällikkö vastaa kehittämishankkeista ja opetussuunnitelmiin liittyvistä tehtävistä. Lukion osalta pedagoginen kehittäminen on osoitettu toiselle lukion rehtorille.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2023

Lasten ja nuorten palvelujen toimintakate vuonna 2023 ylittyi noin 455.000 eurolla. Ylityksen selittää lähes kokonaisuudessaan maahanmuuttajille tarjottavan valmistavan opetuksen kysynnän kasvu. Valtio korvaa valmistavan opetuksen laskennalliset kustannukset jälkikäteen, joten ylitys ei aiheuta lasten ja nuorten palveluille seuraavalle vuodelle siirtyvää ylityksen kattamisvelvoitetta. Perusopetuksen toimintakate ylittyi 515.000 eurolla ja nuorisopalvelujen 59.000 eurolla. Lasten ja nuorten yhteiset alittui 55.000 eurolla ja varhaiskasvatus toteutui lähes talousarvion mukaisesti.

Lukiokoulutuksen vastuualueen toteutunut toimintakate 9.587.000 euroa oli lähes suunnitelman mukainen (ylitys noin 4.000 euroa). Keväällä 2023 talouden seurannassa havaittiin, että palkkasumma oli ylittynyt, mutta kurseja karsimalla tilanne saatiin korjattua.

Vuoden 2023 talousarviossa tavoitteeksi asetettiin lukiokoulutuksen järjestämisen tehokkuuden parantaminen pienentämällä kustannustasoa lähemmäs vertailukaupunkien keskiarvoa. Vuoden 2023 aikana tehtiin selvitys siitä, voisiko taloudellista tehokkuutta parantaa yhdistämällä lukiot hallinnollisesti toisiinsa ja 28.11.2023 Lasten ja nuorten lautakunta päätti Kimpisen lukion ja Lappeenrannan lyseon lukion hallinnollisesta yhdistämisestä. Tavoite on, että vertailukaupunkien keskimääräisen kustannustason saavuttamiseksi tehtävät kurssimääräleikkaukset supistaisivat mahdollisimman vähän lukiolaisten kurssitarjotinta. Muutos tulee voimaan 1.8.2024, joten kustannusvaikutus toteutuu vuosien 2024–2025 aikana (vuoden 2024 käyttösuunnitelma on laadittu siten, että lukuvuotta 2024–2025 varten osoitetaan 50 kurssia vähemmän kuin lukuvuodelle 2023–2024).

Lukiopalveluissa on myös tarkasteltu siivousmitoituksia yhdessä Saimaan Tukipalvelut Oy:n kanssa ja uuden määrittelyn kustannusvaikutus lukioille on vuositasolla 17.000 euroa vuoden 2024 alusta lukien. Siivouksen tasoa myös seurataan, koska tilojen on oltava terveelliset ja turvalliset.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

Lappeenranta 2037 -strategiassa määritellyt visio, arvot ja kärkiohjelmat sopivat opetustoimelle, ja strategiasta on ollut mahdollista löytää lähtökohtia omille talousarviotavoitteille. Tavoitteiden määrittelyssä on huomioitu se, mitä opetusministeriö ja Opetushallitus kansallisella tasolla on suunnitellut tehtäväksi. Opetustoitessa on pyritty löytämään toimenpiteitä, jotka edistävät sekä kaupungin että kansallisen tason tavoitteita ja se ollut mielekästä tehdä strategian toimeenpano-ohjelman puitteissa.

Talousarvio ja käyttösuunnitelma sisältävät tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet. **Kasvun kaupungin** kärkiohjelmassa tavoitteeksi on asetettu oppilaiden ja opiskelijoiden työelämätaitojen ja yrittäjyyden vahvistaminen. Tavoitteen mittarina on perusopetuksen osalta ollut 9. luokkalaisten Ysimittari ja vuoden 2023 aikana kehitettiin Lukiomittari-kysely lukio-opiskelijoiden työelämätaitojen ja yrittäjyyden tilanteen kartoittamista varten. Opetustoimella on lisäksi käytössä MTEE-mittari (Measurement Tool for Entrepreneurship Education), jonka avulla opettajat voivat arvoida omaa toimintaansa yrittäjyyskasvattajana. Lisäksi tavoitteena on, että huoltajat ovat tyytyväisiä sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen palveluihin ja tyytyväisyyttä mitataan vuosittain tehtävän asiakastytyväisyyskyselyn avulla.

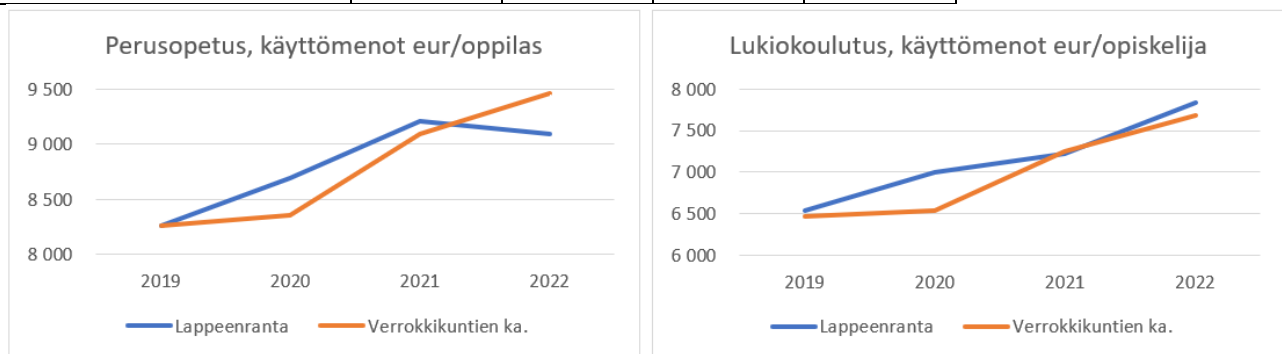
Kestävän kaupungin kärkiohjelmassa tavoitteeksi on asetettu turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Koulu-terveyskyselyn ja yhdenvertaisuuskyselyn avulla seurataan tavoitteen toteutumista ja toimenpiteenä on ollut yhteisöllisyyden ja harrastustoiminnan lisääminen. Tavoitteena on myös se, että opiskelijat saavat laadukasta kestävyyskasvatusta. Henkilöstön osaamista on vahvistettu Greenreality-verkoston toiminnalla ja

koulutuksilla. Vuonna 2023 kehittämisen painopisteenä oli keväällä kestävä ruoka ja ruokakasvatus ja syksyllä luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Opetustoimi jatkoi Kestävä opinvirta -hankkeessa. **Koulutuksen kaupungin** kärkihjelmassa tavoitteena on järjestää laadukkaat ja vetovoimaiset opetuspalvelut yhteistyössä alueen muiden oppilaitosten kanssa. Lisäksi lukiokoulutuksen osalta tavoitteena on, että Lappeenrannan kaupungin lukiolaisten oppimistulokset ovat vertailukaupunkeja parempia.

Opetustoimi vertaa itseään säännöllisesti muiden vastaavankokoisten kaupunkien organisaatioihin. Kustannustason sekä toiminnallisten indikaattoreiden osalta vertailua tehdään Kouluikkuna-vertailutietokannan avulla. Tiedot Kouluikkunaa varten kootaan vuosittain ja kyse on Kuntaliiton tekemästä kustannusvertailusta, jossa Lappeenranta on mukana.

Perusopetus, käyttömenot eur/oppilas	2019	2020	2021	2022
Lappeenranta	8 262	8 692	9 210	9 093
Verrokkikuntien ² ka.	8 265	8 360	9 090	9 463

Lukiokoulutus, käyttömenot eur/opiskelija	2019	2020	2021	2022
Lappeenranta	6 536	6 993	7 215	7 829
Verrokkikuntien ³ ka.	6 463	6 545	7 247	7 688

Kuva 10: Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen käyttömenot 2019–2022 (lähde: Kuntaliiton kouluikkuna)

Kouluikkuna-vertailutietokannasta poimituissa tiedoissa perusopetuksen osalta Lappeenrannan käyttömenot oppilasta kohden ovat verrokkikaupunkien keskiarvoa alhaisemmat ja lukiokoulutuksen tiedoissa Lappeenrannan keskimääräiset käyttömenot/opiskelija ovat vertailukaupunkeja korkeammat.

Lukiokoulutuksen vastuualueen tavoitteena on pienentää kustannuksia, että saavutetaan vertailukaupunkien keskimääräinen taso. Edellä esitetty tarkastuslautakunnan kustannusvertailu poikkeaa jonkin verran toimialan omista kustannusvertailuista. **Kustannusvertailuihin vaikuttaa vertailukaupunkien valinta, käytettävä tietolähde ja vertailuun mukaan otettavat menolajit.** Esimerkiksi lukiokoulutuksen osalta eri kaupunkien väliset oppilaskohtaiset kustannuserot ovat melko suuria, joten kustannusvertailuissa olennaista on tarkoituksenmukaisten vertailukaupunkien valinta.

Lukiokoulutuksen vastuualueella on määritelty, että lukiodien hallinnollisen yhdistämisen tulisi pystyä pienentämään kustannuksia 750.000 euroa, että saavutettaisiin vertailukaupunkien keskimääräinen taso. Menolajeittain tarkasteltuna kustannukset ovat vertailukaupunkeja korkeammat opetuksessa, sisäisissä vuokrissa ja ruokailukustannuksissa. Hallinnollisen yhdistämisen myötä on ensi lukuvuodelle tavoitteena pudottaa

² Perusopetus: Hämeenlinna, Joensuu, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Mikkeli, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki

³ Lukiokoulutus: Joensuu, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki

opetuksen kustannuksia lähemmäs keskiarvoa. Tavoitteena on edelleen pitää kurssitarjotin mahdollisimman laajana ja toteuttaa nykyistä isompi osa kursseista yhteisenä.

Opetustoimessa on laadittu prosessikartta opetuksen järjestämiseen liittyvien prosessien osalta ja niiden kuvaaminen sekä päivitys on parhaillaan käynnissä opetushallituksen rahoittaman kehityshankkeen puitteissa. **Tarkoituksena on käyttää resurssia myös siihen, että kun lukiot yhdistyvät hallinnollisesti, prosessit yhtenäistään ja kuvataan.** Esimerkiksi lukioon ottamisen prosessissa on monta toimijaa ja useita tietojärjestelmiä ja kyseinen prosessi on jo kuvattu, koska se on kriittinen ja henkilöitä on vaihtunut. Sähköisiä toimintoja kehitetään ja sähköisen allekirjoituksen käyttöä on koulutettu. Tavoitteena on sujuvat ja kuntalaisten näkökulmasta toimivat prosessit, joissa ei kuitenkaan tulisi virheitä.

Opetustoimessa suoritetaan itsearviointeja kansallisten toimeksiantojen perusteella. Perusopetuslain 21 §:n ja lukiolain 16 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida toimintaansa ja sen tarkoituksena on turvata perusopetus- ja lukiolain toteutuminen sekä tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Koulutuksen järjestäjän tulee lisäksi osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa. Viimeisin Lappeenrannan kaupungin perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toiminnan arviointi on tehty toimintakaudelta 2022–2023. Myös varhaiskasvatuksen toiminnan arviointi on tehty toimintakaudelta 2022–2023. Arviointien tulokset on koottu toimintakertomuksiin, jotka sisältävät myös mm. asiakaskyselyjen tuloksia.

Sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen strategioissa on määritelty arviointimittarit, joilla toimintaa arvioidaan. Koulutuksen arviointia tapahtuu vuosittain myös monella muulla tavalla. Lappeenrannan kaupunki osallistuu esimerkiksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvin) arviointeihin. Lisäksi toiminnan arvioinnissa voidaan hyödyntää eri oppilaitosten opiskelijoiden opinnäytteitä, sekä eri organisaatioiden tutkimuksia, jotka kohdistuvat perus- ja lukiokoulutukseen toimintaan. Tämän lisäksi sekä lukiokoulutuksessa että perusopetuksessa on käynnissä hankekokonaisuuksia, joissa analytiikkaa kehitetään arvioinnin tueksi. Tämä antaa keinoja tulevaisuudessa mahdollisesti automatisoida osan arviointidatan keräämisestä ja koonnista.

Sopimushallinnan osalta sopimuksia käsittelevien osaaminen on ajan tasalla ja sitä kehitetään. Sopimustenhallinnassa ei ole havaittu varsinaisesti puutteita, mutta sopimusten hallinnan riskinä on se, että vastualueen resurssit kokonaiskoordinaatioon ovat niukat, joten kokonaistarkastelu on tarpeen ja ajankohtaista. Lukiokoulutuksessa sopimuksia ei ole paljon ja niitä on päivitetty.

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Lukiokoulutuksessa tehdään huoltajille vuosittain asiakastyytyväisyyskysely. Kyselyn sisältö päivitettiin vuonna 2023 vastaamaan strategiassa asetettuja tavoitteita ja lisäksi sitä lyhennettiin vastausprosentin nostamiseksi. Vastausprosentti vuoden 2023 kyselyyn oli 14,35 % ja asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvo asteikolla 1–5 oli 3,87 (3,87 myös vuonna 2022), kun tavoite oli 4.

	2018	2019	2021	2022	2023
Koulu antaa hyvän perustan tulevaisuudelle	4,32	4,21	4,38	4,26	4,43
Luotan lukion antaman opetuksen laatuun	4,05	4,06	4,26	4,21	4,31
Luotan lukion antamaan ohjaukseen ja tukeen	4,16	3,91	3,97	4,16	4,18
Lukio huolehtii osaltaan hyvin opiskelijoiden hyvinvoinnista				4,11	4,06
Lukio-opinnot sisältävät riittävästi yhteistyötä korkeakoulujen kanssa				3,24	3,40
Lukio-opinnot sisältävät riittävästi työelämäyhteistyötä				3,08	2,76
Lukio-opinnot kehittävät riittävästi opiskelijoiden kansainvälistä osaamista				3,55	3,52
Vanhemmat saavat riittävästi tietoa nuorensa tilanteesta ja oppimisen edistymisestä	3,71	3,74	3,76	3,5	3,63
Lukiolaiseni ryhmänohjaaja on helposti tavoitettavissa	3,95	4,04	4,19	4,18	3,99
Olen tyytyväinen kodin ja lukion yhteistyöhön	4,16	4,08	4,08	4,03	3,96
Lukion tiedotustoiminta on riittävä	4,24	4,32	4,23	4,24	4,31
Keskiarvo	4,08	4,05	4,12	3,87	3,87

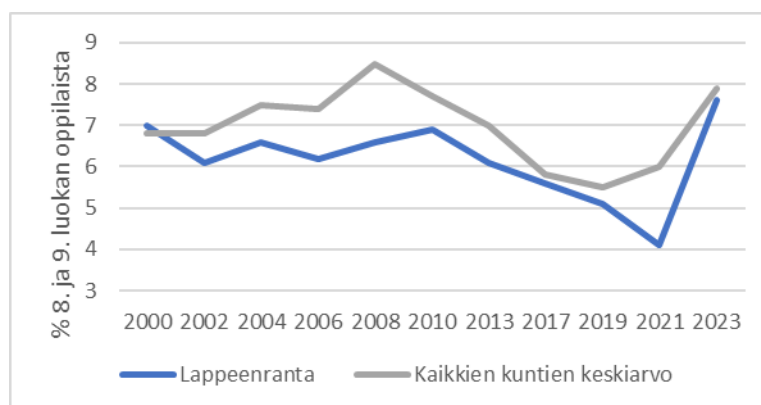
Lukioiden lukiot ovat alkaneet kehittää strategian mukaisia painopistealueita, joiden osalta kyselyn indikaattori on ollut alle 4. Selvästi alhaisimmat arvot on saatu vuodesta 2022 alkaen käytössä olleista uusista kysymyksistä. Lukioihin tuli uusi opetussuunnitelma ja uutta oli se, että lukioiden tulisi tehdä aikaisempaa tiiviimpää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Vastuualueella otettiin asiakastytyväisyyskyselyn avulla seurantaan se, minkä laajuista yhteistyö huoltajien näkökulmasta on. Lisäksi uutena otettiin mukaan työelämäyhteistyöhön ja kansainvälisyysosaamiseen liittyvät kysymykset. Uudet asiat eivät odotetusti ole vielä toivotulla tasolla, mutta kysymysten avulla on mahdollista seurata kehitystä. On myös mahdollista, että huoltajat eivät tiedä kaikista toteutetuista asioista ja tiedotusta onkin lisätty. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä tiedottamista ja vuoropuhelua huoltajien kanssa. Asiakastytyväisyyskyselyn vastausprosentin nostamiseksi on jo tehty toimenpiteitä, ja koska kyselyllä tavoitetaan huoltajista melko pieni osa, on palautetta hyvä kerätä myös muita kanavia hyödyntäen.**

Lukiokoulutuksen vastuualueella on toiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa hyödynnetty kouluterveyskyselyä (kansallinen kysely), yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyä, ylioppilaskirjoitusten tulosten seuranta ja strategian mittareita. Vaikuttavuuteen liittyvien aineistojen avulla tehdään myös vertailuja muihin kuntiin.

Lukioiden ylioppilaskirjoitusten tulosten vertailussa Lappeenrannan kaupungin lukioiden tulos on yleensä ollut hyvin lähellä vertailukaupunkien keskiarvoa. Vuoden 2023 tuloksissa Lappeenrannan lukioiden tulos oli vertailukaupungeista paras 4,5 (vertailukaupunkien keskiarvo oli 4,2). Vuonna 2023 kohdennettiin resurssit mahdollisimman täysimääräisesti opetukseen ja järjestettiin henkilöstölle mahdollisuus osallistua täydennyskoulutukseen. Lisäksi opetussuunnitelmaa uudistettiin ja opiskelijoita kannustettiin.

Kouluterveyskysely on joka toinen vuosi toteutettava kansallinen kysely, jonka kysymyksistä rakentuu myös useat kaupungin strategian toteutumista kuvaavat mittarit. Keväällä 2023 toteutettiin laaja kouluterveyskysely perusopetuksen 4.–5.luokkien ja 8.–9. luokkien oppilaille sekä lukion ja ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. vuosikurssin opiskelijoille. Kouluterveyskysely mahdollistaa tulosten vertailun toisten kuntien vastaajien kanssa ja pidemmän aikavälin kehityksen seuraamisen.

Perusopetuksen oppilaiden hyvinvointi on heikentynyt viime vuosina kouluterveyskyselyn tulosten perusteella niin Lappeenrannassa kuin vertailukaupungeissa. Esimerkiksi kaupunkistrategian Kestävä kaupunki -kärkihjelman lasten ja nuorten lautakunnalle asetetun tavoitteen ”Takaamme turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön” mittariksi on valittu Kouluterveyskyselystä 8. ja 9. luokan oppilaiden koulukiusaamiseen liittyvä kysymys. Tavoitearvoksi mittarille ”Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista” on asetettu vuodelle 3,8 % ja toteutunut arvo vuonna 2023 on 7,6 %. Kyseisen mittarin osalta tulokset ovat heikentyneet useissa kaupungeissa, ja Lappeenrannassa tilanne on kaupunkien keskitasoa. Seuraavassa kuvassa näkyy mittarin kehitys verrattuna koko maan keskiarvoon.

Kuva 11: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (lähde: Sotkanet)

Lappeenrannan lukiolaisten opiskelijahyvinvointi on kouluterveyskyselyn perusteella hyvällä tasolla, mutta koronavuosien jälkeen näkyy myös lukiokoulutuksessa hyvinvointiin liittyvien tulosten heikkeneminen.

Tämä näkyy myös perusopetuksessa ja valtakunnallisesti. Lukiodien osalta Kouluterveyskyselyssä nousi esiin kouluyhteisöön kuulumisen. Lukiodien hallinnollisesta yhdistämisestä tehtiin laaja ennakkovaikutusten arviointi ja opiskelijat pitivät tärkeänä sitä, ettei yhteisöllisyys murene yhdistämisen myötä. Uuden lukion aloitessa on opetustoimessa tarkoitus opiskelijoiden kanssa yhdessä miettiä, millä rakenteellisilla toimenpiteillä yhteisöllisyydestä huolehditaan. Lukioissa koulu-uupumus oli Kouluterveyskyselyn mukaan Lappeenrannassa vertailukaupungeista vähäisintä ja opettajilta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu oli vertailukaupunkieihin verrattuna hyvällä tasolla.

Vuoden 2024 aikana valmistuva Lappeenrannan kaupungin vuosittainen hyvinvointiraportti ja -suunnitelma 2023–2024 pitää sisällään tuoreimman kouluterveyskyselyn tulosten analysoinnin.

Henkilöstönäkökulma

Henkilöstöä koskevaa seurantatietoa saadaan kaupungin vuosittain tehtävästä henkilöstökyselystä. Vuoden 2023 kyselyssä lasten ja nuorten palvelujen henkilöstöltä saatiin edellistä vuotta enemmän vastauksia (varhaiskasvatus 387 → 419, perusopetus 409 → 451, lukiokoulutus 39 → 62). Varhaiskasvatuksen tulokset parainivat hiukan edelliseen vuoteen verrattuna. Sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa henkilöstön hyvinvointi on kyselyn tulosten perusteella keskimäärin hyvällä tasolla, mutta työterveyshuollon näkemyksen mukaan osa henkilöstöstä on kuormittunutta.

Lukiokoulutuksen osalta henkilöstökyselyn tuloksissa oli havaittavissa, että lukiodien hallinnollisen yhdistämisen valmistelu kuormitti henkilöstöä. Kaupungin johdon toimintaan ja yleiseen työnantajapolitiikkaan liittyvät kysymykset saivat huomattavasti aiempaa heikommat arviot. **Kaupungin johdon on opetuksen järjestäjänä tärkeää myös jatkossa olla lukion henkilökunnan kanssa riittävästi vuorovaikutuksessa ja rakentaa luottamusta.**

Henkilöstöä koskevaa seurantatietoa saadaan myös sairauspoissaolotiedoista. Rehtoreiden osalta työajan seuranta otettu käyttöön ja ”opejumbba” on käynnistetty koronatauton jälkeen. Henkilöstölle järjestetään työhönohjausta ja täydennyskoulutusta.

Sairauspoissaolot ovat lasten ja nuorten palveluissa laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna. Poissaoloja oli 13,92 päivää henkilöä kohden (16,53 päivää vuonna 2022). Vuonna 2023 sairauspoissaolot ovat laskeneet edellisten vuosien 2020–2021 tasolle. Sairauspoissaolojen kustannukset vuonna 2023 olivat 1,97 miljoonaa euroa (2,31 miljoonaa euroa vuonna 2022).

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Merkittävin näköpiirissä oleva muutos on oppilasmäärän väheneminen, mikä edellyttää palveluverkko- ja henkilöstörakenteiden uudistamista ja kustannustason hallintaa. Syntyvyys on laskenut edelleen ja syntyvyyden väheneminen lisää entisestään painetta muuttaa palveluverkkoa vastaamaan lasten määrää.

Lukiokoulutuksessa opiskelijamäärä pysyy nykyisellä tasolla vielä vuosia, mutta kun muutoksia tulee, muuttuu tilanne nopeasti, koska lukio on vain kolmevuotinen. Tulevaisuuden kannalta merkittävä prosessi on hallinnollinen yhdistäminen ja sen edellyttävät toimenpiteet. Syksyllä 2024 lukiot aloittavat hallinnollisesti yhtenä oppilaitoksena ja tärkeää on silloin saada arki toimivaksi. Mikäli vuoden 2024 aikana valmistuva lasten ja nuorten palveluverkkopäätös toteutuu lukiodien osalta esityksen mukaisesti, lukiot siirtyvät samalle kampuksella vuonna 2027 ja uuden yhteisön luominen on aloitettava ajateltua nopeammin. Rakennemuutokset tulee toteuttaa hallitusti henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin ja työskentely- ja opiskeluedellytykset turvaten.

Opetus- ja kulttuuriministeriön on tarkastellut lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmassa lukiokoulutuksen tulevaisuutta. Lukiokoulutuksen saavutettavuuden varmistaminen ei vaikuttane juurikaan Lappeenrannan lukiokoulutuksen järjestelyihin. Lappeenrantaan voi jatkossa ohjautua muista kunnista aiempaa enemmän lukiolaisia, toisaalta myös Lappeenrannasta ohjautuu lukioihin naapurikuntiin, koska paikat ei riitä kaikille. Lappeenrannassa lukiopaikkojen määrää on mahdollisesti tarkasteltava, mutta kokonaisuudessa kyse on pienistä määristä.

Opetustoimessa laadittiin vuonna 2023 osana kaupungin strategian toimeenpanoa selvitys kansainvälisen opetuksen järjestämisestä. Kansainvälisellä opetuksella tarkoitetaan yleisesti opetuksen järjestämistä sellaisille lapsille, jotka eivät ole sijaintimaan kansalaisia. Tällaisia ovat esimerkiksi kansainvälisten yritysten, järjestöjen tai muiden työnantajien palveluksessa tilapäisesti olevan kansainvälisen henkilöstön lapset. Selvityksen ja sen pohjalta käydyn sisäisen valmistelun perusteella todettiin, että kansainvälistä opetusta on tarkoituksenmukaisinta järjestää tulevaisuudessa Kesämäen koulun laajamittaisen kaksikielisen opetuksen yhteydessä. Lukuvuoden 2024–2025 alusta lukien opetusryhmiin varataan kuhunkin muutama lisäpaikka maahan muuttaneille oppilaille, joilla on riittävä englannin kielen taito kaksikieliseen opetukseen osallistumista varten. Aiemmin asti oppilailta on edellytetty myös riittävää suomen kielen taitoa ja sen puuttuessa oppilaat on ohjattu perusopetukseen valmistavaan opetukseen asuinpaikan perusteella. Uudessa mallissa suomen kielen taitoa ei edellytetä ja oppilaiden tarvitsema perusopetukseen valmistava opetus järjestetään Kesämäen koulussa.

Tarkastuslautakunta pitää lasten ja nuorten hyvinvointia tärkeänä. Jatkossa palveluverkon tiivistämisen myötä monet oppilaat vaihtavat koulua ja koulut ovat aiempaa isompia. Kaikissa kouluissa tulee myös jatkossa olla resurssien lisäksi toimivat prosessit oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen ja koulukiusaamisen ehkäisemiseen.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja liikuntapalveluihin kuuluu kulttuuritoimesta kirjasto, museo, orkesteri, teatteri ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku sekä liikuntapalvelut.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut – valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden arviointi							
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Mittarin arviointi	Tavoit- teen ar- viointi
Kasvun kaupunki	Asukkaamme ja toimijamme osallistuvat vapaa-ajan palvelujen kehittämiseen	Kulttuurin ja liikunnan osallisuusmittarien keskiarvo TEA viisari	62,5 (2019/ 2020)	85	85 (2022)	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui
	Kehitämme monipuolisia, houkuttelevia ja hyvinvointia lisääviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia asukkailla ja matkailijoille	Lipputuotot (milj. euroa)	1,64 (2019)	1,67	1,32	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
Kestävä kaupunki	Vahvistamme asukkaiden kulttuurista ja liikunnallista elämäntapaa	*Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%) Sotkanet (TA 2023)	*56,8 (2020)	*58 (TA 2023)	-	Ei voida arvioida	Ei voida arvioida
	Turvaamme kestävät ja kustannustehokkaat kulttuuri- ja liikuntapalvelut	Tuottojen osuus menoista (%)	12,0	11,5	14,8	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui
Koulutuksen kaupunki	Koulutamme elinikäisiä kulttuurin ja liikunnan kuluttajia	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet / kouluterveyskysely	97	97	96	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Houkuttelemme uusia vapaa-ajan palvelujen käyttäjiä	Palvelujen käyttökerat (milj.)	2,49	2,55	2,57	Kehitty- nyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui

* Vuoden 2023 talousarviossa tavoitteen mittariksi on asetettu ”elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus”. Tilinpäätöksessä 2023 tavoitteen kohdalle on merkitty mittarin ”palvelujen käyttökerrat (milj.)” lähtötaso, tavoite ja toteuma. Mittarin toteutumisesta ei voida arvioida, koska tilinpäätöksessä ole raportoitu talousarviossa vuodelle 2023 asetetun tavoitteen toteutumista, eli vuoden 2023 talousarvio ja tilinpäätös eivät ole yhteneväiset.

Kulttuuripalvelujen tilikauden tulos ylittyi 91.350 eurolla ja liikuntapalveluiden toimintakate alittui 384.082 eurolla. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti, että liikuntapalveluiden alituksesta 149.082 euroa siirretään kulttuuritoimelle kattamaan vuoden 2023 ylityksen sekä vuosille 2024–2026 käytettäväksi kertaluontoisiin menoihin.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimi kehittää kaupungin kulttuuria laaja-alaisesti elinvoiman ja hyvinvoinnin lähteenä sekä ylläpitää kulttuuriperintöämme. Kulttuuritoimi tukee paikallista kulttuurityötä jakamalla avustuksia sekä tarjoamalla toimijoiden käyttöön kesäteatterialueen, taiteilijoiden työtiloja ja Galleria Pihaton. Kulttuuritoimi välittää kaupungin avustuksia taiteen perusopetukseen, kansalaisopistolle ja Lotta-museolle sekä tekee yhteistyötä kaupungissa toimivien kulttuurin ja taiteen toimijoiden kanssa.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2023

Kulttuuripalvelujen tilikauden tulos ylittyi 91.350 eurolla. Kulttuuripalvelujen yhteiset (39.693 euroa), kirjasto (146.000 euroa) ja museo (19.000 euroa) alittivat talousarvion. Kulttuuripalvelujen yhteiset varautui unelmavuoteen, kirjasto pääkirjaston takaisinmuuttoon ja museolla museokaupan tuotto oli arvioitua suurempi. Orkesteri (70.047 euroa) ja teatteri (286.657 euroa) ylittivät talousarvion. Orkesterilla tulotavoitetta ei saavutettu ja kulut ylittyivät. Teatteri ei saavuttanut tulotavoitetta. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti, että liikuntapalveluiden toimintakatteen alituksesta 149.082 euroa siirretään kulttuuritoimelle kattamaan vuoden 2023 ylityksen sekä vuosille 2024–2026 käytettäväksi kertaluontoisiin menoihin.

Kulttuuritoimelle vuosi 2023 oli edelleen koronasta toipumisen aikaa. Yleisömäärät ovat kasvaneet, mutta museoita lukuun ottamatta maltillisesti, mikä näkyy myyntitavoitteiden saavuttamisessa. Kaupunkilaiset tavoitettiin palveluissa aiempia vuosia paremmin eli palvelujen käyttökerrat lisääntyivät, samaten kulttuuripalvelujen saatavuus sekä järjestöjen ja muiden toimijoiden kulttuuritoimen tiloissa järjestämien tilaisuuksien määrä. Avoimen yleisötyön ja ilmaisen toiminnan kävijämäärä oli 40 prosenttia tavoitetta suurempi.

Seuraavassa taulukossa on verrattu joitakin kulttuuritoimen vuoden 2023 tunnuslukuja koronaa edeltävään aikaan eli vuoteen 2019. Lainojen määrä on lisääntynyt selvästi ja orkesterin käyntikerrat ovat lähellä vuoden 2019 tasoa.

	2019	2023
Lappeenrannan kaupunginkirjasto (lainat)	955 332	994 980
Lappeenrannan kaupunginorkesteri (käyntikerrat)	14 124	13 660
Lappeenrannan kaupunginteatteri (käyntikerrat)	27 575	17 090
Lappeenrannan museot (käyntikerrat)	61 177	47 106
Lastenkulttuurikeskus Metku (käyntikerrat)	25 735	25 120

Kuluneena vuonna päästiin jo niin sanotusti normaaliin toimintaan, jossa monipuolisen kulttuuritarjonnan ylläpitäminen ja kehittäminen sekä yhteistyön lisääminen luovat pohjaa tuottavuuden kasvulle. Uutta yleisöä lähestytään helposti saavutettavalla tarjonnalla. Kehittämistyötä rajoittavat tiukat raamit, esimerkiksi teatterilla korkeat tila- ja henkilöstökustannukset vievät valtaosan käytettävistä varoista, samaten kirjastoa rasittavat suuret vuokratkustannukset.

Kulttuuritoimen loppuvuotta 2023 leimasi Lappeenrannan kulttuurin unelmavuoden 2024 valmistelu, jota tehtiin osin hankkeissa. Kaupunginhallitus määritteli unelmavuoden strategiseksi kehittämishankkeeksi. Sitä toteutetaan kolmella rinnakkaisella hankkeella, jotka käynnistyivät vuoden 2023 aikana. Valmistelussa korostui kaupunkilaisten ja kulttuurikentän osallistaminen. Samalla on tehty työtä sen eteen, että kulttuurin rooli Lappeenrannan kaupunkikehittämisessä ja vetovoimatekijänä sekä kaupunkilaisten hyvinvoinnin tuottajana vahvistuisi ja tulisi aiempaa näkyvämmäksi.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

Lappeenranta 2037 -strategian visio, arvot, tavoitteet ja toimenpiteet vastaavat hyvin kulttuuritoimen ja museoiden tehtäviin ja antavat hyvät lähtökohdat talousarvion toteutukseen.

Kulttuuritoimi nojaa vahvasti LPR2037-strategiassa esille nostettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Strategia antaa hyvän pohjan vastuualueen kehittämiselle sekä yhteistyölle niin samaan lautakuntaan kuuluvan liikunta-toimen kuin kaupungin muiden toimialojen ja yksiköiden kanssa. Siitä hyvä esimerkki on kaupungin elinvoima-ohjelman aiempaa laajempi kirjaus kulttuurin merkityksestä ja mahdollisuuksista. Kulttuuritoimea ohjaavat ja sparraavat laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) sekä Lappeenrannan ja Etelä-Karjalan kulttuuristrategia (2020).

Kulttuuritoimessa jatkettiin vuonna 2023 strategian toimeenpanoa kärsenä kulttuurin unelmavuoden strategiset hankkeet. Vuoden aikana toteutetun kulttuurikasvatussuunnitelman päivityksen ansiosta kaikki perusopetusluokat käyvät lukuvuoden aikana jossakin kulttuuripalvelussa, joten kaupungin tuottamat kulttuuripalvelut tulevat yhdenvertaisesti kaikkien lasten ja nuorten ulottuville.

Museoissa on luotu Lappeenrannan kaupungin strategian pohjalta museoiden oma strategia: ”Tulevaisuuden tarinat tehdään tänään – Lappeenrannan museot 2030”. Museon strategian pohjalta on laadittu hallinnon, kokoelmat ja tutkimus sekä näyttelyt ja yleisötyö -yksiköiden sekä eri tiimien osalta toimenpidesuunnitelmia tuleville vuosille.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vertailutietona Lappeenrannan kaupungin ja verrokkikuntien kulttuuripalveluiden asukasta kohden laskettuja kustannuksia vuodelta 2022. Vertailun perusteella Lappeenrannan kaupungin menot ovat melko lähellä vertailukaupunkien keskiarvoa.

euroa/asukas v. 2022	Lappeenranta	Vertailukaupungit ⁴ keskiarvo	ero
Kirjasto	56	61	4
Museo	24	25	1
Teatteri	37	32	-5
Musiikkitoiminta	15	20	5
Yleinen kulttuuritoimi	6	19	13
Taiteen perusopetus	141	60	-81
Kansalais- ja kansan- ja kesäyliopistot	2	11	9

Kirjaston, museon, orkesterin, yleisen kulttuuritoimen ja kansalais- ja kesäyliopistojen kustannukset vuonna 2022 olivat vertailukaupunkeja alhaisemmat. Kansalais- ja kesäyliopistojen tuki on keskiarvoon verrattuna pieni (monessa kaupungissa kansalaisopisto on kaupungin omaa toimintaa, kun taas Lappeenrannassa kaupunki avustaa toimintaa). Yleiseen kulttuuritoimeen kuuluu monessa vertailukaupungissa tapahtumapalvelut, jotka Lappeenrannassa tuotetaan pääosin konsernihallinnossa. Keskiarvoa suurempi on taiteen perusopetuksen tuki, joka on Lappeenrannassa vertailukaupungeista suurin. Teatterin kustannukset ovat hiukan yli vertailukaupunkien keskiarvon.

Kaikki kulttuuritoimen tulosalueet saavat vertailutietoja kulttuuritoimen palvelurakenteesta ja kustannuksista sekä THL:n ylläpitämästä TEAvisari-tietokannasta (teaviisari.fi) että Suomen Kuntaliiton ja Kulttuuripoliittisen

⁴ Hämeenlinna, Imatra, Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Mikkeli, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki, Vaasa

tutkimuksen edistämistätiön Cuporen tuottamasta Kuntien kulttuuritilastot KULTTI-tietokannasta, jonka kehittämisessä Lappeenrannan kulttuuritoimi on ollut mukana.

Museo käyttää vertailukohteena valtakunnallista museotilastoa (museotilasto.fi). Laajat valtakunnalliset tilastot ovat toiminnan ja talouden seurannan ja vertailun välineitä. Lisäksi Museovirasto kerää alueellisilta vastuuseoilta vuosittain seurantatietoja neljän vuoden välillä sovittujen toimenpiteiden edistämisestä. Vertailua tehdään samankokoisten ja samanlaista tehtävää toteuttavien museoiden kanssa. Vertailukohteena on esimerkiksi Joensuun museot, joka hoitaa Lappeenrannan museoiden tapaan alueellisen museotoiminnan edistämistä, kulttuuriympäristötehtävää sekä alueellista taidemuseotehtävää.

Kulttuuritoimen yleiset prosessit ovat organisaatio- ja henkilövaihdosten vuoksi sekä käynnissä olevan kulttuurin unelmavuoden 2024 kehittämistavoitteiden vuoksi edelleen kehittämistoimien kohteena.

Museon kokoelmaprosessit on kuvattu kulttuuri- ja liikuntalautakunnan vuonna 2019 hyväksymässä kokoelmapolitiikassa. Kokoelmapolitiikka kuvaa museon kokoelmia ja niihin liittyviä prosesseja. Vuonna 2023 Lappeenrannan museoissa on edistetty myös näyttelyprosessia sekä yleisötyön strategiaa on tehty kirjalliseen muotoon, mutta nämä dokumentit ovat vielä keskeneräisiä. Kokoelmatyön toiminnalliset tarpeet kuvataan toiminnallisessa suunnitelmassa, jossa avataan suunnitteilla olevassa kokoelmatilassa toteutettavat kokoelmaprosessit. Uuden kokoelmatilan saamiseen liittyen kokoelmaprosesseja sekä siihen liittyviä asiakas- ja vapaaehtoistyön prosessien kehittämiseen haettiin apurahaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä vuonna 2023. Museon toimintaa yleisellä tasolla ohjaavat kansainväliset ICOMin museoeettiset säännöt sekä valtakunnallisella tasolla alueelliseen vastuuseotoimintaan liittyvät tavoitteet, jotka on sovittu Museoviraston kanssa ja joiden toteutuminen on edellytyksenä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitukselle.

Sopimustenhallinnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia ja siinä toimitaan Lappeenrannan kaupungin määrittelemillä tavoilla. Sopimustenhallinnassa ei ole havaittu puutteita.

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Kulttuuritoimessa saadaan jatkuvasti asiakaspalautetta sekä sähköisesti että perinteisin tavoin. Palautteet käsitellään aina, ja mikäli palautteissa on kehittämisideoita, niitä pyritään toteuttamaan. Kirjastolla on käytössä jatkuvan asiakasarvioinnin periaate. Lastenkulttuurikeskus Metkun asiakaspalautelomake on Metkun nettisivuilla ja palautetta kerätään myös suullisesti vuorovaikutteisissa tilanteissa. Teatteri saa palautetta sähköisen palautepalvelun kautta, sähköpostilla, teatteriklubin ja erilaisten yleisötilaisuuksien kautta sekä ajoittain tehdyillä pienimuotoisilla asiakaskyselyillä.

Kaupunginorkesteri on yksi 21 suomalaisesta orkestereista, jotka toteuttivat kävijätutkimuksen keväällä 2023. Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n jäsenien kävijätutkimuksen tavoitteena on tuottaa ajankohtaista tietoa orkesterien konserttiyleisöjen käyntikokemuksista. Tulosten pohjalta orkesterit kehittävät toimintaansa entistä asiakaslähtöisemmäksi.

Museolle asiakaspalautteita tulee eri kanavista säännöllisesti ja niihin vastataan ja reagoidaan tarvittaessa. Pääsääntöisesti palaute on positiivista palautetta näyttelyihin liittyen. Finnan kautta tulleet asiakaspalautteet liittyvät pääosin kokoelmatietojen tarkennuksiin.

Kirjasto arvioi toiminnan vaikuttavuutta jatkuvasti palautteiden, asiakasmäärien ja muiden käyttötilastojen perusteella. Orkesteri seuraa yleisömääriä ja muiden orkesterien kuulijatilastoja vertaillen. Sisältökehittämisessä taiteellinen johtaja ja intendentti seuraavat jokaisen konsertin vaikutusta säännöllisesti. Teatteri käy yksittäiset asiakaspalautteet läpi ja toteuttaa kehittämiskelpoisia ideoita resurssien puitteissa. Tuotantojen

katsojamääriä seurataan aktiivisesti ja pyritään aktiiviseen keskustelemaan katsojasuhteeseen, esimerkiksi teatteriklubeilla ja muissa yleisötilaisuuksissa. Lastenkulttuurikeskus Metkun vaikuttavuutta mitataan numeerisesti lasten ikäluokkien ja osallistujien mukaan.

Lappeenrannan museot arvioi vaikuttavuutta palautelomakkein, kaupungin e-palautelomakkeiden, sosiaalisen median sekä museon oman Finnan kautta tulneiden palautteiden kautta, samoin seurataan esimerkiksi museo-kohteissa avoinnapitäjille annettua suullista palautetta. Museon näyttelyjen kävijämääriä sekä tapahtumiin osallistuneiden kävijämääriä seurataan. Kulttuuriympäristö- ja viranomaistyössä seurataan annettujen lausuntojen määriä ja niiden vaikuttavuutta esimerkiksi päätöksentekoon.

Henkilöstönäkökulma

Kaikki palvelualueet osallistuvat keskitetysti toteutettavaan, vuosittaiseen koko kaupungin henkilöstökyselyyn. Sen tulokset arvioidaan sekä koko vastuualueen että yksiköiden näkökulmasta ja otetaan huomioon kehittämiskohteina. Kehityskeskustelut käydään säännöllisesti. Tavoitteena on kehittää vastuualueen yksiköiden yhteistyötä sekä johtamista ja esihenkilötyöskentelyä niin kulttuurin johtoryhmään liittyen kuin yksiköiden sekä niissä olevien tiimien johtamisessa.

Lappeenrannan museoiden henkilöstö on vastannut aktiivisesti vuosittain toteutettuun henkilöstökyselyyn ja sen tulokset ovat olleet vuoden 2023 osalta kiitettävät. Kehityskeskustelut toteutetaan vuosittain, ja henkilökunnan yhteiset toimistokokoukset ovat kahden viikon välein. Vuonna 2023 on museon sisäisenä viestinä lähetetty kokoelmat ja tutkimus- sekä näyttelyt ja yleisötyöyksiköistä uutiskirjeitä kahden viikon välein. Uutiskirjeen tavoitteena on ollut parantaa museon sisäistä tiedotusta ja antaa jokaiselle henkilökunnan jäsenelle mahdollisuus kertoa omasta työstään. Jokainen henkilökunnan jäsen kuuluu yksikköön ja ainakin yhteen museon sisäiseen tiimiin. Yksiköt ovat pitäneet kokouksia työn organisointiin ja ajankohtaisiin asioihin liittyen, samoin erilaiset tiimit. Tykytoimintaa järjestetään ja työnohjausta on järjestetty henkilöstölle tarvittaessa.

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Kulttuuritoimen kehittämistoimenpiteillä ja valmistelussa vuonna 2023 olleella Lappeenrannan kulttuurin unelmavuodella haetaan kulttuurin kehittämisroolin vahvistamista ja olemassa olevan tarjonnan näkyvyyden lisäämistä esimerkiksi kaupungin matkailuun ja elinvoimaan liittyvissä tavoitteissa. Tavoitteena on, että kulttuuripalvelu on aina tarjolla sekä kaupunkilaiselle, maakunnan asukkaalle kuin myös kauempaa tulevalle matkailijalle. Tavoitteena on myös kaikkiin ikäluokkiin ulottuvan yleisötyön kehittäminen.

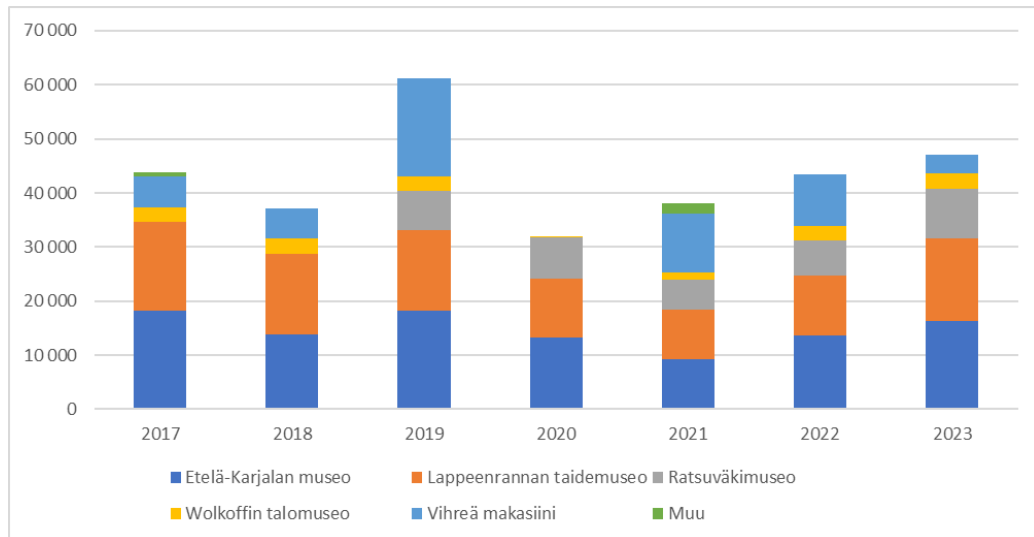
Kirjastoverkko on mukana palveluverkkotarkastelussa. Kirjastotoimen osalta kyse on asukkaiden näkökulmasta yhdenvertaisen ja saavutettavan kirjastoverkon tuottaminen käytettävissä olevalla rahoituksella siten, että resurssit riittävät tilavuokrien lisäksi osaavaan henkilökuntaan ja kokoelmiin.

Museot

Lappeenrannan museot on museolain (314/2019) tarkoittama alueellinen vastuumuseo, jonka toimialueena on koko Etelä-Karjalan maakunta. Museo tallentaa, säilyttää ja esittelee kulttuuriperintöä ja taidetta toiminta-alueeltaan. Nykyisen Etelä-Karjalan lisäksi museon vastuualueeseen kuuluu kulttuurihistoriallisen tallentamisen osalta suomalaisaikainen luovutettu Karjalankannas Jaakkimasta Terijoelle sekä taiteen osalta Karjalankannaksen lisäksi Kymenlaakso sekä Suomenlahden saaret.

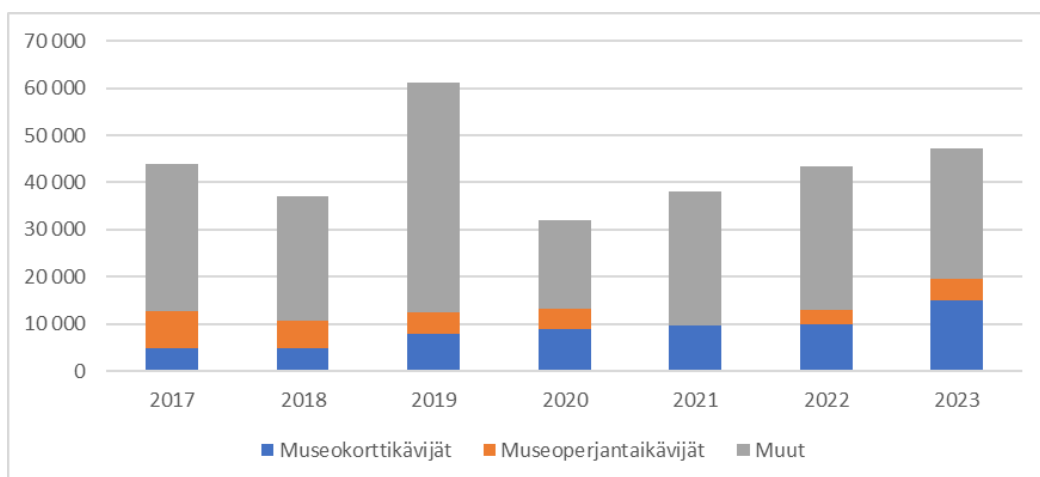
Lappeenrannan museoiden museokohteita ovat Lappeenrannan linnoituksessa sijaitseva Etelä-Karjalan museo, Lappeenrannan taidemuseo ja Ratsuväkimuseo sekä Kauppakadun varrella sijaitseva Wolkoffin talomuseo.

Museoiden valtakunnallinen suosion kasvu näkyi myös Lappeenrannan museoiden kävijämäärissä vuonna 2023. Aukiolopäiviä Lappeenrannan museoiden eri museokohteissa oli 944 ja kävijöitä vuoden aikana 47.106. Ertiyisen hyvin asiakkaita veti puoleensa Etelä-Karjalan museon kesänäyttelynä ollut Pilvien kuvaaja - Matti Poutvaaran elämä ja taide (11.924 kävijää). Myös Lappeenrannan taidemuseon kesänäyttelyt Sinikka Kurkinen - värin ja muodon voimalla sekä Mystinen puutarha - Veijo Rönkkösen valokuvia olivat suosittuja (8.366 kävijää). Etelä-Karjalan museon perusnäyttelyä Etelä-Karjalan tarinaa edistettiin avaamalla Ruokamaakunta nyt! -hankkeen puitteissa valmisteltu eteläkarjalaiseen ruokakulttuuriin keskittyvä näyttelyosio. Siinä hyödynnettiin runsaasti omia kokoelmia ja parannettiin siten kokoelmien saavutettavuutta yleisölle.

Kuva 12: Lappeenrannan museoiden kävijämäärät 2017–2023

Kouluyhteistyön puitteissa museoihin tutustui 2.669 oppilasta. Myös asiakkaille ilmaisia museoperjantaita ja museoklubeja jatkettiin ja ne houkuttelivat 4.814 kävijää. Kaikukorttia käytti kävijöistä 204. Vuoden aikana kokoelmien saavutettavuutta edistettiin kokoelmien inventoinneilla sekä julkaisemalla uusia aineistoja sähköisessä Finna-palvelussa. Lappeenrannan museoiden Finnassa on 31.893 objektin tiedot ja vuoden 2023 aikana palvelulla oli 7.496 etäkäyttäjää. Finnan aineistot saivat näkyvyyttä Etelä-Saimaassa, joka teki vuoden aikana useita artikkeleita hyödyntäen Finnassa julkaistuja kuvia. Lappeenrannan museoissa oli yhteensä 47.106 kävijää vuonna 2023.

Kuva 13: Lappeenrannan museot, museokorttikävijöiden ja museoperjantaikävijöiden osuus 2017–2023

Alueellisena vastuumuseona Lappeenrannan museoiden tehtäviin kuuluu vastaaminen alueellisen museotyön kehittämisestä, kulttuuriympäristötyö sekä taidemuseotyö Etelä-Karjalan lisäksi Kymenlaakson alueella. Vuonna 2023 jatkui alueellisen vastuumuseotyön vakiinnuttaminen ja jalkauttaminen koko henkilökunnalle.

Vuoden 2020 uudistetun museolain myötä Lappeenrannan museoille tuli aiempaa enemmän vastuuta kulttuuriympäristön suojelun ja viranomaistyön osalta. Tilanne on arkeologian osalta vakiintunut, mutta rakennetun ympäristön osalta tilanne kaipa edelleen vakiinnuttamista. Museon näyttelytoiminnan osalta jatketaan hyväksi todettua linjaa, jossa kesällä pyritään esittelemään niin paikallisia kuin matkailijoita houkuttelevia aiheita ja talvikaudella keskitytään paikallisia kiinnostaviin aiheisiin. Tulevaisuuden tavoitteena on lisätä omien kokoelmien käyttöä näyttelyissä. Yleisötyön roolin vahvistamista jatketaan muun muassa uusien vapaaehtoistyön muotoja kokeilemalla esimerkiksi kokoelmatyössä.

Suurin haaste museotoiminnan kannalta ovat niin henkilöstö- kuin talouteen liittyvät resurssit. Kiinteistövuokrat ovat nousseet merkittävästi vuosien varrella ja varsinaiseen toimintaan rahaa on käytettävissä melko vähän. Taloudellisen resurssin lisäksi haasteena on henkilöstöresurssi. Museotoiminta on monialaista ja henkilöstö joutuu venymään moneen suuntaan. Myös alueellisen vastuumuseotyön piiriin kuuluvassa kulttuuriympäristötyössä on ollut haasteita rakennustekijöiden vaihtuvuuden ja rekrytointihaasteiden takia. Työvoimapula on viime vuosina antanut olemassaolostaan vahvoja merkkejä myös museotalalla. Henkilöstön vaihtuvuus on lisääntynyt ja avoimiin tehtäviin on vain vähän päteviä ja kokeneita hakijoita. Museon roolia sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden edistäjänä voidaan kulttuuriympäristö- ja kokoelmatyön puitteissa hyödyntää jatkossa nykyistä enemmän, jos resursseja saadaan tulevaisuudessa parannettua.

Lappeenrannan museoiden merkittävin lähitulevaisuuden muutos tulee olemaan uusi kokoelmatila, kun nykyisin hajasijoitetut kokoelmat saadaan yhteen kiinteistöön. Uuden tilan tarkoitus on tarjota olemassa oleville ja lähivuosikymmeninä karttuville kokoelmille asianmukaiset ja olosuhdehallitut tilat. Myös museon henkilökunnan on pystyttävä työskentelemään tiloissa kokoelmien parissa turvallisesti ja terveellisesti huomioiden nykyisin käytössä olevat ja jatkuvasti kehitettävät kokoelmaprosessit. Uuden kokoelmatilan myötä mahdollisuudet nykyistä ammattimaisempaan ja toimivampaan kokoelmatyöhön paranevat museo-organisaation sisällä. Samalla asiakkaiden/yleisön mahdollisuudet saavuttaa, tavoittaa ja hyödyntää erilaisia kokoelmapalveluja paranevat. Museon tavoitteena on kehittää kokoelmiin liittyvää tietopalvelua ja vapaaehtoistyötä. Kokoelmien saavutettavuuden parantaminen tulee näkymään tulevina vuosina edelleen myös Lappeenrannan museoiden näyttely- ja yleisötyötoiminnassa: omia kokoelmia voidaan hyödyntää entistä paremmin näyttelytoiminnassa. Inventoituja ja saavutettavia kokoelmia on mahdollisuus myös tutkia aiempaa perusteellisemmin. **Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että Lappeenrannan museoiden kokoelmatila-asiaan saadaan ratkaisu.**

Kuva 14: Lappeenrannan linnoitus ja Ratsuväkimuseo

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimi edistää ja mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia ylläpitämällä ja rakentamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä terveyttä edistävää liikuntaa eri ikäryhmille. Liikuntalain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Lappeenrannan kaupungin liikuntapalveluissa toimitaan tämän mukaisesti.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2023

Liikuntatoimen toimintakate alittui 384.082 eurolla. Liikuntapalveluissa on tehostettu toimintaa ja säästöjä on syntynyt henkilöstömenoissa ja energiakuluissa. Sammonlahden liikuntahallin väistötilat olivat budjetoitua edullisemmat ja lisäksi liikuntatoimen toimintatulot toteutuivat yli budjetoidun huolimatta siitä, että tavoitetta nostettiin 186.000 eurolla. Vuonna 2023 tuli voimaan liikuntapaikkahinnastoon tehdyt kymmenen prosentin korotukset.

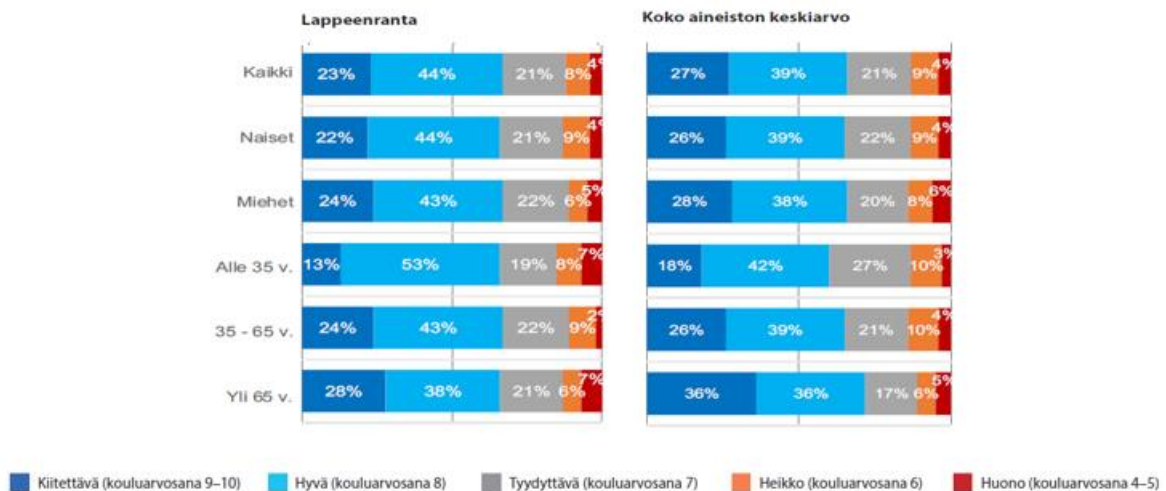
Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

Kaupungin strategiasta löytyy paljon yhtymäkohtia liikuntatoimeen. *Kasvun kaupunki* -kärkiohjelman tavoitteita on, että asukkaat ja toimijamme osallistuvat vapaa-ajan palveluiden kehittämiseen sekä kehitämme monipuolisia, houkuttelevia ja hyvinvointia lisääviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia asukkaille ja matkailijoille. *Kestävä kaupunki* -kärkiohjelman tavoitteena on, että vahvistamme asukkaiden kulttuurista ja liikunnallista elämäntapaa. *Koulutuksen kaupungin* osalta tavoite on kouluttaa elinikäisiä kulttuurin ja liikunnan kuluttajia.

Lisäksi liikuntatoimella on oma vuoteen 2025 saakka ulottuva Myö liikutaa -liikkumisohjelma sekä niiden alla olevat Missä myö liikutaa sekä soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelmat.

Liikuntatoimi vertaa itseään säännöllisesti muihin kaupunkeihin. Merkittävin vertailun tapa on osallistuminen 21 kunnan viiteryhmään, joka kokoontuu säännöllisesti ja tekee erilaisia analyyskejä sekä kerää vertailutietoa.

Aikuisväestön liikunta- ja terveystottumukset -asukaskysely toteutettiin 14 kunnan yhteistyönä ja käytännön toteuttamisesta vastasi North Sport Consulting. Lappeenrannassa kyselyyn vastasi 629 kaupunkilaista. Kysymyksen ”Miten arvioit kokonaisuudessaan kuntasi asukkailleen tarjoamien liikuntapalveluiden ja -olosuhteiden nykytilaa?” vastaukset näkyvät alla olevassa kuvassa. Lappeenrantalaisten antamat arviot eivät merkittävästi eroa muiden kuntien antamien arvioiden keskiarvoista. Kaikissa ikäryhmissä yli 65 % vastaajista arvioi kunnan liikuntapalvelut arvosanalla hyvä tai kiitettävä.

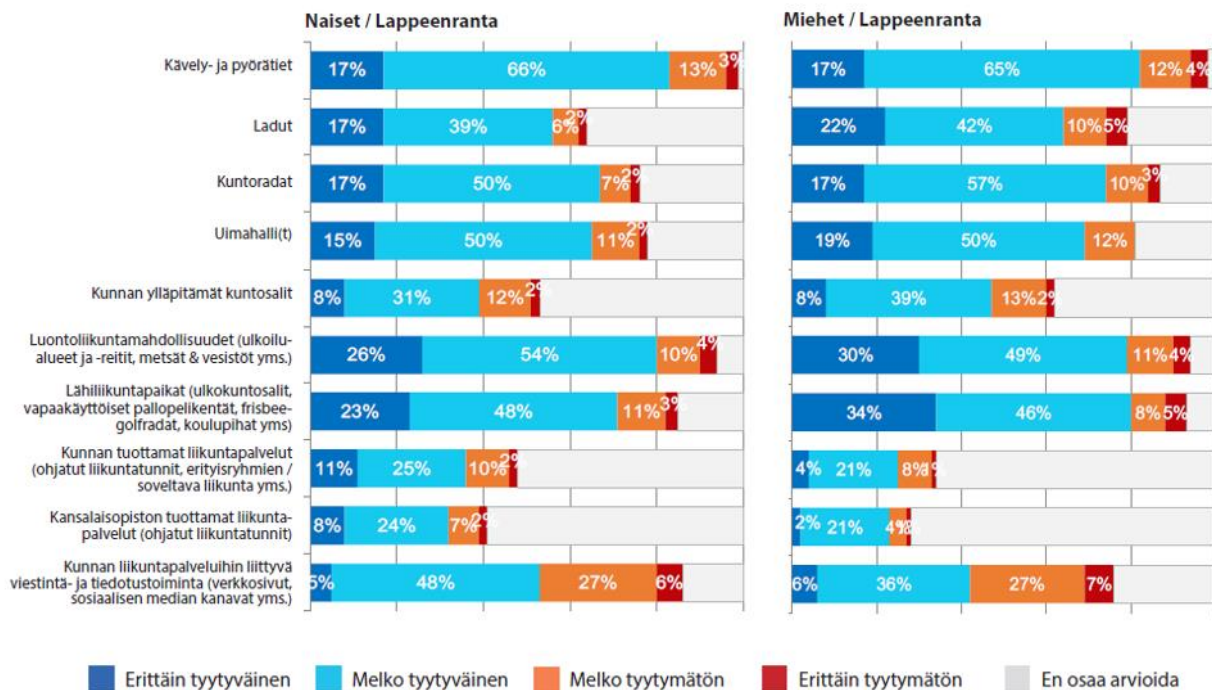
Kuva 15: Kunnan liikuntapalvelujen kokonaisarviointi. Lähde: Aikuisväestön liikunta- ja terveystottumukset -asukaskysely 2023

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Liikuntatoimessa toteutettiin vuoden 2023 aikana 13 erilaista asiakaskyselyä tai palautepyyntöä, joihin saatiin yhteensä lähes 2.000 vastausta. Lisäksi liikuntatoimella on useita erilaisia seurataapaamisia, esimerkiksi Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa yhteistyössä järjestettävä seurafoorumi. Kyselyistä ja tapaamisista saadaan arvokasta tietoa toiminnan kehittämistä varten.

Asukkaille tehtiin vuonna 2023 uimahallikysely, johon saatiin vastauksia 805 kpl. Uusi uimahalli koettiin erittäin tärkeäksi henkilökohtaisen hyvinvoinnin kannalta. Vastaajista 66,5 % oli monipuolisen allasvalikoiman kannalla ja 33,5% oli 50 metrin altaan kannalla. Tärkeimpiä ominaisuuksia monipuolisen allasvalikoiman lisäksi olivat myös saunat ja kuntosali. Suosituimmat harrastusmuodot uudessa hallissa olivat kuntouinti, saunominen, kuntosali, vesijuoksu, ajanvietto sekä ohjatut jumpat. 60 % vastaajista ilmoitti käyvänsä uudessa uimahallissa viikoittain, 10 % päivittäin. Avoimia kommentteja ja toivomuksia tuli 400 kappaletta. Mallia toivottiin otettavan jo olemassa olevista toimivista uimahalleista ja kannustettiin investoimaan tähän hankkeeseen rohkeasti.

Aikuisväestön liikunta- ja terveystottumukset -asukaskyselyssä kysyttiin ”Kuinka tyytyväinen olet kuntasi nykytilanteeseen alla mainittujen liikkumisen ja liikuntaan liittyvien olosuhteiden ja palveluiden osalta?” Lappeenrantalaiset vastaajat olivat erityisen tyytyväisiä luontoliikuntamahdollisuuksiin, lähiliikuntapaikkoihin ja kävely- ja pyöräteihin. Huomionarvoista on, että vastaajia ohjeistettiin arvioimaan asioita oman liikunta-aktiivisuuden ja tarpeiden näkökulmasta, joten vastauksia ei voi yleistää koko väestöä koskeväksi.

Kuva 16: Kunnan liikuntapalveluiden arviointia. Lähde: Aikuisväestön liikunta- ja terveystottumukset -asukaskysely 2023

Vaikuttavuutta liikuntatoimessa arvioidaan kyselyjen lisäksi liikuntapaikkojen kävijäseurannalla sekä koululais-ten Move!-mittausten tuloksilla. Vuosittain toistettavien Move!-mittauksien tavoitteena on lisätä oppilaiden ja perheiden tietoisuutta fyysisen toimintakyvyn yhteyksistä oppilaan terveyteen, päivittäiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskeluun. Vuoden 2023 mittauksissa Lappeenrannan osalta Move!-testin tulokset asettuivat pääsääntöisesti hieman mediaanin yläpuolelle suurimmassa osassa testeistä, kun tuloksia verrataan koko Suomen testituloksiin. Verrattaessa vuoteen 2022 ovat Lappeenrannan Move!-testitulokset hieman parantuneet. Aikaisempiin vuosiin verrattessa on kuitenkin muistettava, ettei tulokset ole suoraan verrannollisia edellisvuoteen, kun kyseessä on aina uusi ikäryhmä. Move!-testitulosten perusteella lasten ja nuorten liikkumaan aktiivointia tulee edelleen tukea ja kehittää. Eri tahojen yhteistyö on entistä merkityksellisempää, kun halutaan aktivoida niitä lapsia ja nuoria, jotka liikkuvat vähän jo ennestään.

Henkilöstönäkökulma

Vuosittain tehdään kaupungin keskitetty henkilöstökysely/työhyvinvointikysely, jonka tulokset käsitellään henkilöstön kanssa. Tulokset on saatu merkittävästi aiempaa paremmaksi yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa.

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Uudet liikuntapaikkainvestoinnit, erityisesti uusi uimahalli ja sisäliikuntahalli, tulevat merkittävästi parantamaan kuntalaisten ja Lappeenrannassa vierailevien urheilijoiden liikuntamahdollisuuksia. Liikuntapalvelujen näkökulmasta suurimmat haasteet ovat jatkossakin liikuntapaikkojen kunnossapidon ennakointi ja liian vähän oman terveytensä kannalta liikkuvien aktiivointi.

Tulevaisuudessa on hyvä tiedostaa myös lasten määrän vähenemisen vaikutus liikuntaan Lappeenrannassa. Seurojen toiminnassa tämä tulee näkymään ja on vaikea ennustaa, miten vähenevät harrastajamäärät jatkossa jakautuvat eri lajien ja seurojen kesken. Kaupungin näkökulmasta liikuntapalveluiden käyttäjät eivät

kuitenkaan vähene. Ikääntyvien määrän noustessa lajivalikoima voi vaihtua ja siksi liikuntatilojen muunneltavuus pitäisi olla hyvä.

Tulevat liikuntapaikkainvestoinnit sekä niiden käyttökustannusten kattaminen tuovat haasteita. Liikuntatoumissa on asetettu tavoitteeksi se, että tietty määrä kuluista täytyy saada katettua tuloilla. Tämä tulee olemaan haaste, koska kaikkien liikuntapaikkojen hintoja ei voida nostaa merkittävästi. Esimerkiksi uimahallissa voidaan kuitenkin tavoitella suurempia kävijämääriä. Tavoitteena on myös se, että tarvittaessa hintojen päivitykset tehdään ennakoiden ja tasaisesti.

Lasten ja nuorten määrän väheneminen vaikuttaa myös liikunnan harrastajien määriin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että käyttäjämäärien väheneminen tai käyttäjien ikäjakauman muutos huomioidaan myös tulevien liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa. Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä, että lapsia ja nuoria kannustetaan liikkumaan. Jatkossa palveluverkon tiivistämisen myötä koulukuljetusten piirissä olevien oppilaiden määrä lisääntyy. Koulumatkat vaikuttavat lasten liikkumisen kokonaisuudessa ja on tärkeää saada kompensoitua lasten liikkumattomuuden lisääntyminen. Koulukuljetuksia käyttävät oppilaat eivät myöskään voi välttämättä jäädä koulun jälkeen koululla järjestettäviin harrastuksiin.

Kuva 17: Myllysaaren uimaranta

Elinvoima ja kaupunkikehitys

Elinvoima ja kaupunkikehitys toimialalla on kolme lautakuntaa: kaupunkikehityslautakunta, rakennuslautakunta sekä Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta.

Elinvoima ja kaupunkikehityksen toimiala tuottaa palveluja asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Toimialan keskeisimpiin palveluihin kuuluvat elinkeino- ja yrityspalvelut (Wirma yrityspalvelut ja Greenreality-palvelut), maankäytön suunnittelu, maapolitiikan hoito, paikkatietopalvelut, asumisen ja rakentamisen viranomaistehtävät, kaupungin omassa palvelutuotannossa olevat rakennukset (tilakeskus), kadut ja ympäristö sekä joukkoliikenne ja koulukuljetukset. Lisäksi toimialan tehtäviin kuuluvat maaseutuhallinnon, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävät.

Toimialan tavoitteena on luoda edellytykset työpaikkojen ja asukkaiden määrän kasvulle ja turvata sitä kautta kaupungin kehittyminen ja elinvoimaisuus. Tavoitteena on kehittää yritystoiminnan toimintaedellytyksiä alueella. Maankäytön suunnittelussa, tonttien luovutuksessa, alueiden kunnossapidossa ja rakentamisessa tavoitellaan puhdasta ja viihtyisää asuinympäristöä, elävää kaupunkikeskustaa ja elinvoimaisia aluekeskuksia vuorovaikutuksessa asukkaiden ja elinkeinoelämän kanssa. Maankäyttöprosessia ohjataan laatimalla maanhankintaohjelma, kaavoitusohjelma ja yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma. Yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma laaditaan yhteistyössä muiden kunnallistekniikan verkostojen omistajien kanssa (tietoliikenne, vesihuolto ja energia). Kaupungin palvelutuotannon käytössä olevien rakennuksien kunnon ja käytettävyyden varmistamiseksi laaditaan vuosikorjausohjelma ja pienet investoinnit hankkeiden ohjelma. Pitkän tähtäimen investointiohjelmaa ylläpidetään taloinvestointien edellyttämien resurssien suunnittelun pohjaksi.

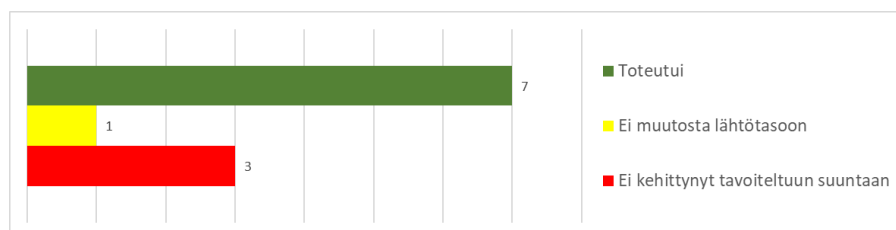
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN Elinvoima ja kaupunkikehitys	
Toimintakate bud.	-12,7 milj. euroa
Toimintakate tot.	-13,2 milj. euroa
Toteuma	103,5 %

Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet

Toiminnan tavoitteiden raportointi tehdään Lappeenranta 2037 -strategian mukaisesti kahdella tasolla: valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Elinvoima ja kaupunkikehitys toimialalle oli talousarviossa asetettu valtuustoon nähden yhteensä **11** sitovaa tavoitetta. Tilinpäätösraportoinnin perusteella tavoitteista toteutui **seitsemän (7)**. Tavoitteista **kolme (3)** ei toteutunut ja **yhden (1)** tavoitteen osalta ei tapahtunut muutosta lähtötasoon.

Kuva 18: Elinvoima ja kaupunkikehitys toimialan valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet

Strategian ohjausvaikutuksen kannalta on tärkeää, että toimialat esittävät käyttösuunnitelman yhteydessä myös **lautakuntaan nähden** sitovat tavoitteensa. Elinvoima ja kaupunkikehitys toimialalla oli toimialan kolmen lautakunnan käyttösuunnitelmissa asetettu yhteensä **70** lautakuntiin nähden sitovaa tavoitetta, joista kaupunkikehityslautakunnan käyttösuunnitelmassa **50** sitovaa tavoitetta, rakennuslautakunnan käyttösuunnitelmassa **5** sitovaa tavoitetta ja Lappeenrannan seudun ympäristölautakunnan käyttösuunnitelmassa **15** sitovaa tavoitetta.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteet

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2023 arvioinnissa oli elinvoima ja kaupunkikehitys toimialan osalta kaupunkikehitykseen kuuluvat **elinvoimapalvelut, kadut ja ympäristö, Lpr konsernin työyhteisöliittymä ja yksityistiet**.

Elinvoima ja kaupunkikehitys – valtuustoon nähtävien sitovien tavoitteiden arviointi								
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2023	Toteuma 2023	Ltk	Mittarin arviointi	Tavoit- teen ar- viointi
Kasvun kaupunki	Lisäämme kaupunki- keskustan elävyyttä ja vetovoimaa	Keskustan kehän asu- kasmäärä Kaupunkisuunnittelu	16.623 (2021)	16.800	17.302	KaKeL	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
	Tuemme yritysten kas- vua	Kaikkien lappeenranta- laisten yritysten liike- vaihto (miljoonaa) Taloustutka	2.353 (10/2021)	2.380	2.481	KaKeL	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
	Sujuvoitamme raken- nusvalvonnan lupapro- sessia	Rakennusluvan keski- määräinen käsittelyaika päivinä Rakennusvalvonta	35 (2020)	35	38	Rakla	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
Kestävä kaupunki	Parannamme Saimaan vedenlaatua	Sunisenlahden veden laatu, näkösyvyys (cm) Greenreality- palvelut	250 (2020)	270	250	KaKeL	Ei muu- tosta läh- tötasoon	Ei muu- tosta läh- tötasoon
	Parannamme ilman- laatua	Ilmanlaatuindeksi keski- määräisesti hyvää Lap- peenrannan keskustan, Joutsenon keskustan, Tirilän, Ihalaisen mit- tauspisteillä (%) Ympäristötoimi	93 (2020)	94	92	YmpLa	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Kehitämme kestävän liikkumisen edellytyk- siä	Paikallisliikenteen mat- kustajamäärä (miljoonaa) Liikennejärjestelmä	1,19 (2020)	1,6	1,83	KaKeL	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
	Lisäämme luonnon monimuotoisuutta	Uudet luonnon- suojelualueet Lappeen- rannassa (luonnonsuo- jelupaikoilla rauhoitettujen alueiden pinta-ala) Ympäristötoimi	2.047 ha (2020)	+50 ha/a	+98 ha	YmpLa	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
Koulutuk- sen kaupunki	Vahvistamme kampus- alueen houkuttele- vuutta	Kampusalueen asukas- määrä Kaupunkisuunnittelu	720 (2021)	740	786	KaKeL	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
	Lisäämme ympäristö- kasvatusta	Biojätteen osuus kiinteistöjen kuivajät- teistä (%) Ympäristötoimi	30 (2020)	25	18,6	YmpLa	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
	Lisäämme yhteistyötä alueen koulutusorga- nisaatioiden kanssa	Yhteishankkeiden luku- määrä Toimiala	15 (2021)	20	12	KaKeL	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Ylläpidämme ja kehi- tämme rakennusval- vonnan henkilökunnan ja päätöksentekijöiden erityisosaamista	Muuttuneet päätökset oikeusasteissa Rakennusvalvonta	0 (2020)	0	0	RakLa	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2023

Elinvoima ja kaupunkikehitys toimialalla on kolme lautakuntaa, ja talousarviossa valtuustoon nähden sitovat kehykset ovat:

- Kaupunkikehitys (kaupunkikehityslautakunta)
- Maaomaisuuden tuotot (kaupunkikehityslautakunta)
- Rakennusvalvonta (rakennuslautakunta)
- Tilakeskus (kaupunkikehityslautakunta)
- Lappeenrannan seudun ympäristötoimi (Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta)
- Etelä-Karjalan maaseututoimi (kaupunkikehityslautakunta)

Kaupunkikehityksen talousarviokehyksen toimintakate alittui 1,083 miljoonalla eurolla. Kaupunkikehityksen kehys kattaa kaupunkikehityksen yhteiset, elinvoimapalvelut, kaupunkisuunnittelun, maaomaisuuden hallinnan sekä kadut ja ympäristön. Vastuualueista talousarviota parempina toteutuivat kaupunkikehityksen yhteiset (319.000 euroa), elinvoimapalvelut (105.000 euroa) ja maaomaisuuden hallinta (922.000 euroa). Kadut ja ympäristön vastualueen toimintakate ylittyi noin 231.000. Kaupunkikehityksen talousarvion alitusta selittää tonttivuokrat (maaomaisuuden hallinta), joukkoliikenteen lipputulojen kasvu (kadut ja ympäristö), maksetut avustukset sekä ennakoitua laajempi hanketoiminta. Lisäksi kaupunkikehityksen irtaimen omaisuuden poistot alittuivat.

Maaomaisuuden tuotot vastuualue jäi talousarviotavoitteesta 1,267 miljoonaa euroa. Kiinteistöjen myyntituottoa tuli 144.000 euroa, kun tavoite oli 1,5 miljoonaa euroa. Talousarviotavoitteista jäi myös **rakennusvalvonta**, jonka tuotot alittuivat 339.000 euroa. Maaomaisuuden myyntituottojen ja rakennusvalvonnan heikkoon taloudelliseen tulokseen vaikutti rakentamisen valtakunnallinen matalasuhdanne.

Tilakeskuksen toimintakate oli noin 468.000 euroa talousarviota parempi, mutta tulos painui tasearvojen tarkastuksen jälkeen yli 13 miljoonaa talousarviota heikommaksi. **Lappeenrannan seudun ympäristötoimen ja Etelä-Karjalan maaseututoimen** kehykset toteutuivat talousarviota parempina.

Tuottavuuden kehittymisen toteaminen on vaikeutunut kustannusten noustua voimakkaasti. Toimialalla on edelleen mahdollisuus lisätä tilatehokkuutta. Sähköisten järjestelmien käyttö O365 ohjelmat ja M-Files luovat hyvät toimintaolosuhteet digitaaliseen työskentelyyn. Kadut ja ympäristö vastuualueella talouteen vaikuttaa joukkoliikenteen lipputulot sekä talvikunnossapidon tarve lumen ja liukkauden osalta. Hinnat nousivat vuonna 2023 (inflaatio oli vuoden 2023 marraskuussa 3,3 %), mutta kustannusten nousu ei ole heijastunut kaikkiin palveluhintoihin tai ei näy suoraan kustannuslylyksinä.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

LPR 2037-strategia tavoitteineen ohjaa vahvasti elinvoima ja kaupunkikehitys toimialan toimintaa ja resursien käyttöä. Toimialalta löytyy eritasoisia (valtuusto-, lautakunta-, vastuualue-, kustannuspaikka- ja yksilötason) tavoitteita ja toimenpiteitä kaikkiin strategian kärkiohjelmiin: kasvun kaupunki, kestävä kaupunki ja koulutuksen kaupunki.

Strategian toimeenpanossa hyödynnetään erilaisia ohjelmia kuten elinvoima-, kansainvälistymis-, ja edunvalvontaohjelmia, maanhankinta-, kaavoitus-, ympäristö- ja ilmasto-ohjelmia, infrarakentamisen työohjelmaa, kestävän liikkumisen ohjelmaa, HINKU- ja resurssiviisauden tiekarttoja sekä luonnon monimuotoisuusohjelmaa (KV 6.11.2023). Lisäksi hyödynnetään hulevesienhallinnan ohjelmaa, kuntien energiatehokkuussopimusta, joukkoliikennepoliittista ohjelmaa, arkkitehtuuripoliittinen ohjelmaa, rakennusjärjestystä ja aurasohjelmaa. Vuonna 2023 oli lisäksi valmistelussa asuntopoliittinen ohjelma, metsäohjelma sekä maapoliittisen ohjelman päivitys, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 8.4.2024.

Toimiala on mukana monissa tutkimuksissa ja tekee kustannusvertailua. Toimialan keskeisenä tavoitteena on Lappeenrannan kaupungin elinvoimaisuus. Kokonaisuuden näkökulmasta, elinvoimaisuuteen liittyviä kansallisia vertailutietoja on saatavilla useita. Elinvoimaan liittyvät vertailuista on kerrottu jäljempänä kohdassa Elinvoimapaalvelut.

Toimialan kaikkien vastuualueiden prosessit on kuvattu IMS toiminnanohjausjärjestelmässä ja tiedonohjaussuunnitelmassa (TOS). Prosessikuvaukset vaativat jatkuvaa päivittämistä.

Sopimusten hallinta on vastuutettu kirjaamalla hallintavastuut sopimuksiin. M-Filesin sähköinen sopimusten hallintajärjestelmä on käytössä ja lähtökohta on, että sopimukset tallennetaan M-Filesiin. Sopimustenhallinta on vielä osin hajanaista, osa vanhoista sopimuksista on paperisina arkistoissa eivätkä vielä kaikki sähköisinä, esimerkiksi rakennushankkeisiin liittyvät urakkasopimukset ovat vielä osin paperisena. Sopimukset allekirjoitetaan nykyisin pääosin sähköisesti. Sähköisiä allekirjoitusjärjestelmiä on lukuisia. Allekirjoitettujen sopimusten kirjautuminen asianmukaisesti M-Filesiin on osin epävarmaa ja on mahdollista, että sopimuksia jää allekirjoitusjärjestelmään ilman sopimuksen tallentumista M-Filesiin. Tilanne on kuitenkin parantunut, koska kaupungilla on käytössä oma sähköinen allekirjoitusjärjestelmä.

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Toimialalla on tehty useita asiakastyytyväisyyskyselyitä. Toimiala on esimerkiksi mukana FCG:n vuosittaisessa Yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksessa, jossa vuonna 2023 oli mukana 21 kuntaa⁵. Kyselyyn vastanneiden lappeenrantalaisten tyytyväisyys yhdyskuntateknisiin palveluihin oli lisääntynyt liikennealueiden ylläpidon, talvihoidon, puistojen hoidon ja jätehuollon palvelujen osalta. Katuvalaistuksen ja liikuntapaikkojen hoidon osalta tyytyväisyys oli heikentynyt. Lappeenrannassa tyytyväisyys asuntokatujen lumenauraukseen, asuntoalueiden puistoihin, autoliikenteen liikennevalo-ohjaukseen sekä uimarantoihin ja maa-uimaloihin oli muihin kuntiin verrattuna alhaisempaa.

Vuonna 2023 tehtiin paikallisliikenteen asiakaskysely. Kyselyyn saatiin 736 vastausta (477 vastausta vuonna 2022). Kyselyssä kiitosta saivat paikallisliikenteen aikataulujen löydettävyyttä sekä digitaaliset aikataulunäytöt pysäkeillä (arviot 4,16 ja 4,30 asteikolla 1–5). Heikoimmaksi arvioitiin paikallisliikenteen ja junien tai seutuliikenteen bussien välisten jatkoyhteyksien toimivuus, joskin jatkoyhteyksien toimivuus arvioitiin edellistä vuotta paremmaksi (arvio 2,94 vuonna 2023 ja 2,85 vuonna 2022). Vastausten perusteella aikataulussa pysyminen on laskenut koronapandemian jälkeen matkustajamäärien noustessa. Paikallisliikenteen NPS (suositte-luindeksi) oli 13,5 (13,7 vuonna 2020).

Koulukuljetuksissa tehdään asiakaskyselyitä muutaman vuoden välein ja viimeisin kysely tehtiin 2023. Kysely suunnattiin koulukuljetusta käyttävien lasten vanhemmille ja vastauksia saatiin 282 (vastausprosentti 17 %). Kyselyn perusteella koulukuljetuksiin ollaan pääosin tyytyväisiä. Kohdan ”Olen tyytyväinen koulukuljetuksiin kokonaisuudessaan” arvioiden keskiarvo oli 4,35 asteikolla 1–5 (4,49 vuonna 2022, 4,29 vuonna 2019).

Maaomaisuuden hallinnan asuintonttien hakijoille kohdistettiin palautekysely myös vuonna 2023. Palaute oli pääsääntöisesti hyvin positiivista tonttipalvelujen ja maastomittauksen toimintaan. Kehittämisehdotuksia tuli kaksi. Ensimmäinen tuli yrityksiltä, jotka rakentavat palveluna pientaloja asiakkaille, että yrityksetkin saisivat tontteja haltuunsa ensimmäisessä tonttihaussa. Toisessa toivottiin pientalotonttitarjontaa alle kolmen kilometrin päästä vesitornista kaupungin ydinkeskustan läheisyydestä. Ensimmäinen otetaan huomioon

⁵ Kunnat valitsivat itse otoskoon ja kyselykutsut lähetettiin satunnaisesti 18–79 vuotiaista henkilöistä valituille vastaajille. Verkko-vastaus oli joissakin kaupungeissa mahdollista myös kaupungin omilla sivuilla olleen linkin kautta. Lappeenrannassa vastaajia oli yhteensä 154.

tonttihakuprosessin päivityksessä ja toinen täydennysrakentamiskohteiden etsinnässä yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa.

Rakennusvalvonnan lupamäärät laskivat vuonna 2023 edellisestä vuodesta 21 %. Hankkeet olivat pienempiä ja suuret hankkeet puuttuivat kokonaan. Käsittelyajat pysyivät tavoitetasossa.

Henkilöstönäkökulma

Työhyvinvointikyselyn 2023 tulokset ovat edellisen vuoden tasolla tai jopa hieman paremmat. Työhyvinvointikyselyt käydään läpi henkilöstön kanssa ja työhyvinvoinnin parantamiseksi laaditaan vastuualueille omat kehittämissuunnitelmat.

Toimialalla on asetettu työhyvinvointiin liittyviä lautakuntiin nähden sitovia tavoitteita ja valittujen mittareiden perusteella vuonna 2023 tavoitteet on saavutettu. Työyhteisön toimintatavat ja työn organisointi -kysymykseen liittyvä lautakuntatavoite oli 3,7 vuonna 2023 ja kyselyn tuloksessa oli päästy kymmenyksen eteenpäin eli vertailukelpoinen tulos oli 3,8 (kun tavoite asetettiin, työhyvinvointikyselyn asteikko oli viisiportainen, nyt on kuusiportainen ja vuoden 2023 tulos 4,6 on muutettu vastaamaan aiempia tuloksia). Henkilöstöä myös kannustetaan järjestämään työhyvinvointitapahtumia yhteisöllisyyden parantamiseksi.

Sairauspoissaolopäiviä henkilöä kohden toimialalla oli vuonna 2023 hiukan enemmän kuin edellisenä vuonna 2022 (13,49 → 15,20).

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimialan nimi muuttui 1.1.2024 alkaen kaupunkikehityksen toimialaksi. Elinvoimapalvelut vastuualue lakkasi ja Wirma yrityspalvelut sekä osa Greenreality palveluista siirtyi konsernihallintoon uuteen elinvoimapalvelut-vastuualueeseen. Palveluyksikön nimi 1.1.2024 alkaen on yrityspalvelut. Toimialalla aloitti vuoden 2024 alusta Lappeenrannan seudun joukkoliikenne, joka vastaa Lappeenrannan ja Imatran joukkoliikenteistä sekä Lappeenrannan koulukuljetuksista. Lisäksi toimialalle jäi elinvoimapalveluista ympäristökehittämisen palveluyksikkö.

Toimialalla kehitetään kaupunkirakenteen analysointia ja tiedolla johtamista ja osallistutaan tietotuotantoa tukeviin kehittämishankkeisiin. Lappeenranta sai opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoituksen koulu-segregaation vähentämiseen kaupunkisuunnittelun ja analytiikan keinoin. Kaupungin tasapainoisen kehittämisen tueksi tarvitaan riittävää tiedon analysointia ja analyysien hyödyntämistä sekä kaupunkisuunnittelussa että laajemmin toimialan toiminnassa.

Asuntopoliittisen ohjelman valmistelu on tarkoitus selkeyttää kaupungin tavoitteita ja myös muiden alueen toimijoiden tahtotilaa lappeenrantalaisen asumisen kehittämisestä. Asuntopoliittista ohjelmaa valmistellaan kaupunkisuunnittelun johdolla. Asuntopoliittikkaa toteutetaan jatkossa muun muassa kaavoituksessa, maanhankinnassa, tonttien luovutuksessa sekä asumishankkeiden toteutuksessa. Lappeenrannan kaupunki toteutti vuonna 2023 asuntopoliittisen ohjelman valmisteluun liittyvän verkkokyselyn.

Valtuuston 6.11.2023 hyväksymän luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpiteitä tullaan tarkentamaan metsäohjelmassa, jonka laadinta on alkanut loppuvuonna 2023 ja jatkuu vuonna 2024. Metsäohjelmassa tul-laan linjaamaan tulevaisuuden metsänhoidon periaatteet, joiden perusteella kaupungin omistamia metsiä hoidetaan ja toteutetaan vuosittaisia metsätyöohjelmia.

Vuoden 2024 aikana päivitetään kestävän liikkumisen ohjelma, jossa määritellään kaupungin tavoitetila kestävän liikkumisen ja joukkoliikenteen kehittämiseksi. Yhdyskuntatekniikan rakennushankkeiden osalta kehittämiskohteena on puhtaan kaluston käyttöönotto.

Uuden rakentamislain voimaantulo 1.1.2025 vaatii toimenpiteitä sekä kaupunkiorganisaatiossa (hallintosäätömuutokset) vaikuttaen sekä rakennusvalvonnan että kaupunkisuunnittelun toimintaan. Rakentamislain voimaantumoon saakka rakentamista säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL).

Joukkoliikenteen ja katujen kunnossapidon taloudessa on haasteita. Molempien osalta kohonneet kustannukset vaikeuttavat toimintaa. Joukkoliikenteen talouden seurannan selkeyttämistä helpottaa oma kehys vuoden 2024 alusta, jolloin joukkoliikenteen järjestämiseen on varattu maksuosuus kaupungin osalta.

Lappeenrannan ja Imatran kaupunkien joukkoliikenteen yhdistäminen on tuonut haasteita toimintojen yhteensovittamisessa. Imatran kaupungin toimintamallit eivät ole olleet samanlaisia kuin Lappeenrannassa ja niiden yhteensovittaminen vaatii aikaa ja työtä.

Metsäalueisiin kohdistuvien monipuolisten toiveiden, tavoitteiden ja käyttömahdollisuuksien yhteensovittamisessa on haasteita. Metsien käytöstä, suojelusta, pienpuuston hoidosta, puiden hakkuista, tulotavoitteista ja hoitoperiaatteista käydään välillä kiivastakin keskustelua eri intressitahojen kanssa.

Maaomaisuuden hallinnan paikkatietopalvelut ylläpitävät paikkatietojärjestelmää kaupungin eri tahojen hyödynnettäviksi. Paikkatietojen julkaisuun ja jakamiseen kohdistuu uudentyyppisiä tietoturvallisuus- ja tietosuojavaatimuksia. Osa paikkatiedoista on julkisia, avoimesti saatavilla ja osa ei ole avoimesti saatavilla. Julkaistavien paikkatietojen tarkkuus turvallisuuden näkökulmasta keskusteluttaa.

Eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä on haasteita edelleen valtakunnallisen eläinlääkäripulan vuoksi, mikä vaatii jatkuvaa kehittämistä.

Elinvoimapalvelut

Elinvoima ja kaupunkikehitys toimialan vastuualueena Elinvoimapalveluihin on kuulunut kaksi palveluyksikköä, Wirma Yrityspalvelut ja Greenreality-palvelut.

Wirma Yrityspalvelut tuottaa yritysneuvontaa Lappeenrannassa aloittaville ja toimiville yrityksille. Vuonna 2023 Lappeenrantaan perustettiin 425 yritystä ja niistä 12,5 % perustettiin Wirman tuella. Perustettujen yritysten määrä sisältää y-tunnukselliset kevytyrittäjät, joiden määrä on kasvanut. Kevytyrityksiä perustetaan itsenäisesti enenevässä määrin, koska tietoa saa verkosta paljon ja tekninen perustaminen helppoa. Kumulaatiivisesti Wirman avustuksella on perustettu vuodesta 2017 alkaen 596 yritystä ja näiden verotulokertymä kaupungille on noin 9,1 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan yrityspalvelutapahtumia vuonna 2023 oli 1.143 kpl.

	2021	2022	2023
Lappeenrantaan perustettuja yrityksiä (kpl)	352	448	425
Wirman neuvonnan tuella (kpl)	111	95	53
Wirman neuvontaa saaneiden osuus (%)	31,5 %	21,2 %	12,5 %

Wirman suhteellinen osuus on aiempia vuosia pienempi ja tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan on mahdollista, että siihen on vuonna 2023 voinut vaikuttaa raportointitekniinen asia (uuden järjestelmän raportointi ei vielä toimi aukottomasti).

Lappeenrannassa Wirman tuella perustettujen yritysten tilannetta seurataan kysymällä yrityksiltä puolen vuoden, kahden vuoden ja viiden vuoden jälkeen niiden toiminnasta. Vuonna 2017 perustetuista Wirman neuvonnan kautta kulkeneista yrityksistä kahden vuoden jälkeen toiminnassa on ollut 97 % ja viiden vuoden jälkeen 80 %. Vuonna 2018 Wirman tuella perustetuista on ollut kahden vuoden jälkeen toiminnassa 95 % ja viiden

vuoden jälkeen 87 %. **Wirman tuella perustetuista yrityksistä keskimäärin 95 % on toiminnassa kahden vuoden jälkeen ja 89 % on toiminnassa viiden vuoden jälkeen.**

Keskeinen osa Wirman toimintaa on kumppanuusmallin mukainen toiminta, jossa kontaktoidaan alueen avainasiakkaat vuosittain. Vuonna 2023 kontaktoitiin 19 avainyritystä. Lisäksi kaupungin johto vieraili yhdessä elinvoimapaalvelujen vastuualueen kanssa yhteensä 208 yrityksessä. Yritysten kontaktointiin otetaan jatkossa mukaan myös kaupungin johto.

Metalreality Networkin jäseniä on 25 ja jäsenistä on yrityksiä 21. Vuonna 2023 järjestettiin kaupungin omalle henkilöstölle yritysmyönteinen Lappeenranta -koulutus, johon osallistui 85 henkilöä.

Vuosittain järjestettävän suunnittelutalkoot-tapahtuman kautta yrittäjät voivat tuoda esille ideoita ja kehittämisehdotuksia. Vuodelle 2023 saatiin yhteensä 91 kehittämistoimenpideideaa, joista 66 toteutettiin yhdessä toimialan muiden vastuualueiden kanssa. Marraskuussa 2023 järjestetyssä tapahtumassa kehittämisideoita saatiin 163 kpl ja tavoitteena on toteuttaa näistä iso osa vuonna 2024. Kehittämistoimenpiteet julkaistiin tammi-kuussa 2024 sidosryhmien kanssa toteutetussa Boost Your Business Lappeenranta -tapahtumassa, jossa oli 350 osallistujaa.

Toimialalla lanseerattiin Meijän City foorumitoiminta, jossa esiteltiin keskustan alueen yrityksille ja kiinteistön-omistajille ajankohtaisia kaavoituksen, kadut- ja ympäristön sekä tapahtumapaalveluiden asioita. Foorumitoimintaa jatketaan 2024.

Greenreality-palveluissa oli vuonna 2023 energianeuvontaan liittyviä palvelutapahtumia 30. Lisäksi energia-neuvonta järjesti itse tai oli mukana 36 tapahtumassa. Greenreality Network -verkostossa on jäseniä 51. Jäsenkyselyssä 58,4 % jäsenistä oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä verkoston toimintaan. Greenreality Network -jäsenyyttä oli 3,75 (asteikko 1–5). Greenreality Network ry perustettiin ja se aloitti toimintaansa loppuvuodesta 2023. Greenreality-koulutussarja henkilöstölle käynnistyi aiheella luonto ja vesistöt sekä kestävät erillishankinnat kaupungissa. Koulutuksiin osallistui yhteensä 75 henkilöä.

Yrityshautomotoimintaa on toteutettu Etelä-Karjalassa **Business Mill** -nimellä vuodesta 2018. Toimintaa ovat rahoittaneet LAB ammattikorkeakoulu, Lappeenrannan kaupunki ja muut maakunnan kunnat. Kaupunginhallitus hyväksyi 11.9.2023 sopimuksen Business Mill -toiminnan jatkamisesta vuosille 2024–2025. Sopimuksessa määriteltyä vastaavaa rahoitusmallia voidaan jatkaa sopimuskauden jälkeen kuntien niin halutessa. Lappeenranta-Imatra kaupunkiseudun työvaliokunta on päättänyt, että vuosien 2024–2025 aikana tulee linjata Etelä-Karjalan alueen yrityspalvelujen ekosysteemin ja yhteisen toimintamallin tulevaisuus kokonaisuutena.

Business Mill -toiminta on vakiintunut. Business Mill tekee yhteistyötä LUT:n tutkimuksen kaupallistamisyksikön (Green Campus Open) kanssa, jonka tuella myös LUT-yliopiston osaamisresursseja on tarvittaessa saatavilla Business Millin yrityshankkeisiin. Business Mill -palvelun tuella on perustettu 2023 yhteensä 14 y-tunusta, joista 8 on skaalautuvaa ideaa. Lisäksi on luotu 43 uutta yritysideaa. Asiakkaita on ollut 145, yrityksiä 102 kpl. Vuonna 2023 Business Millin myötävaikutuksella asiakasyritykset saivat kolme miljoonaa euroa TKI-rahoitusta. Yrityskäyntejä toteutui 60 kpl. 75 yritystä on hyödyntänyt LUT/LAB osaamista liiketoiminnassaan.

Lappeenrannan elinvoimaa, yritysmyönteisyyttä ja imagoa mittaavat tutkimukset

Etelä-Karjalan yrittäjät toteuttaa yrityksille vuosittain **kyselyn** Wirman ja kaupungin yrityksille suunnatuista palveluista. **Vuonna 2023 kyselyssä** saatiin hiukan aiempaa parempi arvosana 7,19 (+0,22, asteikko 4–10). Wirman palveluita käyttäneistä 65 % oli tyytyväisiä, Business Millin palveluita käyttäneistä tyytyväisiä oli 49 %.

Suomen Uusyrityskeskusten SUK:n toimintakonseptiin sisältyy palvelutyytyväisyyskysely aloittaville yrittäjille. Asteikolla 1–5 Wirman asiakaspalautteen keskiarvo vuonna 2023 oli aloittavien yritysten osalta 4,8 (asteikko

1–5) ja NPS (suositteluindeksi) oli 100. Jo toimivien yritysten osalta asiakaspalautteen keskiarvo oli 4,7 ja NPS oli 70.

Taloustutkimuksen imago tutkimuksessa Lappeenrannan kaupungin sijoitus vuonna 2023 oli 46/53. Vuonna 2023 kyselyssä mukana olevaa kunta- ja kaupunkimäärää on kasvatettu niin, että mukana on kaikki yli 20.000 asukkaan kaupungit. Aiempina vuosina tutkimuksessa on ollut mukana 36 kaupunkia ja sijoitus vuonna 2022 oli 30/32. Vastaajien kokonaismielikuva elinkeinoyhtiöstä sai arvosanan 7,13 (+0,31, asteikko 4–10), mutta ei-lappeenrantalaisten vastaajien mielikuva mm. siitä, miten näkee Lappeenrannan paikkana yrittää, oli parempi (arvosana 7,79).

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n **Kuntaranking-tutkimus** toteutetaan kahden vuoden välein. Tutkimuksessa on mukana 25 seutukuntaa. Vuoden 2023 tutkimuksessa Lappeenrannan seutukunnan sijoitus oli 21/25 (20/25 vuonna 2021). Kuntaranking-tuloksista ja jatkotoimenpiteistä käytiin evästyskeskustelu Lappeenrannan kaupungin johtoryhmässä 13.3.2023 ja kaupungin täydennetyn johtoryhmän kokouksessa 24.4.2023. Kaupungin johtoryhmässä 6.11.2023 yrityspalvelupäällikkö esitteli yhtenä jatkotoimenpide-ehdotuksena yrityskäynnit Elinkeinoelämän keskusliiton jäsenyhdistysten jäsenyrityksissä. Samalla esiteltiin yritykset, jotka vastaavat tähän suljettuun kyselyyn. Samalla sovittiin, että yritysvierailuja tulee määrätietoisesti jatkaa johtoryhmätasoisesti niin, että yrityspalvelupäällikkö on mukana koordinoimassa.

Suomen yrittäjien **Kuntabarometri**-kysely toteutetaan joka toinen vuosi ja vuoden 2024 kysely toteutettiin alkuvuoden 2024 aikana. Lappeenrannan sijoitus suurten kuntien tilastossa koheni aiempiin vuosiin nähden, kun sijoitus vuoden 2024 kyselyssä oli 10/21 (arvosana 2,93) ja vuonna 2022 sijoitus oli 18/21 (arvosana 2,63).

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että Lappeenrannan sijoitus yrittäjille suunnatuissa kyselyissä on kokenut ja toimintaa kehitetään kyselyissä saatujen palautteiden perusteella.

Kadut ja ympäristö

Kadut ja ympäristö vastuualueeseen kuuluu kolme palveluysikköä: suunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapito sekä liikennejärjestelmä. Vuonna 2023 kadut ja ympäristön vastuualueen toimintakate ylittyi noin 231.000 eurolla. Kunnossapidon palveluysikön talousarvio ylittyi lähes 556.000 eurolla, josta 471.000 euroa kertyi katujen kunnossapidosta.

Suunnittelu ja rakennuttaminen vastaa katujen, hulevesijärjestelmän ja puistojen suunnittelusta sekä niiden rakennuttamisesta tilaamalla tarvittavat palvelut. Palveluysikkö hoitaa katu- ja viheralueiden yleissuunnittelun, liikennesuunnittelun, toimivuustarkastelut, katu- ja puistosuunnitelmat sekä rakennesuunnittelut. Kohteet rakennutetaan urakoitsijoilla ja palveluysikön projektipäälliköt valvovat kohteiden rakentamista sekä tehdään työmaiden turvallisuusvalvonta. *Yhdyskuntatekniikan työohjelman* hyväksyy kaupunkikehityslautakunta talousarvion puitteissa. Tavoitteena on hyväksyä työohjelma edellisen vuoden kesäkuussa seuraavalle vuodelle (vuoden 2023 työohjelma on hyväksytty 15.6.2022 ja vuoden 2024 työohjelma 28.6.2023). Kaikissa työohjelman kohteissa on ensisijainen tarkoitus tehdä yhteistyötä Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n kanssa. Lisäksi kaupunkikehityslautakunta päättää elinkeinopoliittisen infrainvestointihankkeiden määrärahan käytöstä (1,18 miljoonaa euroa vuonna 2023).

Hulevesiverkosto siirtyi Lappeenrannan kaupungille vuonna 2019 Lappeenrannan Energiaverkot Oy:ltä, joka teki vielä siirron jälkeen neljä vuotta kaupungille kunnossapitotöitä (palvelusopimus 2019–2022). Hulevesien hallinnan ohjelma 2021 laadittiin yhteistyössä Lappeenrannan Energiaverkot Oy:n kanssa ja sitä on jalkautettu kaupungille. Toimintaa helpottaa Euroopan laajuinen Horizon hanke, jossa kehitetään muun muassa hulevesien ja tulvariskien hallintaa. Hulevesien hallintaa kehitetään monipuolisesti ja jalkautetaan organisaatiossa hulevesien hallinnan ohjelmaa.

Kaupunkipuulinjaus sai kuntatekniikan päivillä 2023 kunniainnoinnin kuntatekniikan saavutusten kehityshankkeissa. Linjaus koskee Lappeenrannan kaupungin omistuksessa olevien rakennettujen viheralueiden katu- ja puistopuita. Linjauksessa otetaan kantaa myös tonttipuustoon, jolla on keskeinen merkitys Lappeenrannan kaupunkikuvan muodostamisessa. Linjaus ei koske metsiä ja kaavoittamattomia alueita.

Kunnossapito vastaa katujen ja puistojen kunnossapidosta, ulkovalaistuksesta, katualueiden valvonnasta ja vuokraamisesta sekä pysäköinnintarkastuksesta. Lisäksi kunnossapito tuottaa kaupungin sisäisen postin kuljetuksen. Suurimmat toimenpiteet ovat lumien auraus sekä katujen pintaukset, ja tärkeä osa toimintaa on yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapito. Kunnossapidolle kuuluu myös öljyvahinkojen jälkitorjunta 1.1.2023 alkaen.

Kaupungilla on kunnossapidettävänä katuja noin 500 km (pääkadut 90 km, kokoojakadut 70 km ja tonttikadut 345 km) ja pyöriteitä noin 300 km (pääreitit 20 km, aluereitit 97 km ja paikallisreitit 162 km). Lisäksi kaupungin kunnostamia jalkakäytäviä on 22 km. Kunnossapitoa tehdään omana tuotantona ja kilpailutetaan.

	oma tuotanto	kilpailutettu
ajoväylät	243 ha	203 ha
liikenneviheralueet	44 ha	83 ha
viheralueet	83 ha	40 ha

Kunnossapidossa on panostettu katu- ja muiden yleisten alueiden käytön valvontaan. Ulkopuolisten tekijöiden jäljiltä valvotaan, että työmaa-alue ennallistetaan kunnolla. Keskustan alueella panostetaan roskien keräämiseen ja siisteyteen. Vuonna 2023 on uusittu kalustoa (päivystysauto, tienhoitoauto, taajamatraktori ja liikennemerkkiautot).

Kunnossapidon talouteen vaikuttaa talvi. Esimerkiksi viime talvena kertyi 13.766 lumikuormaa (3.439 oma kalusto, 10.327 urakoitsijat). Vähälumisena talvena on noin 2.000–5.000 kuormaa. Samassa talousarviokehiksessä on kesällä tehtävät uudelleen pintaukset ja asfaltin hinta on noussut. Kustannukset ovat nousseet myös kunnossapitourakoitsijoilla ja esimerkiksi korjauksissa.

Öljyvahinkojen jälkitorjunnan lakisääteiset tehtävät siirtyivät kaupungille, kun hyvinvointialue aloitti. Pelastustoimi hoitaa öljyvahinkotilanteen alkuvaiheen ja siirtää vastuun kaupungille, jonka tulee tehdä vahinkoalue terveelliseksi ja turvalliseksi. Öljyvahinkojen jälkitorjuntaan liittyviä tehtäviä oli vuoden 2023 aikana 16.

Katujen ja viheralueiden ylläpitokustannuksia verrataan 14 kunnan kanssa vuosittain toteutettavalla Kuve kustannusvertailulla (Katu- ja viheralueiden kunnossapidon kustannusvertailu), jonka toteuttaja on Rapal Oy. Raportti laaditaan vuosittain. Vuonna 2023 tehdyn vertailun perusteella Lappeenrannan liikenne- ja viheralueiden kunnossapidon kokonaiskustannukset ovat euroa/asukas -tunnusluvulla mitattuna korkeammat kuin vertailukuntien kustannukset keskimäärin. Lappeenrannan kunnossapidon kokonaiskustannusten euroa/m² -tunnusluku on puolestaan vertailukuntien keskiarvon alapuolella.

Liikennejärjestelmä sisältää joukkoliikenteen ja muun liikennejärjestelmän painottuen kestävästä liikkumisesta kehittämiseen. Joukkoliikenne kattaa paikallisliikenteen, lähiliikenteen sekä koulukuljetukset.

Lappeenrannan joukkoliikenteessä Lappeenrannan kaupunki on toimivaltainen viranomainen ja muita toimijoita on Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja Imatran kaupunki. Joukkoliikenne koostuu paikallisliikenteestä, lähiliikenteestä, seutuliikenteestä (1.7.2023 alkaen), kutsutakseista, koulukuljetuksista ja markkinaehtoisesta kaukoliikenteestä. Kaikki on kilpailutettu bruttomallilla.

Paikallisliikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet ja viime vuonna matkustajamäärissä päästiin koronaa edeltävälle tasolle. Vuonna 2023 valmisteltiin seudullisen viranomaisen aloittamista ja tehtiin lakimuutokset ministeriölle, yhteistoimintasopimus ja hallinto- ja toimintasääntömuutokset. Lippu- ja maksujärjestelmän uudistaminen oli koko viime vuoden käynnissä.

1.1.2024 alkaen aloitti Lappeenrannan seudun joukkoliikennelautakunta ja joukkoliikenteen toimivalta-alue laajentui. Lappeenranta toimii seudullisena tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena ja molempien kaupunkien kaupunkikehitykseltä saadaan palvelutasotavoitteet ja maksuosuus joukkoliikennelautakunnalle. Lippu- ja maksujärjestelmä otetaan käyttöön Lappeenrannan osalta alkuvuoden 2024 aikana ja yhtenäistäminen Imatran kanssa tehdään alkuvuoden aikana. Muita toimenpiteitä ovat seudullisen joukkoliikenteen toimintojen ja prosessien yhdistäminen ja kehittäminen, joukkoliikenteen talouden ja mittareiden seuranta, matkustajamäärien kasvattaminen ja asiakastytyväisyyden parantaminen taloudellisesti.

Lappeenrannan kaupunkikonsernin työyhteisliittymä (TYL/Tylli)

Lappeenrannan kaupunkikonsernin työyhteisliittymä Tyllin toiminta on aloitettu 1.1.2010 ja sen perustajia olivat Lappeenrannan kaupungin tekninen toimi, Lappeenrannan Energiaverkot Oy ja Lappeenrannan Vesi Oy. Työyhteisliittymän tehtävänä on perustajaorganisaatioiden päätösten mukaisesti suunnitella ja rakennuttaa kaikki vesihuollon, kaukolämmön, maakaasun ja katujen uudet ja saneerattavat kohteet. Myös edellä mainittujen kohteiden sähköverkon osuus suunnitellaan ja rakennutetaan työyhteisliittymän toimesta sekä tietoliikenneyhteydet (perustamissopimus). Toimintaa seuraa Tyllin seurantaryhmä, käytännön toimintaa hoitaa pääsuunnittelijat sekä projektipäälliköt. Kuukausittain on ajankohtaiskokous, jossa käydään ajankohtaiset kohteet läpi.

Tyllin arvot perustamissopimuksessa ovat kokonaisajattelu (ympäristö, kaavoitus, maanomistus), töiden yhteensovittaminen, elinkaarikustannusten minimointi, riskien hahmotus ja hallinta, työturvallisuus, kokonaistaloudellisuus, kaupungin yleinen etu, hyvä yhteistyö osapuolten kesken sekä tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Yhteisten kohteiden suunnittelun ja rakennuttamisen kustannukset jakautuvat sovittujen kustannusjakoperiaatteiden mukaisesti, jossa on huomioitu toiminnan volyyymi.

Yksityistiet

Yksityistieasiat kuuluu maaomaisuuden hallinnan vastuualueeseen. Yksityistiet ovat yksityisten kiinteistönomistajien ja muiden tieosakkaiden ylläpitämiä teitä. Kunnossapito hoidetaan sopimalla tai järjestäytyneenä perustamalla tiekunta. Suomessa lähes 80 prosenttia kaikista teistä on yksityisteitä ja yksityisteillä kulkee paljon muitakin kuin ne, jotka teitä pitää kunnossa. Lappeenrannassa on laaja yksityistieverkosto. Tiekuunnallisia yksityisteitä on noin 1.200 km ja rekisterissä on noin 420 tiekuntaa. Lisäksi on satoja kilometrejä sopimusteitä ja omia teitä.

Kunnat voivat myöntää harkinnanvaraisia yksityistieavustuksia. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja tiekunnan tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad) ovat ajantasalla. Järjestelmään ilmoitetaan pysyvät liikenteen ohjauslaitteet ja liikennemerkit. Kunta järjestää myös koulutustilaisuuksia (Lappeenrannan kaupunki järjesti koulutustilaisuuden viime syksynä) sekä ohjaa ja neuvoa. Yksityistien osakkailla on kokonaisvastuu tiestä, tiekunnan hallinto ja tiemaksut. Yksityistielaki määrittää tienpitoa ja tiekunnan hallintoa.

Avustusten hakuaika on helmi-huhtikuussa ja avustuksia on kunnossapitoon ja perusparantamiseen. Lappeenrannan kaupungin maaomaisuuden hallinnassa valmistellaan avustusten jako ja kaupunkikehityslautakunta päättää avustuksista.

Vuonna 2023 yksityistieavustusta haki 205 tiekuntaa ja kaikki saivat avustusta. Avustettavia tiekilometrejä oli noin 539 km. Yksityistieavustusten määräraha oli 435.000 euroa, josta tiekunnille jaettiin kunnossapitoon 356.972 euroa ja perusparannuksiin 72.215 euroa. Lisäksi järjestettiin koulutusta tiekunnille. Vuonna 2024 yksityistieavustusten määräraha on 480.000 euroa.

Avustusten myöntämisperusteet on päätetty kaupunkikehityslautakunnassa 12.1.2022 § 9. Yksityistieavustuksia myönnettäessä otetaan huomioon kunkin tien liikenteellinen tien liikenteellinen merkitys, sijainti ja luonne. Lappeenrannan kaupunki avustaa vuosittain hakemuksensa jättäneitä tiekuntia voimassa olevan määrärahan puitteissa jakautuen kulloinkin avustuskelpoisten yksityistiekilometrien mukaan euroa / km (kunnossapitoavustus). Perusparannushankkeista kaupunki avustaa ensisijaisesti niitä, jotka ovat saaneet ELY-keskukset myönteisen päätöksen hankkeelle sekä ovat hakeneet kaupungilta perusparannusavustusta (alle 10 000 euron hankkeita ELY avustaa harvoin). Määrärahan puitteissa avustetaan harkinnanvaraisesti ja tapauskohtaisesti perusparannushankkeita, jotka eivät saa valtion apua hankkeen pienuudesta johtuen.

Kunnan harkinnanvaraista avustusta saava tiekunta ei saa rajoittaa tai kieltää ulkopuolista liikennettä sinä vuonna, jolloin tie saa avustusta kunnalta tai valtiolta. Ulkopuolisesta säännöllisestä liikenteestä voi kuitenkin periä käyttömaksuja. Rakentamis- tai parantamisavustusta saaneella tiellä rajoitus on voimassa 10 vuotta viimeisen avustuserän nostamisesta. Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa, kunnan suostumuksella voidaan kieltää tai rajoittaa tai sulkea tie (lausunto ELY keskukselta).

6. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa talousarviossa ja -suunnitelmassa kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Konserniyhteisöille talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu vuoden aikana puolivuotiskatsauksen yhteydessä sekä tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2023 arvioinnissa oli konserniyhteisöjen osalta **Lappeenrannan Toimitilat Oy -konserni (emoyhtiö)**, **Saimaan lentoasema säätiö sr -konserni** ja **Lappeenrannan Lentoasema Oy**. Tarkastuslautakunta arvioi talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumista myös muiden tytäryhteisöjen osalta.

Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy -konsernin talousarviotavoitteena oli pitää yhtiön taloudellinen käyttöaste pysyvästi vuosikeskiarvolla mitattuna yli 95 %. Tavoite saavutettiin vuonna 2023, kun toteutunut taloudellinen käyttöaste oli 95,3 %. Toisena tavoitteena oli pitää ARA-asuntojen keskivuokra vähintään 20 % alle kaupungin vapaarahoitteisten asuntojen keskivuokran. Vuonna 2023 vuokrataso oli 21,4 % vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen keskivuokraa edullisempi, eli tavoite saavutettiin.

Kolmantena tavoitteena oli, että vuosittain liitetään vähintään 300 uutta asuntoa huoneistokohtaiseen veden mittaukseen ja laskutukseen, ja tällä saavutetaan vähintään 20 %:n veden säästö kyseisissä huoneistoissa. Huoneistokohtaiseen veden mittaukseen ja laskutukseen liitettyjen huoneistojen määrän osalta tavoite toteutui (toteuma 308 huoneistoa), ja veden säästö toteutui lähes tavoitteen mukaisesti (toteuma 15,7 %).

Tilikauden tulos 1,1 miljoonaa euroa toteutui talousarvion mukaisesti. Investointeihin käytettiin 3,3 miljoonaa euroa. Yhtiö ei jaa tuottoja omistajilleen.

Lappeenrannan Energia Oy -konsernin tavoitteena on talousarvion 2023 mukaan tulouttaa kaupungille osinkoina vähintään 3,6 miljoonaa euroa vuosittain. Tavoite toteutui, kun osinkojen tuloutus kaupungille oli 3,7 miljoonaa euroa. Tuotto kokonaisuudessaan (osingot ja korot) oli yhteensä 11,2 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos oli 3,0 milj. euroa. Tulos heikkeni yli 9 milj. euroa edellisestä vuodesta ja poikkesi merkittävästi budjetista. Polttoaineiden ja päästöoikeuksien korkeat hinnat ja sähköverkkoliiketoiminnan aiemmat 10 %:n hinnanalennukset sekä kolme perusmaksutonta kuukautta vuonna 2023 alensivat yhtiön liikevaihtoa ja tulosta.

Investointeja toteutui 23,3 miljoonaa euroa, eli 13 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Investointeja pienensivät kustannussäästöt hiilineutraalin lämmöntuotannon investointihankkeissa sekä kaukolämpöakun, pellettikattilan että Meltolan puhdistamoinvestointien viivästyminen. Rahoituksen osalta yhtiö nosti kaksi 10 miljoonan euron 10 vuoden kiinteäkorkoista lainaa. Toinen lainoista nostettiin ilman kaupungin takausta ja toinen kaupungin 100 % takauksella.

Lappeenrannan Toimitilat Oy -konsernin tavoitteena oli, että kaupungin palvelutuotannossa olevien tilojen neliömäärä on 85 % vuodenvaihteen 2017/2018 tasosta vuoteen 2023 mennessä. Tilatehokkuusvaatimukset on otettu huomioon uusissa koulu- ja päiväkotihankkeissa ja yksittäiset hankkeet ovat tilatehokkaita. Koko rakennusmassan osalta neliöt eivät ole pienentyneet asetetun tavoitteen mukaisesti.

Tilakeskukselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen on raportoitu osana Elinvoiman ja kaupunkikehityksen tilinpäätöstekstiä. Tilakeskuksen tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu myös arviointikertomuksen kohdassa Elinvoima ja kaupunkikehitys.

Konsernin tulos toteutui talousarviota parempana. Liiketulos 844.000 euroa oli noin 800.000 euroa talousarviota parempi ja tilikauden tulos oli 485.000 euroa tappiollinen, mikä oli 549.000 euroa parempi kuin talousarviossa. Konsernille asetettu tuloutustavoite toteutui, kun kaupungille jaettiin osinkoa 150.000 euroa

Rahoituskulut kasvoivat merkittävästi edellisestä vuodesta ja olivat 1.411.000 euroa vuonna 2023 (398.000 euroa vuonna 2022). Taloudellisten riskien osalta yhtiössä fokus on ollut erityisesti maksuvalmiuden ongelmien, rahoituskulujen kasvun ja vuokratuottojen kertymien seurannassa. Erityisesti Lappeenrannan Yritystila Oy:n ja Williparkki Oy:n osalta maksuvalmiuden tilanne on ollut seurannassa. Emoyhtiö Lappeenrannan Toimitilat uusi vuonna 2023 lyhytaikaisen 1,5 miljoonaa euron lainan Lappeenrannan Yritystila Oy:lle ja Williparkki Oy:n lyhytaikainen laina uusittiin 0,7 miljoonaa euron suuruiseksi.

Lappeenrannan Yritystila Oy:n investoinnit olivat 6,4 miljoonaa euroa. Yhtiö osti kaupungilta noin 40 rakennusta, joiden kauppahinta varainsiirtoveroineen oli 5.957.329 euroa. Lappeenrannan kaupunki myönsi 5.957.000 euron lainan Lappeenrannan Yritystilalle kaupungin ja Yritystilan välisen rakennuskaupan rahoittamiseksi.

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n tavoitteena oli huolehtia maksujen pitämisestä muihin maakuntakeskuksiin nähden kilpailukykyisellä tasolla. Kustannustaso on saatu pidettyä maltillisella tasolla verrattuna samankokoisiin vastaaviin kunnallisiin jäteyhtiöihin. Yhtiön perimä talouskohtainen perusmaksu on edelleen huomattavasti pienempi kuin muilla vastaavilla jäteyhtiöillä.

Toisena tavoitteena oli, että yhdyskuntajätteen (EKJH + tuottajavastuu) materiaalihyötykäyttö-% nostetaan 55 %:iin (53 % vuonna 2021). Vuonna 2023 materiaalihyötykäyttöön toimitettiin 57 % ja energiahyötykäyttöön 41 % kaikista vastaanotetuista jättemateriaaleista (pois lukien maa-ainekset). Kotitalousjätteitä ei loppusijoitettu ollenkaan vaan kaikki hyödynnettiin. Aikaisempiin vuosiin verrattuna nyt huomioidaan kotikompostointi, kuivajätteen energiahyödyntämisen kuonasta talteen otettu metalli sekä tekstiilit ja palautuspullot.

Tilikauden tulos oli 550.000 euroa tappiollinen ja jäi budjetoidusta noin miljoona euroa. Poikkeamaa selittää alueen suurimman jätekuljetusurakoitsijan konkurssi helmikuussa sekä korkojen voimakas nousu, jotka aiheuttivat yhteensä noin miljoonan euron ylimääräiset kulut.

KOy Seniori Saimaan vuositavoite oli edellisten vuosien tavoin Tiurun entisen sairaalan alueen kehittäminen. Yhtiö on perustettu omistamaan ja kehittämään Tiurun entisen sairaalan aluetta rakennuksineen. Yhtiön kiinteistöillä ei ole vuokralaisia tai toimintaa. Yhtiö pyrkii edelleen löytämään kiinteistölle ostajan, joka ottaisi vastatakseen kohteen kehittämisestä tai yhtiö pyrkii kehittämään kiinteistöä muulla tavalla. Tavoitteena oli käynnistää hanke-/kehittämissuunnitelman laatiminen syksyllä 2022, mutta kehittämissuunnitelman käynnistäminen lykkäytyi omistajien erilaisten näkemysten takia. Vuoden 2023 aikana laadittiin esiselvitys rakennuksen kehittämisvaihtoehtoista ja lisäksi Tiuruniemen rakennussuojelua koskeva selvitys.

Yhtiön tavoitteena ei ole jakaa tuottoa omistajilleen. Tilikauden tulos oli 28.000 euroa alijäämäinen. Asiantuntijapalvelut toteutuivat budjetoitua alhaisempina ja kokonaisuudessaan tulos olikin budjetoitua parempi. Ilkivallan aiheuttamista töistä aiheutuneet korjaus- ja huoltokustannukset toteutuivat kuitenkin ennakoitua suurempina.

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:lle ei ole asetettu talousarviossa 2023 valtuustoon nähden sitovia tavoitteita, eikä yhtiön tarkoituksena ole ensisijaisesti jakaa tuottoja omistajilleen. Yhtiön toiminta keskittyy teatteritilojen omistamiseen, ylläpitämiseen ja hallinnointiin sekä tilojen vuokraamiseen Lappeenrannan kaupungin käyttöön. Liiketulos 288.000 oli talousarviota parempi, mutta tilikauden tulos jäi talousarviosta ja oli 235.000 euroa tappiollinen. Yhtiön lainamäärä 11,9 miljoonaa euroa on suuri, ja valtaosa lainoista on sidottu vaihtuvakorkoisiiin lainoihin, joten rahoituskulut ovat kasvaneet lähes kolminkertaisiksi.

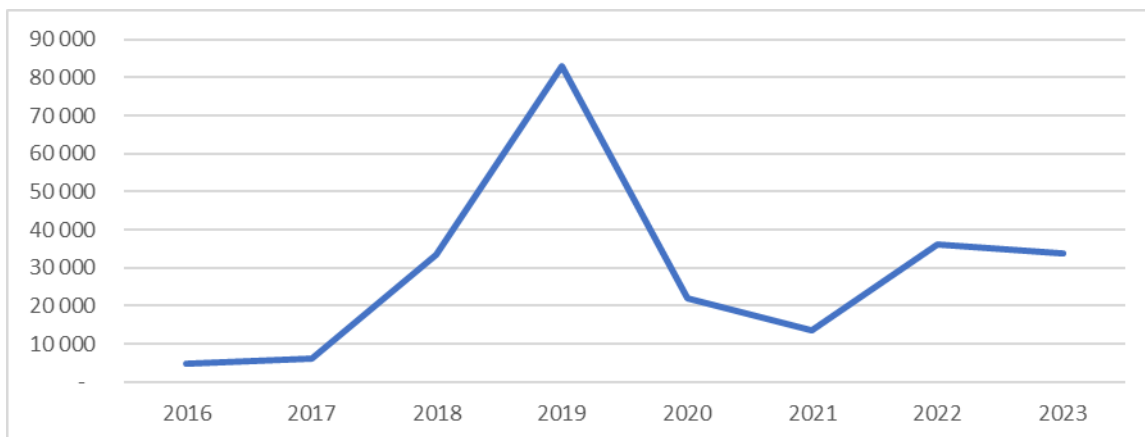
Saimaan Tukipalvelut Oy:n tavoitteena oli, että vuonna 2023 tuotantokustannusten kasvusta johtuvat omistajien suoritehintojen korotustarpeet pyritään 25 prosentin osuudelta kattamaan omaa toimintaa tehostamalla. Lisäksi toiminnallisena tavoitteena oli laajentaa tuotantotoimintaa nykyisten tai mahdollisesti myöhemmin mukaan tulevien omistajien (esimerkiksi Savitaipale) in-house ostojen tarvitsemalla tavalla. Edelleen tavoitteena oli tuottaa omistajien tarvitsemat tukipalvelut taloudellisesti ja laadukkaasti sekä pitää yhtiön kaikki toimialat

kannattavina ja pitää yhtiön oma pääoma riittävällä tasolla. Yhtiön tarkoituksena ei ensisijaisesti ole jakaa tuottoja omistajilleen.

Tilinpäätöksessä ei ole raportoitu suoritehintojen korotustasoa, joten siltä osin tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Savitaipaleen kunnasta tuli yhtiön osakas vuoden 2022 lopussa ja hyvinvointialueuudoksen myötä yhtiön ateriapalvelutoiminta laajeni Parikkalaan, Rautjärvelle ja Ruokolahdelle. Lappeenrannan kaupungille toteutettiin päiväkotien ja koulujen puhtauspalvelun palvelukuvausten kehittämishanke, jonka tavoitteena oli yhtenäistää, kehittää ja tehostaa siivousta näissä kohteissa. Yhtiön omistajien toiminnoissa toteutuneet muutokset pystyttiin huomioimaan palvelutuotannossa. Liikevaihto 54 oli miljoonaa euroa, liikevoitto 20.000 euroa ja tulos verojen jälkeen 142.000 euroa. Tuloksen toteutumista talousarviota heikompana selittää osaltaan tilinpäätösvaiheessa kirjatut lomapalkkavelan muutos ja tapaturmavakuutuksen loppulasku, joiden tulosvaikutus oli noin 0,4 miljoonaa euroa.

Saimaan lentoasema säätiö sr -konsernin (Saimaan lentoasema säätiö sr ja Lappeenrannan Lentoasema Oy) tulostavoitteet määritellään omistajaohjauksen kautta. Vuodelle 2023 oli asetettu kaksi tavoitetta: Lappeenrannan Lentoasema Oy:n toiminnasta johtuvia vakavia vaaratilanteita ei ole, ja Saimaan lentoasema säätiö sr osalta matkustajamäärätavoite oli 6.000 (tammi-maaliskuu). Säätiön tarkoituksena ei ensisijaisesti ole jakaa tuottoja omistajilleen.

Vuoden 2023 aikana lentoasemalla oli 33.852 matkustajaa (36.110 matkustajaa vuonna 2022). Ryanairin kanssa tehty markkinointiyhteistyösopimus on voimassa maaliskuun 2025 loppuun saakka. Koko vuoden ajan Ryanair operoi kaksi lentoa viikossa Bergamoon. Säätiö tuotti Lappeenrannan kaupungille lentoliikennemarkkinointipalveluja, joista kaupunki maksoi säätiölle 286.000 euroa. Säätiön säädepääomaa korotettiin 1.514.000 eurolla lentoliikennetoiminnan turvaamiseksi. Lentoasemalle annettiin tilivuoden aikana markkinaehtoista pääomalaiana 1.464.000 euroa. Konsernin tilikauden tulos oli 1.410.000 euroa tappiollinen.

Kuva 19: Lappeenrannan lentoaseman matkustajamäärät 2016–2023

Saimaan lentoasema säätiö -konserni tarvitsee kaupungin ja valtion tukea toimintaedellytysten turvaamiseksi. Lentoaseman toimintaa rahoitetaan tällä hetkellä säätiön markkinaehtoisella pääomalla, mikä ei ole pidemmällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 16.1.2023 päättänyt, että rahoituksen kanavoiminen kaupungilta säätiökonsernille pyritään toteuttamaan notifiomalla eli ennakkoilmoittamalla tuki EU-komissiolle. Lappeenrannan lentoaseman toimintatuen notifiointiprosessia käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 15.4.2024 ja valtuutettiin konsernihallinto vastaamaan valmisteluprosessin loppuunsaattamisesta.

Wirma Lappeenranta Oy:llä ei ollut valtuustoon nähden sitovia tavoitteita, vaan yhtiö suoritti kaupungille omistajaohjauksen kautta annetut tehtävät. Yhtiön päämääränä ei ole tuottojen jakaminen omistajalle. Wirma tuottaa kaupungille ja sen asiakkaille/sidosryhmille kehityspalveluita ja goSaimaa-kattomarkkinointipalveluja.

Lisäksi yhtiö voi vuokrata katujunaa kaupungille ja muille toimijoille. Vuonna 2023 kattomarkkinointipanostus oli 165.000 euroa. Yhtiöllä olleen 100.000 euron pääomalainan takaisinmaksu Lato Oy:lle toteutettiin 2023. Yhtiön tulos 2023 oli noin 24 euroa. Jatkossa Wirma Lappeenranta Oy:n toiminta supistuu, koska katujuna ei vuonna 2024 operoi nykymuotoisena.

Johtopäätökset ja suositukset

Kustannustason ja rahoituskulujen nousu vaikutti merkittävästi konserniyhtiöiden talouden toteumaan vuonna 2023. Korkotason kehityksellä tulee myös jatkossa olemaan merkittävä vaikutus erityisesti niille yhtiöille, joiden lainat on sidottu vaihtuvakorkoisiin lainoihin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että tytäryhteisöjen talousarviotavoitteita on kehitetty. Kaikkien talousarviotavoitteiden toteutumista ei tilinpäätöstietojen perusteella kuitenkaan voitu arvioida. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että tilinpäätöksessä tulee raportoida valtuuston asettamien vuosita-voitteiden toteutumista.

Kuva 20: EU-komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja pääministeri Petteri Orpo Lappeenrannassa 19.4.2024.

Toimintakertomuksen sisäisen valvonnan selonteossa on esitetty kaupunginhallituksen arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus on todennut arvionsa, että kaupungin toiminnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Selonteon mukaan kaupungin sisäisen valvonnan todettiin olevan pääosin hyvällä tasolla, eikä merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita ole todettu.

Toimialojen selonteissa esitetyt keskeiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet koskivat mm. henkilöstösuunnitelmien laatimista ja päivittämistä, toimintasäännön ajantasaisuuden arvioimista, monipuolisen koulutuksen järjestämistä, jatkuvaa talouden ja toiminnan seuranta ja hankerahoituksen hallintaa. Selonteissa todettiin myös, että toimialan tulee puuttua matalalla kynnyksellä tarvittaessa havaittuihin epäkohtiin, jos on vähänkin syytä epäillä puutteita sisäisessä valvonnassa. Toimialat ovat lisäksi itse arvioineet sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan eri osa-alueiden tilaa asteikolla 0–4. Seuraavassa taulukossa on toimialojen arvioiden keskiarvot vuosina 2022–2023.

Toimialojen/yksiköiden arvio nykytilasta (asteikko 0–4)	2022	2023
Johtamistapa ja valvontakulttuuri	3,0	3,3
Riskienhallinta	3,3	3,8
Valvontatoimenpiteet	3,7	3,7
Raportointi ja tiedonvälitys	3,3	3,0
Seuranta	3,5	3,2

Lappeenrannan kaupungin hallinnon ja talouden valvontajärjestelmä jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on kaupunkiorganisaatiosta riippumatonta valvontaa ja arviointia. Sisäinen valvonta on taas osa kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamista, joka pitää sisällään menettely- ja toimintatapoja, joilla turvataan talouden ja toiminnan laillisuus, tuloksellisuus, varojen turvaaminen, sekä johtamisen tueksi saadut oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kattaa koko kaupunkikonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoi-
mintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Kaupunginhallitus vastaa sisäisestä valvonnasta.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ohjaavat hallintosääntö ja riskienhallintaohjelma (kaupunginvaltuusto 1.11.2021) ja kaupungin kokonaisvaltainen riskikartoitus sekä muut johdon antamat toimintaohjeet. Kaupunkitason riskikartoitus päivitettiin syksyllä 2022. Toimialat arvioivat vuosittain tulevia riskejä talousarviossa ja raportoivat tilinpäätöksessä niiden toteutumisesta.

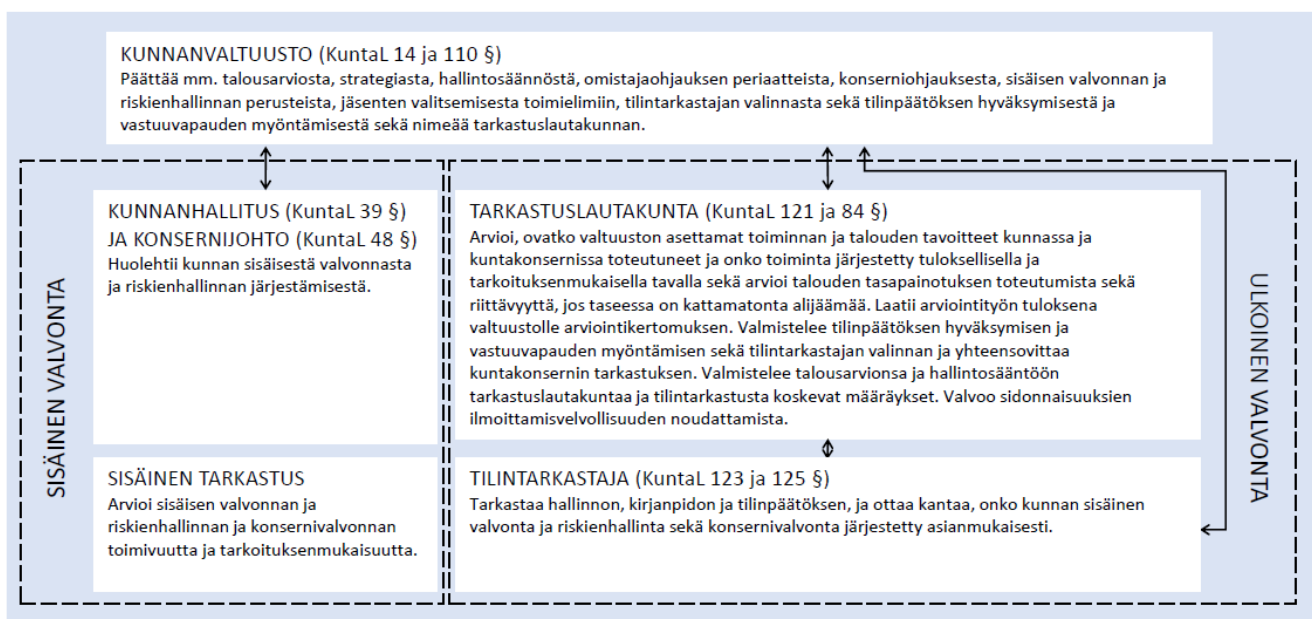
Toimintakertomuksessa on raportoitu riskeistä ja epävarmuustekijöistä kaupungin riskiluokituksen mukaisesti. Esiin on nostettu taloudelliset riskit, rahoitusriskit, vahinkoriskit, toimitilan epäkelppoisuudesta aiheutuvat riskit käyttäjälle, muut henkilöstöön kohdistuvat riskit, omaisuusriskit, tietohallinnon toimivuus, sopimukset ja muut riskit (mm. Venäjän hyökkäys Ukrainaan). Taloudellisena riskinä toimintakertomuksessa on raportoitu syntyvyyden lasku, mikä yhdistettynä väestön ikääntymiseen on merkittävä taloudellinen riski koko Suomelle ja erityisesti Etelä-Karjalan kaltaisille maakunnille. Venäjän toteuttaman hyökkäyksen takia sotilaallinen epävarmuus on lisääntynyt kaikilla Venäjän lähialueilla. Varautumisensa tehostamiseksi Lappeenrannan kaupunki on päivittänyt valmiussuunnitelmiaan, laajamittaisen maahantulon varautumisen suunnitelmia, varmistanut väestösuojijensa käytettävyyttä sekä osallistunut aktiivisesti erilaisiin valmiusharjoituksiin.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa, jota kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja käyttävät toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan. Sisäinen tarkastus antoi raporteissaan tarkastuskohteille suosituksia sisäisen

valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi. Tarkastuksissa ei havaittu merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa. Vuonna 2023 Lappeenrannan kaupungin sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen henkilöstö oli yhteistä ja sisäinen tarkastus hoiti myös ulkoisesta valvonnasta vastaavan tarkastuslautakunnan valmistelu- ja sihteeritehtävät ja tilintarkastajan avustamiseen liittyvät tehtävät. 1.1.2024 alkaen tarkastuslautakunta/ulkoisen valvonta ja sisäinen tarkastus organisoitiin toisistaan riippumattomaksi niin, että tarkastuspäällikkö toimii tarkastuslautakunnan alaisuudessa ja kaupunginjohtajan alaisuudessa toimii sisäisen tarkastuksen yksikkö, josta vastaa sisäinen tarkastaja.

Johtopäätökset ja suositukset

Toimialat ja yksiköt ovat esittäneet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeiset kehittämiskohteet taloussuunnittelukaudella ja niistä on esitetty tiivistelmä tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta kehottaa toimialoja saattamaan kehittämiskohteet kuntoon taloussuunnittelukaudella.

Kuva 21: Kunnan tarkastus, arviointi ja valvonta

8. Konsernivalvonta

Valtuuston tehtävänä on kuntalain 14 §:n mukaan päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä on määrättävä konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Konsernijohtoon velvollisuutena on ohjata konserniyhteisöjä sekä valvoa niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä.

Konserniohjaus jaetaan omistajaohjaukseen ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamiseen. *Omistajaohjaus* tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Keskeistä omistajaohjauksessa on se, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Tässä lakisääteisillä kuntalain 47 §:n mukaisilla konserniohjeilla on keskeinen merkitys.

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnassa tulisi erityisesti seurata valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumista. Konsernivalvonnassa seurataan myös konserniohjeen noudattamista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien toimivuutta.

Kunnan *omistajapolitiikka* on kunnan johtamisen väline. Valtuusto päättää kunnan omistajapolitiittisista linjauksista osana kuntastrategiaa. Omistajapolitiikka muun muassa määrittelee missä tehtävissä ja toiminnoissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikassa otetaan kantaa eri yhteisöjen omistuksen taroitukseen sekä linjataan omistamisen tulevaisuutta.

Toimintakertomuksessa on esitetty kaupunginhallituksen arvio ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus on todennut arvionaan, että konserniyhteisöjen sisäisessä valvonnassa ei ole ollut merkittäviä puutteita ja valvonta on toiminut nykyisellään riittävästi. Toimintaa kuitenkin kehitetään myös yhteisökohtaisten tarpeiden mukaan kuten tietojärjestelmähankkeilla ja dokumentoinnilla. Kokonaisarviona konserniyhteisöjen sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla. Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä perustuu konsernin tytäryhtiöiden antamiin tietoihin sekä sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastustietoihin.

Hallintosäännön 5 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on vastata omistajapolitiikan toimeenpanosta ja omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoimisesta. Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kaupunginhallituksen erikseen määräämien viranhaltijoiden tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa heidän ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden tai yhteisöjen hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginvaltuuston 2.5.2022 hyväksymän konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Konserniohjeella ohjataan sekä kaupungin omia toimielimiä ja viranhaltijoita että konserniin kuuluvia yhteisöjä. Konserniohjeessa annetaan määräykset mm. konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Omistajaohjauksen sisältöä linjaa myös kaupunginvaltuuston 7.3.2022 hyväksymä Lappeenrannan kaupungin omistajapoliittinen ohjelma. Omistajapoliittinen ohjelma on yksi kaupungin strategian toimeenpano-ohjelmista ja sen tarkoituksena on tukea kaupungin strategian toteutusta liittämällä konserniin kuuluvat yhteisöt osaksi kaupungin strategista johtamista.

EU-säädöksen myötä pakolliseksi tullutta epäiltyjen väärinkäytösten Whistleblowing-ilmoituskanavaa koskeva laki tuli voimaan 1.1.2023 alkaen. Lappeenrannan kaupungin ilmoituskanava otettiin käyttöön lain edellyttämällä tavalla 1.3.2023. Laki koskee myös Lappeenrannan kaupungin tytäryhteisöjä. Lain mukaan organisaatioiden, joihin työ- tai virkasuhteessa olevien henkilöiden määrä on säännöllisesti vähintään 50, on perustettava sisäinen ilmoituskanava rikkomista koskevan tiedon ilmoittamista ja ilmoituksen perusteella toteutettavia toimenpiteitä varten. Niissä organisaatioissa, joissa on säännöllisesti enintään 249 työntekijää, sisäinen ilmoituskanava oli otettava käyttöön viimeistään 17.12.2023.

Johtopäätökset ja suositukset

Konsernivalvonnan selonteossa on siitä annettujen ohjeiden mukaisesti käsitelty konsernivalvonnan eri kohdealueita ja selonteko on tarkastuslautakunnan mielestä riittävän kattava. Selonteon mukaan konserniyhteisöjen sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla.

Omistajapoliittisen ohjelman mukaan keskeisille tytäryhtiöille asetetaan selkeät ja mitattavat taloudelliset ja strategiset tavoitteet, kaupungin yhtiöissä toiminnan tulosta ja kannattavuutta seurataan säännöllisesti ja kaupunki edellyttää omistamiensa yhtiöiden toimivan tehokkaasti. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että omistajapoliittinen ohjelma on hyväksytty ja yhtiöiden tavoitteiden asetantaan on kiinnitetty huomiota.

9. Henkilöstö

Lappeenrannan kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2023 oli yhteensä 2.112 henkilöä (2.286 henkilöä v. 2022), joista 1.533 työskenteli vakituisessa palvelussuhteessa. Henkilöstön määrä on vähentynyt, kun Pelastuslaitos siirtyi hyvinvointialueelle ja toisaalta lisääntynyt, kun maahanmuuttopalvelut (noin 10 vakanssia) siirtyi kaupungille.

Lappeenrannan kaupungin rekrytointitilannetta voidaan pitää toistaiseksi hyvänä, sillä käytännössä lähes kaikkiin avoinna oleviin tehtäviin on ollut hakijoita. Henkilöstöhankinnassa on kuitenkin myös haasteita ja joihinkin määräaikaisiin palvelussuhteisiin on kuitenkin ollut haasteellista löytää päteviä tekijöitä.

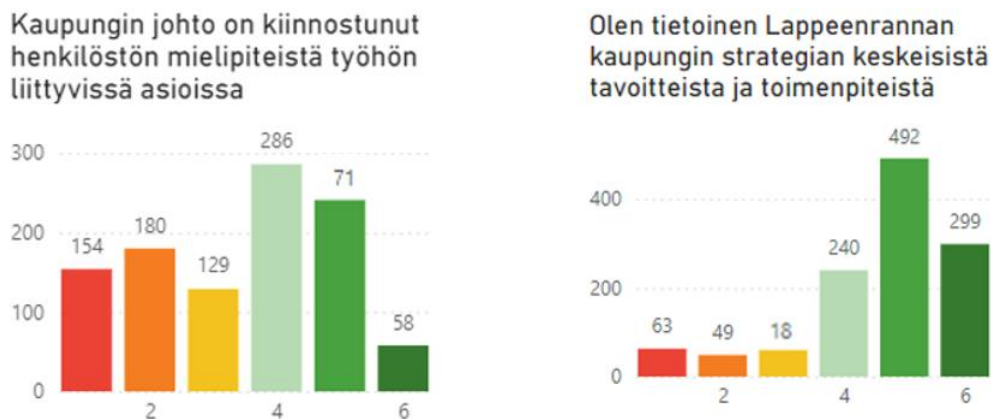
Vuoden 2023 alussa kaupunki osallistui alkuvuodesta KT:n (Kunta- ja hyvinvointialueyönantajien) organisoimaan tasopalkkamallin simulaatioon (KVTES). Varsinaiseen tasopalkkamallin kokeiluun Lappeenranta ei lopulta lähtenyt mukaan.

Henkilöstötuna Lappeenrannan kaupungilla oli vuonna 2023 käytössä 100 euron arvoinen käytössä liikunta-, kulttuuri-, työmatka- ja hyvinvointietuus E-passi ja polkupyöräetu.

Vuoden 2023 lopulla tehtiin työhyvinvointikysely, jossa arvioitiin vuotta 2023. Kysely uudistettiin vuonna 2022, joten kysely on toteutettu uudistetussa muodossa kaksi kertaa. Vuoden 2023 kyselyyn saatiin 1.371 vastausta (1.251 vastausta v. 2022) ja vastausprosentti oli 65 %, mikä oli jälleen edellistä vuotta suurempi (59 % vuonna 2022, 44 % vuonna 2021). Kysely sisältää 62 väittämää, joita arvioidaan skaalalla 1–6. Seuraavassa taulukossa on vastausten keskiarvoja vuosilta 2022–2023.

	2022	2023	
Olen tyytyväinen Lappeenrannan kaupunkiin työnantajana	4,89	4,85	▼
Voin suositella Lappeenrantaa työnantajaksi muillekin	4,94	4,89	▼
Koen palvelussuhteeni turvalliseksi	5,19	5,09	▼
Työtehtävät ja oman työn hallinta (keskiarvo)	4,84	4,89	▲
Oma työhyvinvointi ja työkyvyn tukikeinot (keskiarvo)	4,80	4,84	▲
Oma osaaminen ja osaamisen kehittyminen (keskiarvo)	4,80	4,85	▲
Työskentelyolosuhteet (keskiarvo)	4,93	4,91	▼
Työyhteisön toimintatavat ja työn organisointi (keskiarvo)	4,63	4,63	■
Työilmapiiri (keskiarvo)	4,87	4,89	▲
Esihenkilön toiminta (keskiarvo)	5,12	5,12	■
Kaupungin johdon toiminta ja yleinen työnantajapolitiikka (keskiarvo)	4,02	3,88	▼
Kannustimet, palkkaus ja palvelut (keskiarvo)	3,83	3,70	▼

Erot edelliseen kyselyyn nähden ovat melko pieniä ja kokonaisuutena tarkasteltuna kyselyn tulokset ovat hyvällä tasolla. Heikoimmat arvosanat saivat johdon toiminta ja yleinen työnantajapolitiikka sekä kannustimet, palkkaus ja palvelut. Johdon toiminnan osalta kyselyssä on kuusi kysymystä/väitettä ja niiden kaikkien osalta vastaukset ovat hieman edellistä vuotta heikommat. Esimerkiksi kohtaan ”Kaupungin johto on kiinnostunut henkilöstön mielipiteistä työhön liittyvissä asioissa” annetuissa vastauksissa oli melko paljon hajontaa. Vastausten keskiarvo oli 3,43 (3,61 vuonna 2022). Osittain tai täysin eri mieltä oli yhteensä 334 eli 32 % vastaajista, kun taas osittain tai täysin samaa mieltä oli yhteensä 269 eli 29 % vastaajista. Johdon toimintaan liittyen parhaat arvosanat sai kohta ”Olen tietoinen Lappeenrannan kaupungin strategian keskeisistä tavoitteista ja toimenpiteistä”, johon 86 % vastaajista vastasi olevansa vähintään täpärästi samaa mieltä ja vastausten keskiarvo oli 4,62 (4,70 vuonna 2022).

Kuva 22: Henkilöstön tyytyväisyys kaupungin johdon toimintaan ja yleiseen työnantajapolitiikkaan (osa kysymyksistä)

Henkilöstön kannustimiin, palkkauksiin ja palveluihin liittyvistä kysymyksistä edellistä vuotta paremmaksi oli arvioitu kohta ”Olen tyytyväinen palkkaukseeni”, mutta muiden kysymysten kohdalla arviot olivat edellistä vuotta heikommalla tasolla.

LPR 2037-strategiassa yhtenä menestystekijänä nähdään henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ja sen kehittäminen. Tavoitteena on huolehtia muun muassa henkilöstön osaamisen ajantasaisuudesta ja keskeisinä toimenpiteinä tavoitteen saavuttamisessa on muun muassa osaamistarvekartoituksen toteuttaminen ja koulutussuunnitelman päivittäminen tämän kartoituksen pohjalta sekä henkilöstösuunnitelman tekeminen. Työhyvinvointikyselyssä osaamista koskevien kysymysten numeerinen keskiarvo oli 4,85 (4,80 vuonna 2022). Vastausten perusteella henkilöstöllä on edelleen koulutustarpeita ja on myös työyhteisökohtaisia eroja siinä, miten henkilöstön on mahdollista osallistua koulutuksiin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että työhyvinvointikyselyn vastausprosentti on noussut ja onkin tärkeää, että kyselyssä esille nousseisiin kehittämiskohteisiin ja havaintoihin tartutaan ja toimenpiteistä raportoidaan henkilöstölle, jotta kysely koetaan toimivaksi kanavaksi vaikuttaa omaan työyhteisöön.

Sairauspoissaolojen määrä laski edelliseen vuoteen nähden. Vuonna 2023 terveysperusteisten poissaolojen määrä oli keskimäärin 13,4 kalenteripäivää henkilöä kohden (15,3 vuonna 2022 ja 13,4 vuonna 2021). Sairauspoissaolot henkilöä kohden ovat kunta-alalla keskimäärin 16 kalenteripäivää. Yleisimmät syyt sairauspoissaoloihin olivat hengityselinten sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ja mielenterveydelliset syyt. Näillä diagnoosiryhmillä selittyy noin 70 % kaikista sairauspoissaolopäivistä. Sairauspoissaoloista aiheutuvat välittömät kustannukset olivat 2,6 miljoonaa euroa.

Kaupungin henkilöstön työterveyshuolto järjestään Suomen Terveystalo Oy:ssä. Lappeenrannan kaupungilla työterveyshuolto kattaa ennaltaehkäisevän eli lakisääteisen työterveyshuollon ja perusterveydenhuoltotason sairausvastaanoton. Työterveyshuollon kustannukset henkilöä kohden ovat suurten työnantajien keskitasoa.

Lappeenrannan kaupungin etätyöohjeet on uudistettu vuonna 2021. Ohjeissa on selvitetty, millä tavoin etätyötä voi tehdä, miten siitä tulee sopia ja mitä työvälineitä kaupunki tarjoaa etätyön mahdollistamiseksi. Lisäksi kaupungin sisäisestä viestintäkanavassa Wintrassa on julkaistu etätyön tietoturvaan ja tietosuojan liittyvät ohjeet. Etätyö on yksi tapa organisoida työtä ja se on mahdollistettu kaupungilla laajasti. Toimistotilojen käyttöä on voitu myös tehostaa, koska osa työntekijöistä on vuorollaan etätyössä. Lappeenrannan kaupungilla on noin 300 henkilöä, jotka tekevät etätyötä.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kaupungin etätyöohjeet on tarkoitus päivittää. **Tarkastuslautakunta pitää etätyöohjeistusta tärkeänä, jotta käytännöt ja pelisäännöt ovat kaikille samat. Etätyömäärän vaikutuksia resursseihin ja työtiloihin on tärkeää seurata ja arvioida. Esihenkilöille tulee antaa konkreettisia ohjeita etätyön johtamiseen ja etätyön seurantaan.** Etätyö lisää joustavuutta, mutta saattaa etäännyttää työyhteisöistä, joihin kuulumme. Työelämän muutokset edellyttävät työnantajaa kiinnittämään huomiota työhyvinvointiin, jotta uudet työnteon muodot tukevat aidosti hyvinvointia sekä työssä suoriutumista ja organisaation tuloksellisuutta.

10. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaupunginhallitus antaa vastineensa arviointikertomuksessa esiin nostettuihin havaintoihin ja selvityksensä niiden vuoksi tehtäviin toimenpiteisiin 31.10.2024 mennessä. Arviointikertomuksessa on esitetty johtopäätöksiä, suosituksia ja kannanottoja, joista keskeisimmät kysymykset ovat tässä yhteenvedossa.

Hyvinvointialuelain 14 §:n mukaan hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 ja 7 §:n mukaan kunnan ja hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. Hyvinvointialue laatii maakunnallisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä alueensa kuntien kanssa. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, jonka pohjana toimii maakunnallinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Tarkastuslautakunta pitää lasten ja nuorten hyvinvointia tärkeänä. Jatkossa palveluverkon tiivistämisen myötä monet oppilaat vaihtavat koulua ja koulut ovat aiempaa isompia. Kaikissa kouluissa tulee myös jatkossa olla resurssien lisäksi toimivat prosessit oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen ja koulukiusaamisen ehkäisemiseen. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten isoissa kouluissa tuetaan oppilaiden hyvinvointia ja pyritään ehkäisemään koulukiusaamista, ja riittääkö hyvinvointialueen ja kunnan välinen yhteistyö ja neuvotteluvelvoite hankalissa asioissa esimerkiksi nuorten pahoinvoinnissa ja millä taholla on kokonaisvastuu rajapinnalla?**

Lasten ja nuorten liikkumaan aktivointi on tärkeää. Jatkossa palveluverkon tiivistämisen myötä koulukuljetusten piirissä olevien oppilaiden määrä lisääntyy. Koulumatkat vaikuttavat lasten liikkumisen kokonaisuudessa ja on tärkeää saada kompensoitua lasten liikkumattomuuden lisääntyminen. Koulukuljetuksia käyttävät oppilaat eivät myöskään voi välttämättä jäädä koulun jälkeen koululla järjestettäviin harrastuksiin. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten edesautetaan niiden lasten ja nuorten liikkumista, jotka käyttävät koulukuljetuksia ja miten koulukuljetusten vaikutusta lasten ja nuorten hyvinvointiin seurataan?**

Lasten ja nuorten määrän väheneminen vaikuttaa myös liikuntaseurojen harrastajien määriin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että käyttäjämäärien väheneminen tai käyttäjien ikäjakauman muutos huomioidaan myös tulevien liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten lasten määrän väheneminen ja väestön ikäjakauman muutos huomioidaan tulevien liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa?**

Tilinpäätöksen toimintakertomuksen mukaan sopimushallinnan osalta esiintyy kehitettävää, mutta sopimushallinnan mahdollisten puutteiden osalta ei ole havaittu erityisiä riskejä. **Ostopalvelusopimusten valvontaan liittyen tarkastuslautakunta kysyy, missä määrin kaupunkikonsernissa seurataan hankintasopimusten toivuutta (esimerkiksi tarkistuskäynnit, laaturaportit ja seurantakokoukset)?**

Sisäisen valvonnan selontekoon liittyen tarkastuslautakunta kysyy kaupunkikonsernin eettisistä ohjeista. Ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava avattiin Lappeenrannan kaupungilla henkilöstön käyttöön 1.4.2023 lukien ja viimeistään 17.12.2023 myös kaupunkikonsernin yli 50 työntekijää työllistävien yhtiöiden tuli ottaa käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava. Eettinen näkökulma tulee ottaa huomioon kaikessa kaupunkikonsernin toiminnassa. **Tarkastuslautakunta kysyy, milloin Lappeenrannan kaupunkikonsernissa valmistellaan kaupunkikonsernia koskeva eettinen ohjeistus?**

Lappeenrannan kaupungin etätyöohjeet on uudistettu vuonna 2021 ja tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan etätyöohjeet on tarkoitus päivittää. Tarkastuslautakunta pitää etätyöohjeistusta tärkeänä, jotta käytännöt ja pelisäännöt ovat kaikille samat. Etätyömäärän vaikutuksia resursseihin ja työtiloihin on tärkeää seurata ja arvioida ja esihenkilöille tulee antaa konkreettisia ohjeita etätyön johtamiseen ja etätyön seurantaan. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten etätöiden vaikutuksia resursseihin ja työtiloihin seurataan, miten etätyön johtamista kehitetään ja milloin etätyöohjeet on tarkoitus päivittää?**

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2023 tilinpäätös hyväksytään ja että kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2023.

LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Heikki Järvenpää
puheenjohtaja

Antti Arminen
varapuheenjohtaja

Kirsi Hannikainen

Jouni Havukainen

Markku Huotarinen

Lasse Jutila

Pauliina Korhonen

Tara Saareks
Tara Saareks

Tarja Vahtokari